

Verksamhetsberättelse 2016

Styrelsen 29 augusti 2017
Ägarrådet 6 september 2017

Innehåll

Innehåll.....	2
FÖRORD.....	3
INLEDNING	5
Styrning och uppföljning.....	5
Personal och verksamhet.....	6
Verksamhetsberättelsen	7
VERKSAMHET & AKTIVITETER 2016	8
Verksamhetsprocesser	8
Allmänna utgångspunkter	8
Intressebevakning	10
Programbevakning	13
Förändringsprocesser	14
Huvuduppdragsprocesser	17
Horisontella policyområden	17
EU:s budget- och programperiod 2021—2027	17
Europa 2020 & den demografiska utmaningen.....	19
Territoriell samverkan inom Europeiska Arktis i ”The Great North”	23
Vertikala policyområden: Fokusområden.....	28
REGIONAL UTVECKLING.....	28
Sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad.....	28
Samlad OECD-studie för regionerna i NSPA	33
INNOVATIONSUNIONEN.....	38
Forskning och Innovation för Europeisk Excellens	38
Smart specialisering genom kreativa kluster och digitala agendan	40
INRE MARKNAD	46
Transport och infrastruktur för sammanlänkat Europa.....	46
Råvarutillgångar och utveckling: Mineraler, metaller, skog & energiproduktion	56
Marknads- och näringslivsutveckling för konkurrenskraftiga småföretag.....	60
ATTRAKTIV LIVSMILJÖ	62
Miljöriktig, hälsosam och klimatsmart tillväxt	62
Kreativ kompetensutveckling med lockande upplevelser	64
Kommunikation	67

FÖRORD

2016 var på många sätt året då bitarna började falla på plats. Den rad olika aktiviteter North Sweden arbetat med de senaste åren samlades allt mer i några tydliga huvudstråk som i sin tur stödjer varandra. Det är helt enligt plan, men samtidigt så omöjligt att på förhand veta hur väl det kan landa. North Sweden står nu i alla fall rustat för att i samspel med hemmaplan ta sig an de förberedelser för nästa EU programperiod som för 2017 går in i skarpt läge. Så gott det nu går i en ständigt föränderlig värld. Det räcker med att peka på "Brexit" för hur snabbt ena dagens omöjlighet är nästa dags sanning. Det är nu i den verkligheten vi har att manövrera.

Om uppställda målsättningar i slutändan kan uppnås är givetvis omöjligt att veta. Det enda som är säkert är att det kommer att bli tuffa förhandlingar inför nästa programperiod. Utmaningarna är stora och EU trängt på många håll samtidigt som många aktörer vässat sina argument från förra gången det begav sig. Givet det som går att önska har dock Övre Norrland intagit en så god position som går inom de utpekade viktigaste områdena; EU:s särskilda stöd till norra Sverige för att bidra till regionens utveckling och stärkt innovationsförmåga inklusive till infrastruktur som knyter regionen till övriga Europa.

Utan North Sweden hade regionen inte stått så väl rustat, vågar jag påstå. Genom North Swedens initiativ och aktiva arbete, har under de gångna åren byggts de plattformar som nu ger ett samlat starkt stöd för det fortsatta arbetet framåt. Under 2016 kunde de plattformarna utvecklas och stärkas för att stödja varandra och bidra till att Övre Norrlands perspektiv också kommer in i EU:s processer under det nu intensifierade arbetet med att ta fram förslagen för EU:s programperiod från 2021 och framåt, "Post-2020", som är North Swedens tydliga huvudfokus. Det handlar nu om att bygga vidare på de huvudspåren.

1. OECD:s studie över Northern Sparsely Populated Areas, NSPA.

North Sweden tog under 2014 initiativet till att inom NSPA, samverka mellan 14 regioner i norra Sverige, Finland och Norge, genomföra en OECD-studie för att möta EU:s behov av underlag, fakta och analyser för att också till nästa programperiod ge extra stöd till våra regioner. Under 2016 gick studien in i sin slutfas med North Sweden som samordnare. Den har redan givit uppmärksamhet i såväl EU som nationellt och OECD lanserade, kopplat till arbetet med NSPA, en så kallad Regional Outlook som breddar perspektiven om potentialer och tillväxt i glesbefolkade områden. Det ger ytterligare stöd för norra Sverige. Ett konkret exempel är att North Sweden bidrog till att NSPA har specifika undantag från EU för att få använda EU:s regionalfond till också infrastruktur och bredband. Att OECD under arbetet med NSPA-studien för sin del svängt om tidigare syn till att just se, att infrastruktur är bland det viktigaste för våra regioner, kommer att direkt underlätta diskussionen framåt med EU.

2. EU:s arktiska arbete med NSPA-regionerna i fokus.

North Swedens aktiva arbete för att tidigt såväl hemåt som via NSPA gentemot EU ta tag i EU:s ökande arktiska fokus när EU-kommissionen 2012 presenterade sin arktiska kommunikation med sikte mot en ny strategi, gav under 2016 utdelning. Den nya integrerade arktiska policyn för EU som lades fram under året har ett tydligt regionalt fokus på EU:s egna regioner i norra Sverige och Finland. Därtill kunde NSPA-regionerna ta initiativet och sätta sig i centrum för EU:s därefter inledda process med att ta fram kommande investeringsprioriteringar i den arktiska regionen med direkt koppling till

framtidens regionala fonder och program till norra Sverige. Det inbegriper också exempelvis att EU-kommissionen i dialogen med North Sweden slog fast sin vilja att lägga in Botniska Korridoren med bland annat Norrbotniabanan i EU:s huvudkorridorsystem.

3. Samverkan på EU-arenan för en anpassad sammanhållningspolitik.

North Sweden kunde också vara med och dra igång och ta en ledande roll i ett antal samlade regionala aktiviteter på Brysselarenan för att sätta press på nationell svensk nivå och EU för en sammanhållningspolitik med direkt stöd till regionerna också i nästa programperiod. Nämnas kan Brysselkonferensen med alla svenska regioner, där North Sweden var med i arbetsgruppen, som moderator och bjöd in lejonparten av de relevanta talarna. Framgång i EU bygger på samarbete och goda argument samt trovärdighet. Det är därför bra för North Sweden att kunna medverka vid samlade aktiviteter och att genom våra goda upparbetade kanaler kunna bjuda in de ledande företrädarna i EU att medverka för att visa på norra Sveriges engagemang som en konstruktiv och pålitlig samverkanspart, som en del av den egna regionala direkta dialogen med de som styr vad som komma skall i EU.

4. Fördjupade plattformar inom innovation, infrastruktur och bioekonomi.

Kopplat till dessa huvudspår, fortsatte arbetet med övriga plattformar och processer. Såsom det partnerskap med NSPA inom EU:s Smart Cities som North Sweden etablerat, utifrån det av North Sweden lanserade "Smart Regions" för att utmana EU:s fokus på enkom städer över 250.000 invånare. NSPA-partnerskapet kunde få bort den gränsen och därmed öppna för våra regioners medverkan. För att ytterligare kunna få ökad del av och påverkan på EU:s forsknings- och innovationsmedel gick North Sweden därtill in som vice ordförande i det regionala forskningsnätverket ERRIN:s smart cities-grupp. Det kan inte heller kallas annat än en stor framgång att EU är uttalat positivt till det av North Sweden initierade arbetet med att bereda väg för Botniska Korridoren, BK, med Norrbotniabanan och kopplade länkar, som en full "core corridor", efter att North Sweden lett arbetet med att alls få in BK på EU:s kartor. Därutöver kan nämnas arbetet med att stärka regionens intressen för bioekonomi och skogens betydelse i EU, av största vikt för hemmaaktörerna då mycket nu sker inom EU.

Ytterst bygger allt förstås på kloka politiker och duktiga tjänstemän och andra regionala och nationella aktörer på hemmaplan. Men North Sweden som initiativtagare, samordnare, katalysator och inte minst genomförare samt förmedlare och direktlänk mellan EU och hemåt måste poängteras. Samtidigt är vi en liten organisation som inte kan göra allt och vara överallt alltid. Siktet är att vara där vi skall finnas för att nå våra målsättningar. Inte så sällan gör vi rentav som störst nytta när det kanske syns som minst. Vi finns ju inte för vår egen skull, utan är ett redskap för regionens aktörer i arbetet för Norrbottens och Västerbottens, Övre Norrlands, väl och ve i det som kopplar till EU, vilket allt mer gör.

Det handlar om mängder av aktiviteter utifrån de direktiv och mål som ställts upp och med ibland tydliga resultat, men som så ofta för långsiktiga processer med många aktörer, mindre tydliga men ändå utläsbara effekter. Det hoppas jag denna verksamhetsberättelse kan visa på. Allt kommer för den skull inte med och inget hade varit möjligt utan duktiga medarbetare med ett stort engagemang för sitt uppdrag, i nära samspel med hemmaplan. Det är bara så vi kan nå framgång. Känn er alltid välkomna till oss och att bjuda in oss!

/Mikael Janson
Direktör

INLEDNING

Styrning och uppföljning

North Sweden European Office (North Sweden/NS) är Norrbottens och Västerbottens gemensamma organisation. Syftet är att strategiskt ta del av och föra hem kunskap om, respektive bidra till, att påverka viktiga policyområden i EU som har betydelse för regionens ekonomiska och hållbara tillväxt.

Verksamheten sker i form av ett projekt inom ramen för ett samarbetsavtal mellan medverkande regionala aktörer som också anger verksamhetsbidraget per huvudman. Region Västerbotten står som formell projektägare. Utöver verksamhetsbidraget från huvudmännen erhåller NS även ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen Västerbotten.

2016 var det tredje och sista året under projektperioden 2014—2016. North Sweden har under året arbetat utifrån utpekad verksamhetsinriktning i av Ägarrådet antaget verksamhetsdirektiv och verksamheten har rent konkret arbetet med bevakning och genomfört aktiviteter inom ramen för av styrelsen beslutad verksamhetsplan.

Den löpande ledningen sker via en utsedd styrelse med en företrädare per huvudman enligt sammanställning nedan, samt ett årligt Ägarråd med en företrädare per huvudman som antar verksamhetsdirektiv och följer upp verksamheten genom den verksamhetsberättelse som härmed presenteras avseende verksamhetsåret 2016.

Styrelseledamöter representerande huvudmännen:

- Peter Hedman (*t o m Ägarrådet maj*) och Thomas Hartman (*fr o m Ägarrådet maj*), ordförande, Region Västerbotten
- Anna Lindberg, Norrbottens Läns Landsting
- Lena Anttila, Länsstyrelsen Norrbotten
- Karin Ahnqvist (*t o m maj*) och Örjan Norberg (*fr o m juni*), Västerbottens Läns Landsting
- Anita Lindfors, Norrbottens Kommuner
- Gry Holmgren Hafskjold, Luleå Tekniska Universitet
- Hans-Olov Byquist, Umeå Universitet
- Robert Forsberg, Norrbottens Handelskammare
- Peter Forsell, Västerbottens Handelskammare
- Torbjörn Halvardsson, Företagarna Västerbotten
- Tomas Blomster (*fr o m maj*), Företagarna Norrbotten

Styrelsen har under 2016 träffats (*i Skellefteå där inte annat anges*): 16/2, 7/4, 14/6 (*per telefon*), 11/10 (*Bryssel*) samt 6/12. I samband med mötet i oktober i Bryssel presenterade medarbetarna sitt arbete samt kunde styrelsen medverka vid seminariet med nätverket för Northern Sparsely Populated Areas, NSPA, tillsammans med Skotska Highland and Islands under den så kallade European Week of Regions and Cities – tidigare Open Days – i Bryssel om OECD:s så kallade Regional Outlook kring tillväxt i glesbefolkade områden.

Därutöver har Ägarrådet haft ordinarie möte i Skellefteå den 23/5 vid vilket förslag till nytt samarbetsavtal för en fortsatt projektperiod för North Sweden 2017—2023 antogs.

Byte av ordförande i styrelsen för North Sweden vid Ägarrådet i Skellefteå, då Peter Hedman med många år i North Sweden European Office, till vänster i bild, lämnade över ordförandeklubban till Thomas Hartman, båda Region Västerbotten (23/5).

I samband med Ägarrådet kunde också ägarföreträdarna ställa sig bakom det nya avtal mellan huvudmännen, som arbetats fram inför en ny projektperiod för verksamheten med sikte på ett långsiktigt åtagande i form av en fortsatt intakt verksamhet för åren 2017—2023.

Personal och verksamhet

North Sweden var under 2016 fullt bemannat med de fyra personal i Bryssel som verksamheten är dimensionerad för i enlighet med beslut från Ägarråd och styrelse inför projektperioden 2014—2016.

Personal och ansvarsområden:

- Mikael Janson, *Direktör (Regional Utveckling)*
- Anthony Scully, *Senior Adviser (Innovationsunionen)*
- Mona Mansour, *Senior Adviser (Inre Marknad)*
- Martha Bahta, *Communicator & Adviser (Attraktiv Livsmiljö)*

Därtill har under året, liksom tidigare år, två praktikanter per termin arbetat med nyhetsbevakning, besöksgrupper och det internadministrativa bland mycket annat. I hög grad bygger kontorets löpande vardagliga verksamhet på praktikanternas insatser. Under vårterminen praktiserade Aida Mehrazin och Michele Cicchetti respektive under hösten Anna Lundgren och Elin Engberg.

Det var egentligen första gången sedan 2011 som arbetsstyrkan var fulltalig med tillsatta ordinarie tjänster, i och med tidigare avgångar och förändringar, delvis kopplat till omstöpningsen av verksamheten för en helt Brysselbaserad organisation, delvis till följd av tidigare ekonomisk obalans och påföljande åtstramningsbehov kopplat också till att skapa ekonomiskt utrymme för en uppgradering av arbetsplatser och kontorets lokaler i Bryssel.

Under 2015 rustades kontoret upp och alla möbler byttes ut, vilket var nödvändigt för en långsiktigt hållbar arbetsmiljö. Det var också nödvändigt för att kunna få plats med och erbjuda adekvata arbetsplatser för en helt Brysselbaserad verksamhet. Därtill erbjuder NS i överenskommelse med Landstinget/Region Norrbotten och Region Västerbotten en ytterligare arbetsplats för sekretariatet för CPMR Östersjökommission, som de finansierar.

Även om huvudparten av omvandlingen skedde under 2015 innebar det även under en stor del av 2016 fortsatta arbeten och åtgärder för att få allt slutgiltigt på plats. På det hela taget hölls de kritiska delarna i den uppställda tidplanen och i alla delar den lagda budgeten. North Sweden har nu ett funktionellt ordnat kontor som erbjuder en god arbetsmiljö, givet de utmaningar en äldre fastighet alltid erbjuder i att möta moderna verksamhetsbehov.

I anslutning till den fysiska uppgraderingen arbetades också interna verksamhetsdokument och handledningar igenom. De tragiska terroråden i Bryssel den 22 mars på den till North Sweden närbelägna tunnelbanestationen Maelbeek och Bryssels flygplats, innebar också anledning till att ytterligare arbeta igenom personal- och säkerhetsrutiner till en samlad personalhandbok med än tydligare stadfästa kontorsrutiner för alla i lokalen verksamma.

Ingen hos NS drabbades och under dagen kunde kontakt etableras med alla som inte fanns på kontoret. Givet allmänt kaos och oro hanterade medarbetarna situationen väl. Även kommunikationen gentemot i första hand Region Västerbotten fungerade väl med stor och för NS tacksam omtanke från hemmaaktörerna när nyheten spred sig. Den generella bedömningen från direktören är att verksamheten och kontoret inte är utsatt för någon direkt hotbild, men väl ligger i ett närområde som föranleder fortsatt uppsikt för vilka instruktioner myndigheterna ger för rörelse i området och i kollektivtrafiken med mera.

Verksamhetsberättelsen

Denna verksamhetsberättelse följer strukturen för de av North Swedens Ägarråd utpekade verksamhets- och huvuduppdragsprocesser med styrelsens beslutade målsättningar och aktiviteter inom dessa för att underlätta möjligheterna för uppföljning av verksamheten och uppnådda resultat avseende såväl genomförande som måluppfyllelse.

Utgångspunkten är därför de inriktningar och insatsområden för bevakning och påverkan som slagits fast i *verksamhetsplanen* med tillhörande aktiviteter inom ramen för *verksamhetsdirektivets* utpekade huvudsakliga verksamhets- och policyprocesser/fokusområden.

Under respektive processområde återges inom markerad ruta den huvudinriktning som slagits fast i *verksamhetsdirektivet* för 2016/2017 samt den inriktning och målsättningar som i sin tur ställts upp i *verksamhetsplanen* för 2016/2017. I verksamhetsplanen prioriterade sådana insatsområden är i det följande markerade med understrykning. Redovisningen utgår ifrån de uppställda målen/huvudpunkterna under respektive rubrik i verksamhetsplanen och det är utifrån det genomförandet i form av aktiviteter och en redovisning av uppnådda mål relateras.

VERKSAMHET & AKTIVITETER 2016

Verksamhetsprocesser

Allmänna utgångspunkter

VERKSAMHETSDIREKTIV:

North Sweden ska bedriva sin verksamhet inom av ägarna utpekade prioriterade policy- och insatsområden och kunna ge dels relevant information om EU till regionens aktörer, dels för regionen relevanta aktörer i EU nödvändig kunskap om Övre Norrland. Det ska finnas ett tydligt jämställdhetsperspektiv i verksamheten. North Sweden ska vara transparent och tillgängligt inom ramen för gällande offentlighetsregler. Kommunikation är av avgörande betydelse för huvudmännens möjligheter att såväl se nyttan med som kunna dra nytta av North Sweden och ska därför genomsyra verksamheten.

VERKSAMHETSPLAN:

Avseende information, dialog och samverkan ska North Sweden:

- Samverka med relevanta dialoggrupper inom olika policyområden gentemot huvudmännen och deras utsedda företrädare.
- Se över hur informationskanaler och dialog med regionens aktörer andra än huvudmännen inom kommuner, företag och akademi rent allmänt kan stärkas.
- Bidra med EU-dimensionen i det regionala integrations- och jämställdhetsarbetet och på dessa områden, internt och externt, vara ett gott föredöme på Brysselarenan.
- Vara en given nyckelspelare och informationskälla för hela Övre Norrland när det gäller EU-frågor och bidra med EU-dimensionen i det regionala policyarbetet.

GENOMFÖRANDE:

- NS har under året fortsatt dialogen med och mött dialoggrupperna för att följa de arbetsområden som NS arbetar utifrån och grupper finns inom områdena Regional Utveckling, Innovationsunionen/FoI, Näringsliv och Transport samt Livsmiljö.
- North Sweden medverkar i Europaforum Norra Sveriges tjänstemanna- och rapportörsgupper och medverkar till att arrangera med seminarier och talare vid EFNS möten.
- En av de positioner för Europaforum Norra Sverige som NS var med om att skriva fram var om EU:s flyktingpolitik med sikte på att från regional nivå stödja EU:s strävan till en solidarisk sådan, som antogs vid forumet i Piteå och under Almedalen anordnade Region Västerbotten tillsammans med Kommunförbundet Skåne ett seminarium runt den positionen och arbetet med flyktingmottagandet lokalt, med direktör för North Sweden som moderator och på inbjudan av NS medverkade bland annat chefen för EU-kommissionen i Sverige, Katarina Areskoug (4/7).
- North Sweden är med i olika sammanhang där regionens aktörer gör aktiviteter, som att finnas med vid Region Västerbottens arrangemang på Grand Hotell (januari), Mötesplats Lycksele (juni) och Almedalen (juli) samt Regionresan till under 2016 Göteborg och Västra Götalandsregionen (augusti).
- På motsvarande sätt medverkar NS i Norrbottens olika arrangemang såsom Almedalen (juli) och Norrbottenskonferensen (augusti).
- North Sweden erbjuder dialog med hemmaaktörerna och bland annat medverkade verksamheten vid ett av Region 8-kommunernas möten i Norsjö för att berätta om

verksamheten och etablera dialog om hur samverkan kan stärkas också med inlandskommunerna (3/6).

- North Sweden medverkar i huvudmännens olika arrangemang med koppling till regional utveckling samt EU i enlighet med redovisning under de olika verksamhets- och fokusområdena.
- North Sweden för alltid in frågan om bättre könsbalans vid olika aktiviteter och evenemang för att bidra med jämställdhetsperspektivet också på Brysselarenan.
- North Sweden har löpande gett strategisk information via nyhetsbrev, direkt dialog med berörda aktörer samt till dialoggrupperna om processerna i EU och EU:s olika förslag och initiala förberedelser inför kommande programperiod.
- NS har löpande under året, liksom tidigare år, skrivit bredare mer djuplodande analyser, så kallade "State of Play", om skeendena i EU inom olika områden, med en serie sådana analyser under våren om förberedelserna för nästa programperiod avseende EU:s regionalpolitik med sina fonder och program för att ge hemmaaktörerna en insikt i hur diskussionen går inför det som komma ska.

North Sweden är beroende av god samverkan med sina hemmaaktörer inklusive styrelsen som länken till huvudmannorganisationerna, här i dialog med Martha Bahta på NS i samband med styrelsemöte under European Week of Regions and Cities, EWRC, i Bryssel (11/10).

På bilden syns från styrelsen; Thomas Hartman, Torbjörn Halvardsson, Peter Forssell, Örjan Norberg, Gry Holmgren Hafskjold, Lena Anttila samt Tomas Blomster som inledde dagen i Bryssel med dragningar och diskussion med medarbetarna följt av ordinarie styrelsemöte och därefter medverkan på NSPA:s seminarium under EWRC.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Formerna för dialogen med huvudmännen genom de etablerade dialoggrupperna har satt sig ganska väl, även om det finns mer att göra för att få med alla huvudmän i de olika grupperna, och det är kanaler och grupperingar som bidrar till att såväl förankra NS arbete hemåt som bidra till arbetet på Brysselarenan.
- ✓ Att North Sweden blir inbjuden till de regionala aktörernas olika arrangemang och får direkta frågor från aktörer för att ge strategisk kunskap om det som pågår i EU samt att andra än huvudmännen också vill ta del av dialoggrupper och annan information, tyder på att NS är en relevant och strategisk part för regionen.
- ✓ Verksamheten får ofta uttalad uppskattning för informationsförmedlingen och de aktiviteter som regionens aktörer är med i där NS hållit i arrangemanget och överlag allt mer förfrågningar från hemmaplan som kan tolkas som att allt fler ser NS som en strategisk resurs i det som relaterar till EU, inklusive ett ökat engagemang att vilja komma till Bryssel från aktörer som tidigare kanske inte varit så aktiva.
- ✓ Strävan till jämnare könsbalans i en ofta manligt dominerad omgivning är en utmaning, men det gör skillnad mot den gängse bilden för många evenemang i

Bryssel i de fall NS kan styra upplägg och medverkande, även om det inte alltid är lätt och i slutändan är det avhängigt vilka representanter olika organisationer och aktörer skickar som kan frågorna vid förfrågningar, även med aktivt arbete för att bredda sammansättningen i paneler och motsvarande.

- ✓ Inom verksamheten har NS också under året kunnat upprätthålla en blandning av personal och praktikanter i enlighet med strävan till att vara en öppen och attraktiv arbetsplats med över tid god könsbalans.

Intressebevakning

VERKSAMHETSDIREKTIV:

North Sweden måste ha väl utvecklade kontaktnät och kunna agera professionellt och hemtamt både i Bryssel och i den egna regionen. North Sweden ska via hemsida, nyhetsbrev och Facebooksida samt vid behov egna anordnade kunskaps- och dialogmöten fortlöpande hålla huvudmän och intressenter uppdaterade om det arbete som görs och det som sker i EU och i regionen med kopplingar till EU. NS är en plattform för regionens närvaro i Bryssel, såväl genom specifika arrangemang inklusive studiebesök, som genom den kontinuerliga löpande bevakningen och intressepåverkan och att kunna ge strategiskt stöd för regionens aktörer gentemot EU. Det är genom samverkan framgång nås och Europaforum Norra Sverige (EFNS) tillsammans med Mid Sweden-kontoret samt Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) är särskilt väsentliga för samhandling på Brysselarenan.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Bevakning:** North Sweden bevakar det som sker i EU med relevans för regionens aktörer.
- **Information:** North Sweden riktar in en stor del av sin verksamhet på att informera dels om regionen i EU och dels om EU i regionen.
- **Påverkan:** North Sweden hjälper aktörer i regionen att förpacka budskapet och leverera detta till rätt adressat, med hjälp av ett antal verktyg.
- **Rådgivning:** North Sweden erbjuder regionens aktörer strategisk EU-rådgivning.

GENOMFÖRANDE:

- Utöver det som redovisas ovan under de allmänna utgångspunkterna för NS informationsförmedling respektive under de olika fokusområdena för NS bevaknings- och påverkansarbete, sker en allmän bevakning av det som pågår i EU med intresse för regionen, som återkopplas direkt till relevanta aktörer som arbetar med frågorna i regionen, alternativt att aktörer i regionen kontaktat NS om det, vilket sker löpande över året.
- Den huvudsakliga allmänna löpande informationsförmedlingen sker dock i övrigt via nyhetsuppdateringar på hemsidan och det nyhetsbrev som North Sweden ger ut varannan vecka respektive statusuppdateringar på North Swedens Facebook-sida och Twitter-konto.
- North Sweden blir återkommande inbjuden till och får besök för att för andra berätta om det egna påverkansarbetet, såsom;
  - Berätta om North Swedens påverkansarbete och arbetet inom Europaforum Norra Sverige på SKL:s internationella dag i Stockholm (20/1).
  - Berätta för samordnarna Göteborg-Oslosamarbetet om NS roll och upplägget för OECD-studien (1/4).

- Berätta om NS för företrädare från "Ledarna offentlig sektor" på besök i Bryssel (12/5).
- Berätta om NS arbete på temat "Norrbotten – På toppen av Europa och mitt i EU" vid Landstinget Norrbottens föreläsningsserie Morgonrock på Vetenskapens hus i Luleå (13/5).
- Medverkan vid Europadirektkontoret Västerbottens konferens för aktörer i Västerbotten om "EU – en del av vår hemmaplan" i Lycksele med medverkande från EU-kommissionens och Europaparlamentets kontor i Sverige med flera (14/9).
- Möte med Kommunförbundet Malmös AU för att berätta om North Sweden i deras arbete med att se över sitt EU-kontors verksamhetsinriktning som följdes upp med ett besök på NS (7/10, 9/11).
- På inbjudan av Jokkmokk medverka via webbstreaming för att för företrädare från ett samverkansprojekt mellan Jokkmokk och regioner i Finland, Skottland och Irland med flera för att berätta om EU och påverkansarbete i EU (28/11).
- För Östersjögruppen i den Europiska Regionkommittén genom nätverket för perifera och maritima regioner, CPMR, berätta om NSPA och Arktis (8/12).

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Övre Norrland och exempelvis nätverket för Northern Sparsely Populated Areas med flera plattformar där NS är med lyfts i olika sammanhang som ett gott exempel inom olika frågor från EU:s institutioner och även om det inte alltid i alla delar är avhängigt NS, så går det oftast att se att det är det arbete och de initiativ North Sweden tagit som genererar den positiva uppmärksamheten där närvaron i Bryssel spelar en roll för kunskap om och intresse för regionen, särskilt för att vara en relativt perifer region med få människor.
- ✓ Därtill lyfts North Sweden specifikt fram av såväl företrädare från EU som andra som arbetar gentemot EU, som ett kontor som är aktivt för sina regioner och bidrar till EU:s processer, på ett sätt som nog får anses ganska utmärkande.
- ✓ Medverkan i att berätta om och förmedla kunskap om NS påverkansarbete från annat håll riktar sig förstås inte direkt till de egna huvudmännen, men är ett tecken på att omvärlden uppfattar NS som en relevant och duktig aktör för sina huvudmän på Brysselarenan och skapar i sig goda relationer till andra för NS och regionen relevanta aktörer.
- ✓ Likaså försöker NS bidra med EU-dimensionen i ett redare perspektiv när så är möjligt, som en del av att stärka den allmänna insikten om vikten av att regionalt arbeta med EU-frågor, även om det inte är en del av kärnverksamheten och görs i mån av möjlighet, såsom medverkan på de regionala aktörernas mer utåtriktade aktiviteter eller att ta emot skolungdomar som framgår under "*Kommunikation*" sist.
- ✓ Hos de regionala aktörerna inklusive inom ramen för Europaforum Norra Sverige finns en jämförelsevis god kunskap om vikten av att utgå från EU:s policys, som även om de utgår från huvudmännens egna EU-relaterade processer, kan antas också bero av att NS bidrar med information, kunskapsförmedling och regional förståelse för EU:s perspektiv och den information NS förmedlar via hemsida med mera får ofta uppskattning och beröm för att hemmaaktörerna är kunniga och insatta i vad som sker i EU.
- ✓ Sist i verksamhetsberättelsen finns under "*Kommunikation*" en sammanställning med analys över statistik för hemsida och nyhetsbrev samt besöksverksamhet hos North Sweden i Bryssel, som ger en bild av hur den allmänna information som North

Sweden förmedlar når ut via dessa kanaler, vilket kan sammanfattas med att den digitala nyhetsförmedlingen i och med ökad interaktion i sociala medier når allt fler samtidigt som också besöksgrupperna till Bryssel ökat mot tidigare år, även med att en del besök ställdes in till följd av attentaten och en förhöjd hotbild mot Bryssel under våren.

Mikael Janson, direktör för North Sweden, berättar om verksamheten och arbetet i EU för en grupp lärare från både Norr- och Västerbotten på besök i Bryssel (6/9).

Glädjande nog har besöksaktiviteten ökat under 2016, även om terrorattack och flygstrejk ställde till det. North Sweden tar emot grupper och lägger även upp hela besöksprogram för sina hemmaaktörer. Det är en på många vis resurskrävande uppgift för kontoret med mycket arbete runt varje besöksgrupp, men det är en viktig kompetensutveckling att se och lära om EU och ett bra sätt att i Bryssel få chans att möta aktörer från regionen.

VERKSAMHETSPLAN:

Avseende samverkan med Mid Sweden ska North Sweden:

- Medverka till att återetablera verksamhetsoptimering mellan kontoren i det som är till gagn för hela Europaforum Norra Sveriges gemensamma intressen, med en balans mellan kontorens insatser och NS uppdrag för Övre Norrland i fokus.

GENOMFÖRANDE:

- NS har suttit med Mid Sweden-kontoret för att diskutera arbetet löpande under året utifrån vad som är agendan samt vid specifika tillfällen för samlade uppdateringar (6/7, 15/9).
- NS var med vid en lunch för Mid Swedens Ärgarråd för att berätta om verksamheten och samverkan med Mid Sweden (7/11).
- I övrigt sker en löpande samverkan via de gemensamma plattformarna EFNS, NSPA samt även Botniska Korridorengruppen och i de frågor och aktiviteter som är gemensamma inom ramen för North Swedens insatsområden.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Mid Sweden har varit under en initial uppstartsfas under 2016 och North Sweden har fortsatt att dra i och driva på aktiviteterna som genomförts under året i de gemensamma plattformar som finns, för att öppna för önskad samverkan mellan kontoren.
- ✓ Samverkan bygger på ett ömsesidigt intresse och ett givande och tagande för balans och det sker framförallt med samtliga kontor och aktörer inom olika nätverk där det finns gemensamt intresse i att driva processerna, och NS har därvid fortsatt att också under 2016 genomgående "bjuda på" och hålla i initiativ, arbetsinsats och kontakter med mera där det ger gemensamma mervärden för den samverkan som är för hela norra Sverige och därmed Mid Sweden också finns med.

Programbevakning

VERKSAMHETSDIREKTIV:

North Sweden ska löpande synliggöra nyheter och ansökningsomgångar avseende program och projekt som utlyses samt medverka till initiala kunskaper samt möjligheter och kontakter för regionala aktörer att gå in i EU-projekt och etablera samarbete med andra aktörer i EU. Det renodlade ansökningsarbetet och programgenomförandet utförs av regionens aktörer. North Sweden medverkar med sina kunskaper för insatser som stödjer hemmaaktörernas möjligheter till finansiering från EU.

VERKSAMHETSPLAN:

North Sweden ska med kunskap om EU:s finansieringsformer och vilka vägar och möjligheter som står till buds för att ta del av dessa kunna bistå genom att:

- kommunicera allmän information om programmen via hemsidan och länkar till relevanta externa hemsidor, med löpande uppdaterad information om programmen.
- erbjuda sammanfattande information om de för regionens aktörer mest relevanta fonderna och programmen och var mer information om dem finns att söka.
- bevaka nya ansökningsomgångar som görs och informera om det via nyhetsbrevet och/eller när det är relevant föra information direkt till berörda regionala aktörer.
- ge rådgivning till/i samarbete med regionala aktörer vid seminarier eller enskilt om matchning av lämpliga program och vilka vägar och stödfunktioner som finns.
- bistå med partnersök via för NS och aktuellt program relevanta egna bryssel nätverk och EU-kommissionens tillgängliga kanaler med flera.
- agera för att ge kunskap om EU:s fonder vid exempelvis näringslivets möten.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden tog inför uppstarten av nuvarande programperiod fram kortfattade och lättillgängliga informationsblad över de flesta relevanta EU-fonderna och programmen som finns upplagda på hemsidan med information om programmen och var mer information kan sökas för den som planerar att söka projektstöd, som löpande uppdateras.
- North Sweden har kontinuerligt publicerat information om pågående programarbete och utlysningar samt partnersök via hemsida och nyhetsbrev och om de informations- och uppföljningsaktiviteter som varit i Bryssel kring programmen.
- Informationen har även spridits via direkt kommunikation till tänkbara intressenter i regionen genom riktade mail och telefonkontakter, exempelvis TEN-T-utlysningar avseende infrastruktur, forskningsfonden Horizon 2020, H2020, och miljöprogrammet LIFE.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ NS har via nyhetsbrev och hemsida samt informationsträffar med regionala aktörer bidragit till uppdaterad information om utlysningar och diskussioner om kommande förändringar i de löpande fonderna och programmen av intresse för regionens aktörer inom särskilt sektorsprogrammen och Connecting Europe Facility, CEF, samt Horizon 2020 med flera för regionen relevanta fonder.
- ✓ Det framgår också av kommunikationsavsnittet sist, att partnersök är en del av hemsidan som många söker sig till, och det är från många en uttalat uppskattad service, även om det är ett område som vid en planerad uppdaterad hemsida kan utvecklas än mer för att nå fler.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Virtuella program- och projektstöds kontor i regionen**
  - Målsättningar:
    - Fler ansökningar från regionen till de olika sektorsprogrammen.
    - Länsövergripande samverkan inom EU-projektbevakning och deltagande för en tydlig ingång i regionen för projekthantering.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden har vid sammankomster för Västerbottens virtuella programkontor, VEUPO, till vilka NS blir inbjudet informerats om i första hand H2020 samt EFNS positioner och Smart Specialisering
- North Sweden har vid VEUPO:s sammankomster informerats om relevanta program och fonder med aktuella utlysningar på gång.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ NS har genom VEUPO kunnat bidra till ökad kunskap om de olika relevanta programmen och särskilt forskningsprogrammet Horizon 2020 och vikten av att involvera olika aktörer och inte bara forskare i det.
- ✓ VEUPO har, med stöd från North Sweden, medverkat till att aktivera regionala aktörer att engagera sig och samverka kring program och strategier inom såväl EU som nationellt – t ex VINNOVA-utlysningar – och regionalt samt att etablera regionala, nationella, Europeiska och internationella partnerskap.

Förändringsprocesser

VERKSAMHETSDIREKTIV:

North Sweden ska fokusera på att säkerställa en helt Brysselbaserad verksamhet, som gentemot huvudmännen och regionens aktörer upplevs som en nära, tillgänglig, relevant och konstruktiv partner i det som kopplar till regional utveckling med bäring på EU inom ramen för av huvudmännen utpekade prioriteringar. Under 2016 ska också fortsatta insatser göras för att utveckla North Swedens IT-verktyg och verksamhetsprocesser för att mäta med att långsiktigt, med sikte på kommande projektperiod 2017 och framåt, kunna fortsätta leverera det som efterfrågas av huvudmän, finansiärer och övriga regionala aktörer.

VERKSAMHETSPLAN:

Avseende förberedelserna inför en fortsatt verksamhet från 2017 ska North Sweden:

- Bereda det avtalsförslag som skickats ut för dialog inom och mellan huvudmännen för att till ägarrådet ha förankrat de beslut som krävs för en fortsatt verksamhet.
- Förbereda och anpassa verksamheten inför den nya projektperioden utifrån de beslut som fattas av ägare och finansiärer med angivna ekonomiska ramar.

GENOMFÖRANDE:

- Utifrån de riktlinjer som kontoret genom styrelsen lade fram för Ägarrådet 2015 kunde ett nytt avtal mellan huvudmännen tas fram och att Ägarrådet kunde ställa sig bakom det vid sitt ordinarie möte under 2016 (23/5).
- Styrelsens ledamöter har under den processen i sina respektive organisationer agerat för att avtalet ska hanteras för ett kommande beslut om det och i styrelsen informerats om hemmaprocesserna och eventuella frågor som dykt upp.

- Allteftersom huvudmännen utifrån sina interna processer godkände avtalet kunde direktören för North Sweden ordna med underskrifter och till samtliga huvudmän skicka underskrivna original i slutet av året inför den nya projektperiodens uppstart 2017.
- NS förde också dialog med Länsstyrelsen Västerbotten som inte är huvudman men ger ett bidrag till verksamheten om deras fortsatta stöd, men i avvaktan på nationella beslut om Länsstyrelsen fortsatta projektbudget var det inte klart till årsskiftet dock.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Verksamheten har under året kunnat leverera ett slutgiltigt förslag till avtal för North Swedens fortsättning med ett beslut från samtliga huvudmän att kunna ställa sig bakom det och före årsskiftet lösa med slutgiltiga underskrifter så att allt var på plats inför den nya projektperioden från och med 2017.
- ✓ I enlighet med tidigare inriktning var det ett avtal med en längre tidshorisont och tydligare skrivningar kring inträde och utträde för part samt ekonomisk uppräknings över tid för att skapa ökad långsiktighet och stabilitet för North Sweden-kontoret.
- ✓ Från Länsstyrelsen Västerbotten kunde löften om ett fortsatt stöd om än något minskat erhållas i avvaktan på besked om deras tillgängliga resurser så att en budget för NS för ren framåt kunde tas fram med det som grund.

VERKSAMHETSPLAN:

För en mer optimerad verksamhet ska bland annat följande åtgärder vidtas:

- Tydliggöra NS olika pågående policyprocesser
- Effektivare verksamhet
- Erbjuda North Sweden som en strategisk part för regionens aktörer
- Kvalitetssäkra verksamhetsprocesserna

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden har under året byggt vidare på och fördjupat formerna för verksamhetsstyrning och uppföljning via verksamhetsdirektiv, verksamhetsplan och verksamhetsberättelse som grund för dialogen med respektive medarbetare och vid gemensam internkonferens för årets planering (3-4/3).
- Utifrån det har verksamhets- och fokusområdena i dialog med medarbetarna utvecklats för ökad tydlighet och koppling till ansvar i organisationen och samverkan i det som går in i flera områden för de fyra övergripande arbetsområdena med en ansvarig per område: Regional Utveckling, Innovationsunionen, Inre Marknad samt Attraktiva Livsmiljöer.
- Därtill har under 2016 de så kallade horisontella policyområdena tydligare inympats inom allas respektive ansvarsområde att bära med in i de egna processerna gentemot EU och hemmaplan avseende den kommande EU-budgeten och EU:s tillväxtarbete för alla regioner samt den pågående arktiska processen.
- Genom den styrmodellen har medarbetarna ett mer självständigt arbete inom sina respektive ansvarsområden för att tydligare och smidigare kunna interagera och integrera med huvudmannorganisationernas ansvariga inom de olika politikområdena som stöd och policyprocessledare inom det som berör EU.
- Under året har också den samlade "Personalhandbok" som togs fram under 2015 i dialog med Region Västerbotten som formell projektägare utvecklats med fokus på allmänna kontorsrutiner och säkerhetsföreskrifter omfattande alla på kontoret verksamma för att få ökad tydlighet för allas trevnad och säkerhet, inte minst mot

bakgrund av terrorattentaten i Bryssel i NS-kontorets närområde som ytterligare föranledde att arbeta igenom de delarna.

- Under året slutfördes också den fullständiga uppgradering som gjordes under 2015 av kontoret för en bättre allmän arbetsmiljö och moderna avpassade kontorsplatser för alla medarbetare och därmed en överlag bättre fungerande och effektivare arbetsplats med de utmaningar som är med kontorets planlösning och att fysiskt få in fler personer stationerade där.
- Utöver de egna interna förändringsprocesserna arbetar NS tillsammans med andra regionkontor för att maximera den egna arbetsinsatsen på Brysselarenan, såsom informal Baltic Sea Group, iBSG, avseende Östersjörelaterade frågor, nätverket för de svenska regionkontoren i Bryssel, Svereg, som också inbegriper SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, samt Botniska Korridorensamverkan, BK, och framförallt regionkontoren inom nätverket för Northern Sparsely Populated Areas, NSPA, och Europaforum Norra Sverige, EFNS.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ North Swedens arbetsmetod med styrning och uppföljning genom formerna för verksamhetsdirektiv, verksamhetsplan och verksamhetsberättelse och koppling till intern ansvarsfördelning har nu satt sig som ett redskap för verksamheten genom att för varje medarbetare ha arbetats igenom så att det som står är relevant och har en konkret betydelse för verksamhetsinriktning och fokus för arbetet och därmed förutsättningar för ett effektivare genomförande i det löpande genomförandet.
- ✓ Det har också skapat en gentemot verksamheten ökad tydlighet hos huvudmän och finansörer som, även om det är omfattande dokument, ger uppskattning för tydligheten i mandaten och processerna och uppföljningen samtidigt som det ger en bredare grund för förståelsen för hur North Swedens arbete och fokus i sin tur kopplar till de mer övergripande politikområdena i EU och på hemmaplan.
- ✓ Framtagandet av en samlad "Personalhandbok" inom verksamheten är också en del i att skapa en tydlighet för en väl fungerande verksamhet i ett stundtals snårigt landskap med många intressenter involverade samtidigt som verksamheten har att på lika villkor tillhandahålla en relevant verksamhet för samtliga parter och regionen som helhet, och gemensam bild av hur kontoret fungerar och sköts samt så långt möjligt är kunskap om och trygghet i säkerhetsrutiner med mera.

Huvuduppdragsprocesser

Horisontella policyområden

EU:s budget- och programperiod 2021—2027

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att North Sweden ska vara en strategisk resurs för regionens aktörer, kopplat till plattformarna Europaforum Norra Sverige samt NSPA, för relevant informationsförmedling till hemmaaktörerna och påverkan gentemot EU:s institutioner, för att inför kommande programperiod, inklusive halvtidsöversynen av pågående programperiod, från EU:s sida fortsatt uppfatta Norra Sverige som en konstruktiv, relevant och intressant partner som levererar mervärden till Europa och därmed intressant från EU:s sida att ge ett fortsatt utvecklingsstöd i enlighet med de regleringar för de nordliga glesbefolkade områdena som beslutats om för 2014—2020.

VERKSAMHETSPLAN:

- **EU:s långtidsbudget 2021—2027 med fokus på sammanhållningspolitiken**
  - Målsättningar:
    - NS agera för att Övre Norrland synliggörs i underlagen för EU:s förberedande arbete för utformning av kommande budgetperiod.
    - NS bidra till att regionens aktörer är insatta i EU:s strategier och underlag för utvecklingen av den framtida EU-politiken.
    - NS förmedla kunskap om EU:s policyutvecklingsarbete och uppmärksamma på behov av aktivitet från regionens sida.
    - NS bistå Europaforum Norra Sverige och NSPA i strategier och aktiviteter som sätter fokus på norra Europa från EU:s sida
    - NS medverka till att diskussionen inom EU slår vakt om den extra allokering med tillhörande regleringar som nu beslutats om.

David Sundström, Piteå Science Park, berättar för ledande företrädare från EU-kommissionen om verksamheten och Piteås engagemang för att utvecklas (25/2).

North Sweden medverkar till att EU:s aktörer i Bryssel får kunskap om regionen men också genom att få dem till regionen. Arbetet med OECD-studien är ett exempel på en aktivitet initierad av NS som skapar intresse. I detta fall är det Mikel Landabaso, chef för implementeringen av EU:s regionalstöd, ansvarig för konceptet smart regional specialisering i EU, som på inbjudan av NS med medarbetare tagit sig till norra Sverige föranledd av OECD-studien.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden tog Lead it att ta fram en första gemensam position för NSPA-nätverket om framtiden sammanhållningspolitik som antogs på NSPA forum i Mikkeli och därefter distribuerades till relevanta aktörer i Bryssel (10/6).
- North Sweden, genom direktören, har också löpande träffat och suttit ned med olika företrädare från den regionala enheten inom EU-kommissionen för att uppdatera sig om läget och hur diskussionerna går med norra Sveriges perspektiv i fokus.
- North Sweden har aktivt medverkat i, bland annat, nätverket för perifera och maritima regioner, CPMR, som är en stark aktör på Brysselarenan och i vilken både Norrbotten och Västerbotten är medlemmar, som en given och aktiv partner för CPMR för att bidra till deras arbete med att förbereda för nästa programperiod;
  - Såsom medverkan i med också direkta inspel på de "Policy Cafés" som CPMR anordnat med några utvalda regionala företrädare samt från andra organisationer med inbjudna företrädare från EU; såsom Ioannis Latoudis från ansvarig regionalkommissionär Corina Cretus kabinet (30/6) och Nicola de Michelis, kabinettschef hos Corina Cretu (15/12).
  - Delatagande i CPMR "core group" kring sammanhållningspolitiken för diskussion om CPMR:s ställningstaganden i dialog med ledande aktörer från EU-kommissionen för arbetet med kommande regionalpolitik i EU (20/9).
  - Deltagande i den gemensamma heldagskonferens CPMR anordnade med EU-kommissionens regionala enhet om framtidens sammanhållningspolitik och kunna bidra i diskussionen med återkoppling från vice generaldirektören för Dg Regio om att NSPA-regionerna är de regioner som vid sidan om Outermost-regionerna med sin särskilda status i EU-traktaten, kan räknas till att omfattas av särskilt stöd från EU, samt därtill prata med ansvarig EU-kommissionär om besök i regionen med mera (13/10).
- I övrigt sker det löpande arbetet med sikte mot den kommande EU-budgeten post-2020 inom ramen för North Swedens fokusområden i och med att på EU-arenan är förberedelserna för kommande programperiod nu i full gång avseende sammanhållningspolitiken, kommande infrastrukturprioriteringar, nästa forskningsprogram med mera av det som North Sweden arbetar med för att föra in regionens perspektiv och informera hemåt om vad som sker bland annat genom North Swedens dialoggrupper, nyhetsbrev och de "State of Play" som läggs ut.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Att NS blir inbjudet att medverka i såväl större men framförallt mindre sammanhang i diskussioner med centrala aktörer i EU inom ramen för de nätverk som NS och hemmaregionerna arbetar i är ett tecken på att North Sweden uppfattas som en relevant och konstruktiv partner som därmed också kan bidra med norra Sveriges perspektiv i den ännu förberedande och informella diskussionen om framtidens regionalpolitik i EU.
- ✓ Överlag tar North Sweden en väldigt aktiv och central roll i de olika samverkansplattformarna för att spela in Övre Norrlands perspektiv och även om det är för tidigt att dra några slutsatser i den ännu initiala processen och diskussionen, mycket står på spel och kan hända så inget kan tas för givet, så finns det nordliga Europa tydligt med i medvetandet hos aktörerna i EU.
- ✓ Att ledande företrädare på den regionala enheten inom EU-kommissionen så tydligt redan i detta skede markerar NSPA-regionernas särskilda behov och status, får ses ett betyg på att upprätthållandet av medvetenheten om det nordligaste Europa genom NS och NSPA bär frukt.

Europa 2020 & den demografiska utmaningen

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att North Sweden på olika sätt ska bidra till att göra Europa 2020-strategin känd inom regionen, som en plattform för att möta den stora demografiska utmaning regionen står inför. North Sweden ska också medverka till att Övre Norrlands röst blir hörd i pågående översyn i EU av strategin. Därmed kan också regionen genom North Sweden på andra hålllet enklare komma i konstruktiv dialog om regionens intressen med Kommissionen och andra inom EU, som vill se att Europa 2020-strategin genomsyrar hela EU. North Sweden ska också kunna medverka till kunskap om hur fonder och program samt andra EU-instrument hänger ihop och kan användas för att stödja strategiska utvecklingsinsatser hos regionens aktörer i samklang med intentionerna från EU:s sida, inklusive att till EU kunna återföra de eventuella svårigheter som regionens aktörer upplever med hur programmen och fonderna är utformade.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Europa 2020 som strategiskt regionalt utvecklingsverktyg**
  - Målsättningar:
    - Europa 2020 genomsyra regionala och lokala strategier/aktiviteter.
    - Det regionala Europa 2020 stödda NS möjligheter till dialog med EU.
    - Regional insikt om hur smart specialisering genom innovativt klusterbyggande i regionen samspelar med EU:s vilja att ge stöd.
    - Uppmärksamma på och se till att regionens perspektiv kommer in i pågående översyn av Europa 2020 i EU.
    - Agera för att i EU vidmakthålla grunderna i Europa 2020-strategin för att stärka det långsiktiga regionala arbetet i linje med EU:s policys.

GENOMFÖRANDE:

- ✓ North Sweden har under året upprätthållit vikten av att hemåt arbeta med Europa 2020, men också inom EU i diskussionerna framåt, då den fått allt mindre uppmärksamhet och den utvärdering och översyn av strategin som var utlovad inför arbetet med en ny uppdaterad strategi inte blivit, med från NS budskapet hemåt i bland annat "state of play" i nyhetsbrevet och i diskussionerna i dialoggruppen för regional utveckling och på EU-arenan i de olika nätverk North Sweden ingår i, inklusive gemensamma arrangemang och aktiviteter, uppmärksamma på detta för att lyfta behovet av att agera för att i EU upprätthålla en gemensam strategi som också når regionerna och regionernas aktiva medverkan och utbyte med EU.
- ✓ North Sweden arrangerade som Lead partner ett seminarium under Open Days, som för 2016 bytt namn till European Week of Regions and Cities, EWRC, med NSPA och också Highlands and Islands i Skottland på ett fullsatt Skottland House, på temat "Renaissance for remote rural regions through research – The case of less urban area in the North" (11/10).
  - Medverkande var av Erik Bergkvist, Region Västerbotten, Norges Europaminister Elisabeth Vik Aspaker, Jens Nilsson från Europaparlamentet samt Birgitta Bergvall-Kåreborn från LTU, med flera.
  - Huvudutalare var José-Enrique Garcilazo från OECD, för att från OECD i realiteten offentligt lansera den Regional Outlook de gjort kopplat till sin studie över NSPA med fokus på tillväxt i landsbygds- och glesbefolkade områden och hur det kräver anpassade strategier på olika nivåer för att stödja utveckling.

- Det följdes av dels en paneldiskussion med OECD, Norges EU-minister, Jens Nilsson, Europaparlamentet och Erik Bergkvist, dels en panel med exempel från LTU, Finska Lapland, Skotska öarna samt Norges e-hälsocenter, på smarta strategier och kluster för att skapa utveckling i även glesbefolkade områden.
- Syftet var att föra en diskussion och ge regionala exempel på hur glesbefolkade områden i norra Europa arbetar för att bli bland Europas mest innovativa och också som en del i förlanseringen i EU av OECD:s studie över NSPA och bland åhörarna fanns ett flertal företrädare från EU och särskilt Dg Regio samt andra intresserade regioner.
- ✓ North Sweden medverkade vid den "spaningslunch" som nätverket för de svenska regionkontoren, Svereg, anordnade tillsammans med cheferna för den svenska representationen i Bryssel, den nya EU-ambassadören Lars Danieleson och vice ambassadören Åsa Webber, för att med dem från NS sida lyfta in en diskussion om regionernas roll för Europas utveckling och behov av gemensamma EU-strategier för det mot bakgrund av att Sverige nationellt behöver engagera sig mer (24/11).

Norges Europaminister talar vid det av North Sweden arrangerade seminariet med NSPA under European Week of Regions and Cities och i panelen syns José Enrique Garcilazo, OECD, samt Jens Nilsson, Europaparlamentet (11/10).

För att "förlansera" OECD:s kommande NSPA-studie anordnade NS seminariet på temat "Renaissance for Rurban Regions" på ett fullsatt Scotland House i Bryssel. OECD lanserade sin Regional Outlook, som bland annat visar på att huvudparten av tillväxt sker utanför storstäderna, och med fanns också bl a Erik Bergkvist, Region Västerbotten, och Birgitta Bergvall-Kåreborn, LTU.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ North Swedens ihärdiga inspel i olika samlingar har genererat att de skrivelser som gjorts i EFNS, NSPA, CPMR, den regionala samling som ett hundratal regioner gick samman om under ledning av Nieder-Österreich, och inte minst mellan de svenska regionerna för att få igång det nationella arbetet inför nästa programperiod som togs vidare av SKL, har kommit att lyfta behovet av en ny gemensam Europa 2020-strategi, "Europa 2030", som argument för EU:s utvecklingsarbete med stöd av fonderna och programmen inom sammanhållningspolitiken för att inte tappa det engagemang Europa 2020 kunnat bidra med för regional utveckling.
- ✓ NS roll för det ska inte underskattas, även om de tankarna förstås har vuxit fram på flera håll men det är tydligt att NS tidigt kunnat inspirera och ge argument som fångats upp av andra, inte minst om regionernas roll för EU:s utveckling och sammanhållningspolitikens betydelse inom ramen för en gemensam EU-strategi för hållbar tillväxt och det som ett bärande argument för en sammanhållningspolitik för alla regioner som i sin tur skapar intresse och samverkan regionalt och legitimerar hela EU-tanken lokalt och regionalt i en tid när hela EU ifrågasatts och länderna haft svårt att samarbeta.

- ✓ North Sweden arbetar strategiskt med att få in de nordliga perspektiven i EU och i grunden vända på perspektiven från det urbana fokus som funnits i plattformarna för Europa 2020 inom EU till att mer se helheten och alla regioner och seminariet under EWRC med OECD var ett sådant tillfälle att med stöd av OECD och inom ramen för NSPA och även Skottland, som därtill efter Brexit-omröstningen skapar ytterligare dynamik, föra in de perspektiven i EU inför den kommande lanseringen för OECD-studien över NSPA.
- ✓ Att OECD i princip väljer att göra sin officiella lansering av deras högstatus regionala publikation, som en "Regional Outlook" är, vid det av North Sweden helt och fullt anordnade EWRC-seminariet och att Norges EU-minister önskar vara med på det som talare och paneldeltagare, får ses som ett gott betyg åt NS förmåga att anordna relevanta aktiviteter i Bryssel som lockar aktörer att vilja medverka och det ger tyngd åt NSPA med sina mindre urbana miljöer när OECD konstaterar att exempelvis 68% av tillväxten sker utanför de urbana centren och att EU och nationell nivå måste etablera bättre anpassade strategier som stödjer även exempelvis glesbefolkade regioner som norra Sverige.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Den demografiska utmaningen integreras med EU:s pågående arbete**
  - Målsättningar:
    - NS föra in den demografiska utmaningen i dialogen med EU om regionens behov och för det kunna använda den i NSPA pågående OECD-studien.
    - EU:s arbete med den demografiska utmaningen får spridning i regionen.
    - Bidra till att regionens forsknings- och innovationscentra får ledande roller i EU:s insatser för att möta Europas demografiska utmaningar.

GENOMFÖRANDE:

- Den demografiska utmaningen finns med som ett underliggande tema för det mesta kopplat till regional utveckling som North Sweden arbetar med gentemot Bryssel inom framförallt sammanhållningspolitiken och lobbyarbetet tillsammans med Northern Sparsely Populated Areas, även om fokus i arbetet ligger på utvecklingsfrågorna för hur strukturfonderna kan vara ett instrument för förändring.
- Inom OECD-studien är den demografiska utmaningen och möjligheter att få tag i kompetens och ge service till medborgarna ett av huvudtemana och en av de bärande utgångspunkterna för hela den studie som North Sweden initierat.
- NS har också fört en dialog med inlandskommunerna i Västerbotten kring hur verksamheten bättre kan få med deras intressen kopplat till deras bidrag till NS.
- North Swedens inom EFNS framtagna position kring smarta glesbygdsregioner, "Smart Regions", för att långsiktigt utmana det urbana fokus som finns i EU och innovationspotentialen i även glesbefolkade områden till gagn för hela EU, formulerades under 2014 via NSPA till en ansökan inom i European Innovation Partnership, EIP, för Smart Cities som sedermera kommit att heta "Smart Cities and Communities", som efter lobbyinsats från NSPA öppnade för även städer under 250.000 invånare att medverka, kunde under 2016 byggas vidare på för att få med fler mindre städer i regionen med sikte på ett mer samlat grepp kring "ekosystemet" stad-land snarare än bara städer, utöver att Umeå under året kunnat bli en så kallad Light House City inom Smart Cities (*se Innovationsunionen*).
- North Sweden har i sina lobbyaktiviteter i övrigt mest kopplat den demografiska utmaningen till gleshetskriterierna och arbetet med dels OECD-studien, dels Arktis,

för att förtydliga Övre Norrlands särskilda villkor och agera för det, för att därmed lite motverka förskjutning till fördelning till rent demografiska fördelningsprinciper som sprider medlen på fler regioner snarare än utifrån norra Sveriges specifika utmaningar.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ North Swedens initiativ kring "Smart Regions" har fått fäste i EU, inte direkt länkat till NS, men som koncept och det faktum att det finns många andra i EU som vill utmana fokuset på städer och i den meningen ligger NS och norra Sverige väldigt väl i diskussionen, inklusive EIP:n smart cities som också ger ingångar till regionalt forskningsutbyte, med att därtill ytterligare bredda bilden från att bara se "stad och resten" till att se "stad och olika typer av landsbygd" med olika behov där också OECD genom sina studier kopplade till NSPA-studien bidrar till diskussionen.
- ✓ Överlag finns det ett ökande fokus på demografi i EU då många regioner har allt större utmaningar och i det perspektivet finns en insikt om att norra Sverige ligger i framkant och ett intresse från omvärlden inklusive EU för det, vilket NS upprätthåller men samtidigt pekar på det unika med glesheten som därtill tillkommer med specifika utmaningar och i det ljuset är OECD-studien en tillgång att kunna ha med i de kommande diskussionerna kring detta.
- ✓ Det finns mer att göra för att ytterligare stärka NS gentemot de mindre kommunerna i regionen generellt och hitta smarta och effektiva arbetsformer där de kan se att North Sweden arbetar för deras behov utifrån det som har koppling till EU inom ramen för det ordinarie löpande arbetet i de olika insatsområdena och är en del av ett fortsatt utvecklingsarbete kring dialog och plattformar för sådan samverkan i samspel med huvudmannaföreträdarna även om mått och steg tagits under 2016.

Maria Stenberg, ordförande Landstinget Norrbotten, och Anders Josefsson, företrädande Norrbottens Kommuner, diskuterar på OECD i Paris utmaningar i att tillhandahålla service i åldrande glesbygdsregioner.

I samband med att OECD antog NSPA-rapporten anordnades ett seminarium med olika teman kopplat till NSPA och andra avlägsna och glesbefolkade regioner med medverkande från OECD, OECD-länderna, forskare, EU-kommissionen med flera. Det är ett exempel på hur NS bidrar till att ta regionens demografiska utmaning in i strategiska diskussioner i syfte att också kunna få stöd för att hantera det.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Regionala programsynergier för maximal utväxling av EU:s fonder**
  - Målsättningar:
    - NS förmedla kunskap och skapa förståelse hos de regionala aktörerna för EU:s programerbjudande och hur det hänger ihop från EU:s sida.
    - NS bidra till ökat intresse för och möjligheter för regionens aktörer att ta ökad del av EU:s olika andra program utöver regionalfondsmedlen.

- NS medverka till kunskapsuppbyggnad kring programsynergier och hinder för full utväxling av EU:s program inför framtida revideringar.

GENOMFÖRANDE:

- NS lyfter i alla sammanhang där verksamheten presenteras och diskussion om struktur- och investeringsfonderna vikten av att se hur regionalfonden kan leda över i andra EU-stöd, att regionen behöver "ta nästa steg" för att få fortsatt stöd från EU.
- NS satsning på EIP:n Smart Cities and Communities är ett led i att stötta hemmaaktörernas möjligheter att komma in i olika plattformar där de egna medlen kan växlas över i stöd från inte minst H2020, vilket var ett bärande tema från NS sida vid uppstartskonferensen för EIP:n i Skellefteå för hemmaaktörerna (se *Innovationsunionen*).
- NS lyfter i samband dialoggruppsmötena med gruppen för Regional Utveckling frågan om genomförandet av nuvarande program och vilka problem som finns för en diskussion och möjligheter att ta med det som framkommer in i dialogen med EU:s företrädare.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Regionala aktörer utöver tidigare kända, som sökt finansiering från inte minst Horizon 2020 har av allt att döma ökat i regionen och det tyder på att allt fler börjar se bredare möjligheter än det traditionellt ganska starka fokus mot EU:s Regionala Utvecklingsfond, ERUF, som annars varit rådande.
- ✓ Några av de riktade insatser North Sweden gjort under tidigare år genom bland annat positioner kring för EFNS-regionerna relevanta forsknings- och innovationsområden har burit frukt i det avseendet, även om mycket mer finns att göra, såsom är tankarna kring den EIP inom Smart Cities som NS under 2015 var med om att starta upp för att under 2016 hitta formerna för i samverkan med relevanta parter på hemmaplan, som en plattform för att växla upp EU-stöd till regionen utöver regionalfonden.
- ✓ Universitetens mer uttalade fokus på forskningsfonderna är positiv i meningen att de tar steget från regionalfonderna som spelat en väldigt stor roll även för dem i norra Sverige, helt enligt de intentioner EU har och North Sweden förmedlat, men är också en signal om behovet av förändringar som gör regionalfonderna attraktivare i samspel med andra instrument för att inte tappa den regionala innovationsmiljön och samspelet mellan aktörerna, samhälle, akademi och näringsliv, som behöver förstärkas och är ett exempel på sådant som NS tar med från hemmadiskussionen med akademien och andra in i diskussionerna i EU.

Territoriell samverkan inom Europeiska Arktis i "The Great North"

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att Norra Sverige genom North Sweden på Brysselarenan ska vara en samarbetspartner som för in de regionala perspektiven i EU:s ökande Arktiska fokus utifrån pågående arbete med underlaget för en framtida Arktisk EU-strategi och överlag i det sammanhanget gentemot EU bidra till att knyta ihop det regionala utbytet med tredje land inom Barents och Nordkalotten och att EU bibehåller ett långsiktigt engagemang för den Nordliga dimensionen, "The Great North". North Sweden ska också kunna visa på Norra Sverige strävan till regionalt inflytande och regional utveckling tillsammans med övriga nordliga regioner i Östersjösamarbete.

VERKSAMHETSPLAN:

- **EU engagerat i de regionala perspektiven för det Europeiska Arktis**
  - Målsättningar:
    - Arktis och "The Great North" med samverkan inom Barents inklusive den nordliga dimensionen lyftas fram som centralt i EU:s strategier.
    - EU:s strategier för Arktis inbegripa tydliga regionala perspektiv med fokus på stöd för regional utveckling i Övre Norrland.
    - Vidareutveckla en plattform för att med EU:s intresse för Arktis och den Norra hemisfären överlag lyfta in Övre Norrlands betydelse för EU.
    - Stärka det regionala perspektivet inom EU:s ökande Arktiska fokus med Övre Norrland och NSPA som EU:s regionala centrum för det.
    - Bidra till att underlätta långsiktigt utbyte mellan NSPA-regionen/EU och Ryssland inom Barents-Arktis genom investeringar i regionen.

GENOMFÖRANDE:

- För att bidra till att stärka den regionala insikten om det pågående arbetet med Arktis i EU och vilken betydelse det har och kan få för norra Sverige i sin helhet medverkade North Sweden genom Mikael Janson vid ett fullsatt pass under Europaforum Norra Sverige i Piteå för att berätta om det (25/2).
- NS har under året haft ett antal bilaterala möten med företrädare från EU:s utrikestjänst och EU-kommissionen med ansvar för den Arktiska kommunikationen för att uppdatera om läget och skjuta in norra Sveriges perspektiv tillsammans med också regionala företrädare från Landstinget Norrbotten (21/4, 12/10, 10/11).
- Den 27 april presenterade EU-kommissionen och EU:s utrikestjänst sin för EU gemensamma integrerade politik för Arktis och utifrån att fokus i enlighet med NSPA:s arbete lagts på regional hållbar utveckling i den arktiska regionen med fokus på de egna arktiska regionerna i det Europeiska Arktis, utöver fokus på klimat och internationell samverkan, föreslogs inrättandet av ett årligt arktiskt forum från 2018 som skulle förberedas med en "Arctic Stakeholder Forum", en samrådsprocess för att ta fram EU:s arktiska konkreta prioriteringar och inom ramen för det etablerade North Sweden och NSPA ett samlat arbete för att ta en aktiv regional roll som EU:s arktiska regioner.
  - EU-kommissionen samlade en "arbetsgrupp" för arbetet med Arctic Forum med företrädare från berörda länders EU-representationer, EU-kommissionens olika enheter samt regionkontoren för NSPA för en inledande diskussion om formerna för arbetet (29/6).
  - NSPA tog därefter via Brysselkontoren fram ett fullödigt koncept för upplägg och målsättningar med samrådsprocessen med NSPA som regionernas röst och ett "erbjudande" till EU-kommissionen om att ta fram ett samlat underlag för EU-kommissionen att i sin tur bygga sin sammanställning för samrådsprocessen på, utöver nationella inspel från berörda länder samt samiska synpunkter, som översändes till EU-kommissionen (6/10).
  - Ett samlat gemensamt dokument arbetades därefter fram i dialog mellan EU-kommissionen och NSPA via Brysselkontoren utifrån det koncept som NSPA tagit fram för en tänkbar process med vilka fokus, som från EU-kommissionens sida lade fast processen och vad den skulle fokusera på, vilket aktörerna diskuterade och enades om huvudprinciperna för vid ett av sina arbetsgruppsmöten och antog baserat på NSPA:s framtagna förslag vid ett följande möte för att under 2017 genomföra samrådet (19/10, 13/12).

- North Sweden var inbjuden att medverka vid Norrbottens workshop i Luleå för framtagande av en Arktisk plattform med några ord om EU-perspektivet och vad som är viktigt att ha med (13/5).
- NS medverkade vid den "outreach"-konferens EU-kommissionen och EU:s utrikestjänst anordnade för att berätta om den nya policyn för EU:s arktiska politik i dialog med berörda särskilt inbjudna aktörer, där NSPA förde fram sin positiva syn på kommunikationen och vikten av att i dialog med den regionala nivån fortsätta arbeta vidare med den i enlighet med hur arbetet med att ta fram den såg ut (2/6).
- North Sweden bjöd in det svenska regionalrådet vid den svenska EU-representationen till en informell sittning på den finska representationen med arktiska företrädare från EEAS:en, Finland, Norge och Sverige samt NSPA (27/6).
- Direktören för NS har utöver dialog med den arktiska ambassadören suttit ned med de ansvariga för regionalpolitik och Arktis på den svenska representationen till EU för att uppdatera om den arktiska processen (7/7, 18/10).
- Direktören för North Sweden medverkade som talare tillsammans med Sveriges Arktiska ambassadör med flera vid Norrbottenskonferensen i samverkan mellan landstinget och kommunförbundet på temat Norrbottens Arktiska plattformarbete (19/8).
- North Sweden höll i att med NSPA också ta fram en position som styrgruppen för NSPA ställde sig bakom med stöd för EU:s arktiska policy och arbetet framåt som skickades till aktörerna för den fortsatta dialogen inklusive från NS i dialog med SKL för konkreta svenska inspel på Regionkommitténs arbete med ett yttrande över policyn (29/9).
- Genom Jens Nilsson i Europaparlamentet anordnade NSPA ett frukostmöte om Arktis och NSPA:s position kopplat till de pågående förhandlingarna om i sin tur Europaparlamentets resolution om den arktiska policyn, med medverkan av ett antal parlamentariker och deras assistenter involverade i det arbetet, inklusive från huvudrapportörerna Urmas Paet och Sirpa Pietikäinen (19/10).
- Mikael Janson, direktör North Sweden, medverkade vid Europaforum Norra Sveriges utökade rapportörmöte i Stockholm för att tillsammans med den svenska Arktiska ambassadören berätta om det pågående Arktiska arbetet och det "erbjudande" som NSPA givit EU-kommissionen om att ta fram underlag för deras prioriteringar och hur den processen kan läggas upp utifrån EFNS och NSPA (25/11).
- För att säkerställa att den årliga stora arktiskonferensen Arctic Futures Symposium, AFS, i Bryssel blev av också under 2016 då det fanns ett önskemål om det från EU:s sida och att det fick ett tydligt regionalt perspektiv utifrån EU:s under våren lanserade nya arktiska policy, ingick North Sweden tillsammans med North Norway i arbetsgruppen för konferensen som anordnas av International Polar Foundation och ordnade med talare från såväl EU som Övre Norrland.
- Arctic Futureskonferensen på temat "Strengthening Sustainable Communities" i Bryssel samlade runt 150 deltagare från hela världen och inte minst EU-arenan med Mikael Janson, North Swedens direktör, som huvudmoderator under heldagen och Peter Sköld från Arcum vid Umeå Universitet som moderator för en av panelerna (30/11).
  - North Sweden kunde till AFS bjuda in talare och paneldeltagare såsom Felix Leinemann, chef för DG Mare:s arktiska samordning inom EU-kommissionen, Boris Iarochevitch, chef för EU:s utrikestjänsts arktiska del och Urmas Paet, Europaparlamentets rapportör för deras resolution om Arktis samt Chris

- McDonald från OECD för att prata NSPA-studien och Andrés Jato, Sveriges Arktiska ambassadör.
- I anslutning till att North Sweden anordnade ett studiebesöksprogram för kommunalråden i Skellefteå och Kiruna i Bryssel kunde NS också få in Lorents Burman från Skellefteå och Niklas Sirén från Kiruna för att prata om Botniska Korridoren och Norrbotniabanan respektive flytten av Kiruna som projekt för hållbar utveckling av det europeiska Arktis samt därtill Peter Larsson från Norrbottens Handelskammare för att prata affärsutveckling i norr.
  - En del av AFS var också ett pass integrerat med EU-kommissionens pågående samrådsprocess om EU:s investeringar i Arktis med företrädare från EU-kommissionen samt bland andra inbjudna Lena Anttila från Länsstyrelsen Norrbotten, Peter Larsson, Norrbottens Handelskammare samt Erica Mattsson, Swedish Lapland.
- Även om utbytet med Ryssland är svårt, så är det argument för EU att stärka sitt nordliga arktiska engagemang för ett regionalt utbyte och North Sweden har lyft in det i diskussionen och via framförallt forskningssidan under tidigare år för ökad samverkan mellan universiteten i regionen och fortsatt arbete med Northern Dimension Partnership in Transport and Logistics bidragit till att hålla EU:s intresse för stöd för att knyta samman regionerna uppe (*se mer under Transportdelen*).

North Sweden var medarrangör till International Polar Foundations Arctic Futures Symposium i Bryssel med fokus på EU:s nya arktiska policy och stor medverkan från EU och norra Sverige (30/11).

Huvudmoderator var Mikael Janson, NS, och deltagare från hela världen inklusive EU:s institutioner fick bland annat lyssna till Niklas Sirén från Kiruna om stadsflytten och i panelen syns också Peter Sköld från Arcum, UmU, och Peter Larsson, Norrbottens Handelskammare. Symposiet var delvis en del av EU:s samråd kring framtida satsningar i det nordligaste Europa med fokus på norra Sverige och Finland.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Att EU-kommissionen och utrikestjänsten förskjutit sitt fokus från att komma åt råvarorna i den arktiska regionen till att bidra till regional utveckling i den arktiska regionen med direkt sikte på norra Sverige och Finland, inklusive den extra gleshetsallokeringen inom struktur- och investeringsfonderna, infrastruktur med utpekade sträckor såsom Norrbotniabanan och Malmbanan med flera, samt forskningskompetens av EU-intresse i regionen och en fortsatt process för EU:s investeringar i Arktis i samspel med berörda EU-regioner, får ses som ett direkt kvitto på det arbete North Sweden tillsammans med framförallt North Norway och East and North Finland inom NSPA bedrivit allt sedan den tidigare kommunikationen från 2012, för att sätt det nordligaste Europa i centrum för EU:s intressen, utöver de globala klimatfrågorna och internationell samverkan som är EU:s övriga fokus.

- ✓ Att NSPA genom snabb aktivitet på Brysselarenan i sin tur kunde sätta regionerna i NSPA i centrum för den fortsatta processen med förankring från North Swedens sida inom ramen för EFNS för den påföljande diskussionen om utformningen av den samrådsprocess som EU inledde för att ta fram sina investeringsprioriteringar, direkt kopplade till kommande programperiod med sina olika fonder och program för stöd till regional utveckling, gränsöverskridande samverkan, infrastruktur och forskning med mera, är också ett kvitto på att förarbetet och dialogen med EU:s olika delar kring Arktis satt norra Sverige i ett bra läge för det fortsatta arbetet.
- ✓ Den goda dialogen mellan nationell nivå genom UD och med North Sweden som en länk till processerna i EU respektive på hemmaplan, utöver den direkta dialog UD har gentemot regionerna, och som bidrar till att hålla Sverige nationellt med i processen är också ett tydligt exempel på där NS kan spela en roll för Övre Norrland i EU-processer som inbegriper flera nivåer, som lite av smörjmedel för ett positivt hemmaplansarbete i dialogen nationellt.
- ✓ Överlag är EU:s nordliga regioner idag etablerade, i grunden Övre Norrland och Finska Lappland, som EU:s arktiska regioner och samverkansparter i samspel med North Norway för de nordliga och arktiska frågorna som i sin tur kopplar till Barents, Northern Dimension med mera.
- ✓ Medvetenheten om och aktiviteter för att liera sig med och kunna påverka de arktiska perspektiven och pågående processer inom EU är också tydliga i hemmaregionen med etablerandet av ett samarbetsorgan och pågående egna processer för de arktiska frågorna som ett tydligt uttryck för det, inte minst arbetet i Norrbotten kring framtagande av en politisk arktisk plattform för regionen.
- ✓ NS insats för ökad samverkan i Barents kring forskning och innovation med stöd för EU:s program under Länsstyrelsen Norrbottens ordförandeskap i det regionala Barentsrådet, genom av NS anordnade konferenser i S:t Petersburg och Bryssel under 2012 och 2013 har initierat ett antal projekt inom H2020, men försvåras i nuläget av situationen i Ryssland och EU:s relation till Ryssland, men den idag etablerade samverkan mellan universiteten i Luleå, Tromsø och Rovaniemi/Oulu är ett stärkande av det inom de Nordiska länderna.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Övre Norrland och NSPA som väsentliga delar av EU:s Östersjöstrategi**
  - Målsättningar:
    - Norra Sverige och NSPA vara en tydlig central del av Östersjön och EU:s Östersjöstrategi till gagn för också Östersjöns nordliga delar.
    - Stödja samverkan inom ramen för Östersjöstrategin som en del av tillväxtarbetet i det regionala och interregionala EU-arbetet i Övre Norrland och för hela EU.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden är fortsatt engagerat i informal Baltic Sea-nätverket, iBSG, och för att vara en strategisk partner i det regionala utbytet håller NS också för tillfället i iBSG:s kassa för det årliga stora seminariet som för 2016 fokuserade på Östersjöregionen som en framtidsregion för IT-samhället med medverkan från norra Sverige om regionen som optimal för serverhallsklusteretableringar (*se under Digitala Agendan*).
- I och med att NS upplåter en arbetsplats åt sekretariatet för CPMR:s Östersjökommission, sker därtill ett fortlöpande utbyte i bevakningen av Östersjöfrågorna som en plattform att synliggöra de nordliga regionerna inklusive kopplingen till den arktiska politiken i EU, där NS bidrar med den regionala

kompetensen och underlagen inom olika politikområden såsom sammanhållningspolitik, infrastruktur, bioekonomi och Arktis med mera samt att spela in relevanta talare och aktörer för hemmaregionerna och på EU-arenan för CPMR:s Östersjöarbete.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ I och med att Norrbotten och Västerbotten samfinansierar sekretariatet för CPMR Östersjökommission med placering på North Sweden sker en samverkan som gör att NS håller sig à-jour och kan spela in Övre Norrlands perspektiv och kunskap inom inte minst sammanhållningspolitiken och infrastrukturområdet till gagn för båda parter och regionens intressen, vilket också kan ses i de aktiviteter som görs, och därmed bättre utnyttjande av de gemensamma resurserna i enlighet med NS ambition för att maximera ett effektivt arbetssätt.
- ✓ North Sweden är genom aktiv medverkan i iBSG samt även via CPMR utifrån regionens engagemang i CPMR:s Östersjökommission, en partner inom Östersjöfrågorna på Brysselarenan och har direkt tillgång till aktörer i EU med Östersjöintressen och kan lyfta in Övre Norrlands företrädare och intressen i de sammanhangen, såsom det årliga Östersjöseminariet i regi av iBSG som fångar EU:s aktörer inom Östersjöområdet och berörda regioner och även nationella företrädare.

Vertikala policyområden: Fokusområden

REGIONAL UTVECKLING

Sammanhållningspolitik för regional kapacitetsuppbyggnad

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen för North Sweden är att medverka till att regionens aktörer ska kunna dra nytta av EU:s struktur- och investeringsfonder som nu implementeras inom ramen för EU:s samlade sammanhållningspolitik. Därtill ska North Sweden förbereda för kommande revideringar och förberedelser för nästa programperiod, i syfte att åter tillförsäkra en sammanhållningspolitik för alla EU:s regioner med en särskild allokering för glesbefolkade nordliga områden, att fullt ut kunna användas för att möta regionens specifika utmaningar. Överlag ska North Sweden bidra till att Övre Norrland kan ta plats i EU genom att bredda nuvarande storstadfokus inom många av EU:s strategier till att bättre passa för regionens förutsättningar och agera för samarbete med andra regioner i Europa.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Framtida sammanhållningsfonderna stötta regionens utveckling**
  - Målsättningar:
    - De regionala fonderna såsom Regionala Utvecklingsfonden (ERUF) stödja de regionala prioriteringarna, inklusive infrastruktur och ICT.
    - Struktur- och investeringsfonderna samspela med andra fonder och program och territoriella instrument för mer samlat stöd till regionen.
    - Extra strukturfondsmedel till EU:s nordliga glesbefolkade områden vara en integrerad del inför beslut om kommande programperiod.
    - Halvtidsöversynen och justeringar av innevarande programperiod stödja önskad inriktning för den framtida sammanhållningspolitiken.

Mikael Janson, NS, modererar ett av passen under Svereg-konferensen med alla svenska regioner samt SKL i Bryssel i syfte att få uppslutning kring fortsatt regionalstöd från EU till de svenska regionerna (19-20/4).

I panelen Jens Nilsson och Peter Eriksson, Europaparlamentet, samt Ulrika Landergren och Tomas Riste, Regionkommittén. Konferensen bjöd, till stor del genom NS försorg, på nyckelpersoner från EU och svensk nationell nivå, för att från svensk regional sida påbörja arbetet med nästa programperiod i EU. Terese Ryndal, Region Västerbotten, berättade i inledningen om EFNS ståndpunkter.

GENOMFÖRANDE:

- Under våren arbetade North Sweden som en av planeringsregionerna för en konferens med de övriga svenska regionkontoren inom nätverket för Svereg med syfte att hemåt få igång en nationell diskussion om framtidens sammanhållningspolitik för svenska ställningstaganden gentemot EU till förmån för regionalfonder omfattande även de svenska regionerna;
  - NS medverkade i ett antal planeringsmöten med arbetsgruppen för konferensen och att ta fram program, inbjudningar och även det praktiska runt det hela inklusive catering med mera.
  - NS anordnade med ett flertal av de ledande talarna från EU för att få höjd på konferensen och dels gentemot EU visa att de svenska regionerna med NS är aktiva, dels locka regionala och nationell företrädare till konferensen
  - Bland de inbjudna från NS kan nämnas: Terese Ryndal från Region Västerbotten om EFNS position kring arbetet med struktur- och investeringsfonderna inför denna programperiod för lärdomar framåt, Sofia Johansson från statsrådsberedningen och tidigare regionalråd i Bryssel för Sverige, Nicolas Brookes från CPMR om deras syn på framtidens regionalpolitik, Bengt Wennerstein, Sveriges regionalråd, Nicolas de Michelis, kabinettschef hos regionalkommissionären Corina Crețu, Lambert van Nistelrooij från Europaparlamentet och en av de tongivande som tidigare rapportör för hela sammanhållningspaketet inför denna programperiod, och Jens Nilsson samt Peter Eriksson från Europaparlamentet.
  - NS hade tillsammans med Skånekontoret också möten med företrädare från Näringsdepartementet om deras medverkan vid konferensen med Anders Lindholm, tidigare Regionalråd i Bryssel, som talare.
- I ett fullsatt Svenska representationen i Bryssel med nedresta från alla regioner, varav ett tiotal företrädare för Övre Norrland, fick deltagarna lyssna till talare enligt ovan samt bland andra också Paulina Dejmek-Hack, rådgivare till EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker, och från SKL med flera (19-20/4).
  - NS direktör var en av de tre moderatorerna för konferensen och höll i passen med ledande EU-företrädare i dialog med publiken.

- På kvällen bjöd Sveriges ambassadör till EU in till gemensam middag på det svenska residenset i Bryssel för att stärka budskapet om "Sverige AB", en samling mellan regioner och nationell nivå för en dialog om EU:s framtida regionalstöd
- Deltagarna delades också in i diskussionsgrupper för att på slutet redovisa sina funderingar och tankar om framtidens sammanhållningspolitik och näste steg för de svenska regionerna utifrån ett diskussionsunderlag med frågeställningar som North Sweden tagit fram.
- Konferensen avslutades med att moderatorerna sammanfattade budskapen för dagarna och därefter tog NS tillsammans med några av de andra kontoren fram ett PM, utöver en konferensrapport av kontorens praktikanter, med huvudpunkterna som lyfts på konferensen som underlag för det fortsatta arbetet nationellt.
- Konferensen avslutades också, utifrån de mål som ställts upp för konferensen, med att det uttalades att en uppföljningskonferens skulle tas vidare av SKL och Näringsdepartementet under hösten för att sätta fortsatt tryck i frågan.
- Utifrån Sveregkonferensen i Bryssel tog SKL tillsammans med Näringsdepartementet bollen vidare och anordnade en uppföljningskonferens i Stockholm där North Sweden genom direktören medverkade i upplägget tillsammans med Skånekontoret och SKL, med i programmet var också Erik Bergkvist och Terese Ryndal från Region Västerbotten, och konferensen mynnade sedermera ut i att SKL tog fram sina ståndpunkter för framtidens sammanhållningspolitik att tillstålla regeringen och EU (27/9).
  - North Sweden anordnade och modererade ett pass med fokus på EU:s förberedelser med Eric von Breska, ansvarig för EU-kommissionen arbete med framtidens sammanhållningspolitik, samt ett panelsamtal med Jens Nilsson, Europaparlamentariker, Tomas Riste, Regionkommittéledamot, samt Sofia Björnsson, ledamot i Europeiska Ekonomiska och Sociala Kommittén.
  - Som inbjudare av Eric von Breska tog också North Sweden hand om hans medverkan vid sidomöten under övriga tiden av konferensdagen och tog anteckningar för SKL:s räkning, där von Breska satt ned särskilt med företrädare från EFNS i norra Sverige, från den så kallade 8-gruppen som inom SKL företräder de svenska programområdena samt att han därefter också kunde sitta ned med Näringsdepartementet för en informell dialog.
- North Sweden har medverkat i förberedelserna för det upprop som merparten av Europas regioner ställde sig bakom för en sammanhållningspolitik omfattande alla regioner i EU under ledning av Nieder-Österreich, som var en fortsättning på tidigare initiativ från deras sida, där NS var med och tog fram underlag för argumentationen för en regionalpolitik omfattande alla regioner.
  - NS medverkade på koordineringsmöten mellan medverkande regioner och interna koordineringsmöten mellan de svenska regionerna med Småland-Blekinge som samordnade kontor.
  - NS tillsåg att inspel kom in till Nieder-Österreich och via Småland-Blekinge för skrivningar i linje med Övre Norrlands intressen.
  - NS tog sedermera också fram regionala underskrifter och presentationer till uppropet i samspel med EFNS och norra Sveriges företrädare.
  - Avslutningsvis deltog NS även vid lanseringsceremonin med bland annat ansvarig EU-kommissionär för regionalpolitik och där Robert Uitto från Jämtland Härjedalen företrädde de svenska regionerna (28/9).
- North Sweden har varit en aktiv part i NSPA-nätverket i Bryssel med regelbundna planeringsmöten utifrån huvuduppdraget att arbeta med EU:s

sammanhållningspolitik för NSPA, och har i Bryssel nätverket tagit fram en aktivitetsplan samt förslag på aktiviteter kopplat till OECD-studien som nätverket jobbar utifrån på Brysselarenan.

- Tillsammans med de övriga kontoren inom Northern Sparsely Populated Areas, NSPA, anordnade North Sweden ett möte i Europaparlamentet med Europaparlamentarikerna Jens Nilsson, Sverige, och Hannu Takkula, Finland, i det regionala utskottet, om NSPA, EU:s arktiska politik, OECD-studien för NSPA samt framtida regionalpolitiken i EU för att se ur frågorna kan föras in i Europaparlamentet inför stundande diskussioner och förhandlingar om framtidens sammanhållningsfonder (26/6).
- NS tog fram underlag för regionala skrivelser och förde dialog med Näringsdepartementet med flera för att bereda mark för ansvarig EU-kommissionär för regionalpolitiken, Corina Cretu, att besöka regionen och möjligheter för regionens företrädare att sitta ned med henne vid besök i Sverige, också i direkt dialog med kommissionären och hennes närmaste medarbetare, ett arbete som fortgår och renderade en möjlighet för 8-gruppen med en politiker per programområde i Sverige att träffa henne i Stockholm (8/11).
- NS medverkade också med några talepunkter för Svereg-regionerna för att visa på regionalpolitikens betydelse för alla regioner och Sveriges innovationsförmåga vid ett gemensamt möte med bland andra statssekreteraren Elisabeth Backteman inför hennes medverkan på rådsmöte som skulle diskutera sammanhållningsfonderna och justeringar i innevarande period (15/11).
- NS har varit aktivt i Europaforum Norra Sverige och i samband med tjänstemannagrupperna och rapportörsgrupperna bidragit med diskussionerna i EU om sammanhållningspolitiken, arbetet med OECD-studien samt givit underlag för skrivningar, positioner och presentationer inom EFNS olika politikområden.
- North Sweden har under året haft möten med dialoggruppen för Regional Utveckling med representanter från alla huvudmän för att uppdatera om arbetet på Brysselarenan och vad som sker inom sammanhållningspolitiken, OECD-studien, Arktis med mera vid möten i Skellefteå (25/8, 6/12).
- Dialoggruppens medlemmar får därutöver också information via mail kring relevanta frågor på EU-arenan inom framförallt sammanhållningspolitiken, att också kunna förmedla vidare inom respektive organisation för eventuell vidare hantering och återkoppling.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ NS har i samspel med andra regioner kunnat mobilisera alla svenska regioner i arbetet för att få igång den nationella diskussionen för att bidra till en mer konstruktiv debatt om EU: sammanhållningspolitik och svensk medverkan i den debatten utöver en jämfört med senaste omgången mer förberedd hantering i samspel mellan nationell nivå, regionerna och EU, även om nationell nivå inte är så aktiv ännu om än uppmärksam på pågående processer, för att gentemot EU:s aktörer visa på North Swedens engagemang för framtidens sammanhållningspolitik och strävan att få med hela Sverige i samspel med övriga Europa.
- ✓ NS har inte minst kunnat visa för EU:s aktörer, men även hemåt, sin nära dialog med olika aktörer och få medverkan från de mest centrala företrädarna för att bidra till diskussionen och det stärker överlag norra Sveriges position i diskussionerna och samverkan inom olika nätverk och gentemot EU vilket är tydligt att så är fallet.

- ✓ Genom arbetet med att under 2016, i uppstarten av EU:s diskussioner om framtidens sammanhållningspolitik i en tid när den är hårt ansatt från inte minst svensk nationell nivå, mobilisera brett utifrån en gemensam kraftsamling i Bryssel som tog mycket resurser för NS att anordna och se till att få ett allmänt ökat stöd för vikten av regionalpolitiska instrument också för de svenska regionerna i samverkan med andra regionkontor, har diskussionen successivt kunnat tas hem nationellt och uppföljningskonferensen från SKL, med medverkan av North Sweden, samt arbetet med att ta fram nationella positioner och aktiviteter har absolut bidragit till en mer relevant diskussion i Sverige och gentemot EU från svensk sida.
- ✓ Det är ett exempel på NS som en tydlig katalysator och motor för sådana aktiviteter för gemensamma intressen men också att visa på norra Sveriges engagemang för det, vilket ger en bra utgångspunkt och styrka för att framåt också kunna förskjuta tyngdpunkten mer mot regionens specifika intressen i de kommande diskussionerna.
- ✓ NS har också kunnat fortsätta bidra till att regionens företrädare har en hög kunskapsnivå och insikt samt medverkar i arbetet med framtidens regionalpolitik i EU och där spelar förstås nätverken för EFNS och NSPA en viktig roll, som också uppmärksammas i omvärlden, både på hemmaplan i andra regioner och nationellt samt EU, att norra Sverige med North Sweden är insatta, relevanta och konstruktiva partners för diskussionerna.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Gränsöverskridande regionalt utvecklingsarbete genom uppväxling av EU-stöd**
  - Målsättningar:
    - Regionens aktörer dra nytta av struktur- och investeringsfonderna som språngbräda för regional utveckling genom EU:s övriga program.
    - Tätare samspel över gränserna samt inom hela NSPA-området.
    - Regionens aktörer i samverkan med aktörer runtom i hela Europa aktivt delta i EU:s olika territoriella program och sektorsprogram.
    - EU uppmärksamma regionens aktiva samverkan med andra parter för gemensam utveckling i närområdet och all-europeiskt utbyte.

GENOMFÖRANDE:

- NS kunde inför nuvarande programperiod genom nära och aktiv delaktighet i förhandlingsprocessen medverka till ett i huvudsak positivt utfall i EU och mellan EU och Sverige inför och under programmeringen av fonderna och och det är i sig ett exempel på NS roll att vara en nod mellan hemmaplan och EU som också givit möjlighet till en samlad bild och underlag för analyser för att inom EFNS ta fram rekommendationer för en bättre fungerande process inför nästa omgång, som NS kunnat spela in i olika sammanhang.
- North Sweden har efter att 2014 och 2015 medverkat i uppstarten och kunskapsuppbyggnad om nuvarande programperiod och de möjligheter som finns med fonderna och programmen och samspelet dem emellan för att under 2016 ha kunnat ställa om till att fokusera på att förbereda inför nästa programperiod och i relevanta nätverk lyfta det strategiska arbetet, träffa relevanta aktörer för att såväl uppdatera vad som är på gång som föra fram regionens intressen med sikte på att nå de uppställda målen för de framtida regionalfonderna.
- Under 2016 har också den nya fonden för strategiska investeringar, EFSI, på allvar etablerats i EU och är ett låneinstrument för att växla upp investeringstakten i Europa och där har North Sweden kunnat uppmärksamma hemåt om möjligheterna med denna fond och även vikten av att se till den inom olika områden, inte minst

infrastruktursidan och exempelvis arbetet med Midway Alignment, men också småföretagarinstrumenten och samverkan mellan EFSI och sedvanliga regionalfonder gentemot bland annat Norrlandsfonden, som under 2016 också kom att inleda ett samarbete med Europeiska Investeringsbanken om att ta del av sådana EFSI-medel.

- North Sweden har framförallt under året fokuserat på OECD-studien för NSPA som ett verktyg för fördjupad samverkan inom NSPA som helhet med sikte på också mer projektsamverkan mellan regionerna (se *OECD-studien*).
- Inom ramen för innovationsfrågorna är EIP:n Smart Cities därtill ett konkret redskap för att skapa utbyte på Europeisk nivå med regionens aktörer inom forskning och innovation med målet att etablera gemensamma projekt till gagn för regionens aktörer (se *Innovationsunionen*).

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Initiativet till en gemensam OECD-studie för NSPA ger förutsättningar för att utbytet mellan regionerna inom NSPA dels synliggörs gentemot EU, dels ger en plattform för framtida strategiska gemensamma projekt och aktiviteter, som ytterligare synliggör samverkan inom NSPA på EU-nivå.
- ✓ På liknande sätt kan den EIP för Smart Cities som NS arbetar med leverera en plattform för utbyte också inom Interreg utöver sektorsfonder och Horizon 2020 och ytterligare steg har tagits under 2016 i det som är ett långsiktigt arbete för att få in fler regionala aktörer på EU-banan.
- ✓ Att regionen också aktivt tar till sig nya instrument och en vilja att samarbeta kring dem såsom Norrlandsfondens engagemang i den nya EFSI-fonden och olika andra projekt i deras studier av möjliga finansieringsformer stärker överlag norra Sverige i EU som en aktiv och framsynt samverkanspart, även om det absolut finns mer att göra för att ta på bredare front ta ökade steg in i sådana sammanhang för regionens aktörer.

Samlad OECD-studie för regionerna i NSPA

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen för North Sweden är att under 2016 vara en strategisk resurs för det fortsatta genomförandet av den OECD-studie för NSPA som pågår och aktivt kunna bidra till att den får en betydelse för Övre Norrlands regionala utvecklingsarbete. Särskilt fokus från North Swedens sida är att kunna använda studien, såväl under arbetet med den som resultatet av den, som ett underlag för dialog och argument för vikten av EU:s fortsatta stöd till norra Sverige i diskussionen om sammanhållningspolitiken och nästa programperiod för EU.

VERKSAMHETSPLAN:

- **OECD-studien för NSPA genomförs till gagn för Övre Norrland**
  - Målsättningar:
    - Genomföra OECD-studien i samverkan med OECD och hela NSPA inom utsatta tidsramar och till nytta för regionen och dess aktörer.
    - Genom OECD-studien under arbetet föra dialog med EU:s aktörer om studien och norra Europas unika potential.
    - Få fram en rapport som kan utgöra en god grund för strategiskt regionalt påverkansarbete gentemot EU inför nästa programperiod.

- Göra en studie som bidrar till det regionala utvecklingsarbetet och ny strategisk samverkan mellan regionala aktörer och i hela NSPA.

Delar av OECD-teamet för den svenska studiemissionen, Marie Chantal Girard, Stephane Pronovost och delegationsledaren José Enrique Garcilazo, framför konferensbussen som under en vecka tog dem genom halva Sverige (21-26/2).

Det var ett taggat team som med start i Åre tog del av norra Sveriges olika delar, verksamheter och perspektiv för att se utmaningar och möjligheter inom ramen för studien av hela NSPA. Veckan, samordnad av NS, bjöd på besök, hearings och konferenspass från tidig morgon till sen kväll. Det var därmed ett utmattat, men mycket nöjt OECD-gäng, som lyfte från Luleå.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden har hållit i samordningen av OECD-studien mellan de svenska aktörerna och NSPA:s samordning på Brysselarenan gentemot OECD och hållit i det via mail och anordnande av återkommande telefonmöten med aktörerna på hemmaplan under arbetets gång.
- North Sweden har också för NSPA och hemmaplan lagt upp och hållit i avstämningarna med OECD i Paris via mailkommunikation och telefonmöten samt de träffar som varit med OECD under arbetet med studien.
- Under hösten 2015 och inledningen av 2016 låg mycket fokus på att förbereda den studiemission som OECD skulle göra genom alla de fyra nordligaste svenska regionerna och från North Swedens sida samordna planeringen av den "turnén" och upplägget av programmet, där varje region höll i sin del, samordnat via NS sinsemellan och gentemot OECD-teamet.
- North Sweden höll därtill särskilt i planering och upplägg samt genomförande av det OECD-seminarium för hela NSPA som var en del av studiemissionen och som lades i anslutning till Europaforum Norra Sveriges forum i Piteå (25-26/2).
- Kopplat till planeringen av OECD-seminariet och OECD-missionen i regionen så etablerade NS också kontakt med EU-kommissionens ansvariga för regionalpolitiken kopplat till Sverige och att få dem att genom Mikel Landabaso, chef för urban och territoriell utveckling på EU-kommissionens regionala enhet med ansvar för regionalpolitiken till Sverige, samt Ulrich Krause-Heiber, biträdande chef, medverka under EFNS i Piteå (24-25/2).
- North Sweden medverkade i och bistod under OECD-studiebesöket genom de svenska regionerna under ett intensivt helveckoprogram med möjligheter för teamet från OECD att ta del av olika regionala utmaningar, möjligheter och konkreta exempel med studiebesök och möten med olika regionala företrädare på plats i regionen och även med möten och diskussioner ombord på den konferensbuss som hyrts in för transport genom alla fyra regioner (21-26/2).

- Upplägget för enligt följandeför teamet från OECD, som bestod av José-Enrique Garcilazo, chef för OECD:s landsbygdsenhet, Chris McDonald, analytiker och den som ansvarade för NSPA-studiens fullgörande samt Abel Schumann, ekonom och den som höll i de inledande diskussionerna med OECD om studien, samt David Freshwater, professor från Kentucky och tidigare chef för OECD:s landsbygdsenhet, och därtill på önskemål från North Sweden två kanadensiska så kallade peer reviewer, Marie Chantal Girard samt Stephane Pronovost, från den kanadensiska utvecklingsenheten för Quebec:
  - Uppstart i Åre i Jämtland-Härjedalen på söndagskvällen och därefter seminarier och möten i Åre om regionens utvecklingsarbete och busstransport med stopp hos byaföreningen i Trångsviken samt Östersund för bland annat möte med samiska företrädare på vägen mot Västernorrland (21-22/2).
  - Under den fortsatta bussfärden gavs information om infrastrukturfrågor med mera och avslut för gemensam middag i Sundsvall på kvällen och dagen efter hearing om Västernorrland innan fortsatt färd till Härnösand och stopp vid Höga Kusten turism och Processum i Örnsköldsvik (22-23/2).
  - Teamet landade därefter i Umeå för middag och en tur genom kulturhuset Väven och diskussion om Västerbotten på Snickeriet vid Umeå Universitet och därefter buss till Lycksele för att se e-hälsovård samt utmaningar med skolundervisning i Rusksele innan ett stopp i Skellefteå via Bastuträsk godsterminal (23-24/2).
  - Sista delen var Norrbottens dels med inledande middag och därefter integrerat med seminarium för hela NSPA på Pite Havsbad och en sittning med olika företrädare från regionen i anslutning till det och Europaforumkonferensen och sista dagen, innan avfärd, politikerdiskussion i Luleå med fältbesök på bland annat Swerea Mefos (24-26/2).
- För det av North Sweden i samspel med OECD och arrangörerna av EFNS i Norrbotten anordnade gemensamma seminariet med företrädare från hela NSPA på temat demografi och service och kompetensbehov i NSPA var upplägget (25/2);
  - Ett inledande gemensamt pass modererat av Mikael Janson från North Sweden med stora delar av OECD-teamet samt Sverker Lindblad från Näringsdepartementet och Erik Bergkvist från Region Västerbotten och ordförande i EFNS, för att lyfta generella trender när det gäller demografi och möjligheterna att tillhandahålla service i glesbefolkade regioner.
  - Därefter delades deltagarna upp i tre parallella pass på olika teman kring kompetensfrågor, samhällsservice samt kapacitet att styra utvecklingen, med OECD-teamet som moderatorer respektive kommentatorer och inbjudna regionala företrädare från NSPA, bland annat Anne Åberg från Akademi Norr och Agneta Granström från Landstingen Norrbotten, för en dialog som en del av OECD:s insamling av data och underlag för sina analyser och förslag.
  - På eftermiddagen integrerades OECD-seminariet för NSPA med Europaforum Norra Sverige i ett inledande pass i vilket José-Enrique Garcilazo och Marie-Chantal Girard medverkade från OECD-teamets sida tillsammans med Mikel Landabaso från EU-kommissionen och på inbjudan av NS också generaldirektören för Tillväxtverket, Gunilla Nordlöf, för presentationer och gemensam diskussion med också Erik Bergkvist samt Maria Stenberg, ordförande Landstinget Norrbotten.
- Till det kommer att North Sweden också ombesörjde genomförandet av det samtidiga besöket av chefen Mikel Landabaso och biträdande chef Ulrich Krause-Heiber för implementeringen av EU:s regionalpolitik, tillika ansvarig för

regionalfonderna till Sverige, som också gavs tillfälle att göra några nedslag i regionen:

- NS hämtade upp vid flyget i Luleå och på väg till EFNS i Piteå gjordes ett stopp vid Piteå Science Park för ett möte med chefen David Sundström och därefter fick EU-delegaterna chans att vara med på Norrbottens middag för OECD-teamet (24/2).
- EU-företrädarna medverkade under OECD-seminariet för NSPA samt även i programmet under Europaforum i Piteå och fick därutöver möjlighet att dels lyssna av en del av Norrbottensföreträdarnas diskussion med OECD, som en del av studiemissionen för OECD i Norrbotten, dels medverka vid finska Laplands dragning av sin arktiska smart specialiseringsstrategi som NS medverkat till att det anordnades ett parallellt seminariepass om under EFNS, som ett exempel på inom NSPA intressanta regionala utvecklingsstrategier (25/2).
- På väg tillbaka till flyget gjordes slutligen dels ett stopp på LTU för att träffa professorerna Håkan Ylinenpää och Daniel Örtqvist med sin forskning om innovationer i glesbefolkade områden samt på testanläggningen för datacenters som byggs upp av SICS och Node pole för att attrahera serverhallar till regionen (26/2).
- OECD-studiemissionen och EU-kommissionens medverkan i Piteå följdes upp med att NSPA-kontoren och nedresta från regionen, såsom Anders Josefsson från Norrbotten som politisk företrädare för EFNS, anordnade ett möte med EU-kommissionens regionala enhet med de ansvariga för den svenska och finska desken samt relevanta Interregprogram, inklusive cheferna Mikel Landabaso och Ulrich Krause-Heiber, för att informera mer om studien och diskutera hur EU-kommissionen framåt kan medverka i processen kopplat till förberedelserna för nästkommande regionalfondprogramsperiod i EU (15/3).
- Under andra halvan av våren och första halvan av hösten skickade sedan OECD omfattande underlag till de svenska regionerna med samordning från North Sweden och återkommande telefonavstämningar för dels de regionala kapitlen allteftersom de blev klara samt de övriga övergripande kapitler med omfattande återkoppling från regionerna och via North Sweden till OECD på rättelser, uppdateringar och behov av fördjupningar för att från OECD göra den slutgiltiga rapporten, vilket sammantaget var ett omfattande arbete för att tillförsäkra att OECD:s analyser och slutsatser baserades på så riktiga och fullständiga regionala underlag som möjligt.
- Under NSPA Forum i Mikkeli, Finland, höll North Sweden i presentationen av och diskussionen kring det som så långt framkommit av OECD:s arbete och utkast som en del av avstämningsarbetet hemåt för NSPA och gentemot OECD (10/6).
- Utifrån samordningsansvaret för de svenska regionerna höll North Sweden i medverkan från de svenska regionerna med 18 nedresta inklusive från Tillväxtverket vid det seminarium och beslutsmöte där OECD:s landsbygdskommitté med alla medlemsländernas företrädare sedermera antog OECD-studien på OECD:s huvudsäte i Paris med (7/11).
  - På förmiddagen anordnades ett seminarium om produktivitet och konkurrenskraft i landsbygdsområden med fokus på NSPA och medverkan av bland annat Erik Bergkvist, Västerbotten, Maria Stenberg samt Anders Josefsson, Norrbotten.
  - På eftermiddagen föredrogs OECD-studien för NSPA av Chris McDonald och diskuterades i kommittén med företrädare från samtliga länder med särskilda kommentarer till stöd för studiens slutsatser från Sverige, Finland och Norge samt Kanada som representerades av Marie-Chantal Girard som medverkade vi OECD:s

- mission i Sverige, varefter den antogs av OECD för slutjusteringar och publicering och efter det formellt kunna offentliggöras och lanseras under 2017.
- Chris McDonald medverkade även vid den stora Arctic Futures Symposium i Bryssel som NSPA var medarrangör till för att berätta om NSPA-studien och sätta in den i ett europeiskt arktiskt perspektiv (*se Arktis*).
  - OECD-studien ger en grund för dialog med EU:s aktörer och inför arbetet med att i regi av North Sweden under våren 2017 lansera den färdiga studien i Bryssel gav det under november och december anledning att för NSPA:s räkning kontakta och föra dialog med cheferna på EU-kommissionens regionala enhet om att träffas för att informera om studien och NSPA samt från deras sida få medverkan vid lanseringen.
  - Under november och december tog North Sweden också fram det material, "Save the date", som före årsskiftet kunde skickas ut på Brysselarenan och hemåt med information om studien och inbjudan till att delta vid lanseringen av studien i Bryssel och därmed ytterligare föra ut kunskap om den unika studien samtidigt som diskussioner kunde föras med olika aktörer om deras direkta medverkan såsom den Europeiska Regionkommittén för att arrangera hela eventet där samt EU-kommissionens ledande aktörer inom regionalpolitik och även nationell svensk departementsnivå med flera.

Stor samling runt ett för NSPA stort ögonblick när OECD i Paris slutgiltigt ställde sig bakom rapporten, en så kallad Territorial Review, över NSPA (7/11).

Erik Bergkvist, Region Västerbotten och ordförande EFNS, kunde för de svenska regionerna i NSPA ge ord för några reflektioner runt rapporten i diskussionen i OECD:s beslutskommitté bestående av nationella företrädare för OECD:s 35 medlemsländer. Även från Näringsdepartementet för svensk del och motsvarande finsk och norsk sida gavs särskilda positiva kommentarer till rapporten och dess slutsatser och rekommendationer innan beslutet togs.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Den av North Sweden initierade OECD-studien för de 14 NSPA-regionerna har under året kunnat genomföras med den sista studiemissionen genom de svenska regionerna efter motsvarande turer genom Finland och Norge under 2015 och antagande av hela NSPA-rapporten i OECD:s kommitté enligt uppställd tidplan.
- ✓ Kommentarer som att det var den bäst genomförda motsvarande studieresan för flera av OECD-delegaterna, som varit med om många sådana, får tas som en inteckning för att det var ett väl genomfört arrangemang och även om North Sweden stod för samordningen ska det förstås ges till de lokala teamen i varje region som genomförde sina.
- ✓ Möjligheten att få upp en av de inom EU-kommissionen mest inflytelserika företrädarna för EU:s regionalpolitik för att medverka vid Europaforum Norra Sverige och även hinna med några nedslag i regionen är ett konkret exempel på hur

OECD-studien kunnat användas redan under arbetet med den för att skapa intresse för regionens arbete i EU.

- ✓ Likaså har arbetet med studien öppnat dörrar för ett större intresse för att föra dialog med NSPA och få uppdateringar av arbetet som kunna leda in i diskussioner av relevans för utformningen av EU:s framtida regionalfondsprogram och i den meningen får uttryck som att "It is a very timely study" vid sådana möten tas som inteckning för att den ligger helt rätt i tiden för att kunna få en betydelse i enlighet med avsikten med att från North Swedens sida gå in i arbetet med studien.
- ✓ Det är också fallet för att under arbetets gång från North Sweden som samordnare och regionens aktörer ha med även nationella företrädare från Näringsdepartementet och Tillväxtverket i kommunikationen och som medverkande i olika aktiviteter kopplat till OECD-studien, inklusive att det nationellt bestämdes för att göra en uppföljningsstudie av den nationella OECD-studien från 2010 direkt kopplat till studien för NSPA med ett tydligt landsbygdsutvecklingsperspektiv, som konkret exempel på hur OECD-studien givit för norra Sverige positiva ringar på vattnet för det fortsatta arbetet framåt.
- ✓ OECD:s val att för sin "högprofilprodukt" inom regionala analyser, den så kallade Regional Outlook, för 2016 låta den i mycket fokusera på landsbygdsutveckling och vikten av att se landsbygd i ett bredare perspektiv inklusive glesbefolkade områden som områden med specifika behov av anpassade stöd och utvecklingsstrategier, parallellt till arbetet med NSPA-studien, är ett ytterligare exempel på spin-offs från studien för NSPA som stärker den ytterligare i relevans och argumentation gentemot omvärlden och ger därmed ett redskap för en stark argumentation för NSPA som helhet, som levererar mer än väl vad som hade kunnat hoppas på när North Sweden föreslog för EFNS att göra en dylik studie och fick med NSPA på det (*se mer om NSPA-seminariet under EWRC under "Europa 2020"*).

INNOVATIONSUNIONEN

Forskning och Innovation för Europeisk Excellens

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att från North Sweden bidra till att stärka universitetens och näringslivets – med flera regionala aktörers – möjligheter att påverka kommande arbetsprogram och forskningsutlysningar för att gentemot EU inför arbetet med utlysningar av innovationssatsningar och forskning peka på de för hela EU relevanta framtidsområden som också är styrkeområden för regionens aktörer. Syftet är att medverka till ett ökat aktivt regionalt deltagande i EU:s forsknings- och innovationsprogram och en ökad medvetenhet om behovet av regional samverkan på olika plan inom och utom regionen för att få del av EU:s forsknings- och innovationsmedel, inklusive de möjligheter den plattform NS medlemskap i det regionala forskningsnätverket ERRIN medför.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Kommande program för forskning och innovation (FoI) i Horizon 2020**
  - Målsättningar:
    - Prioriterade forsknings- och innovationsområden vid regionens universitet, forskningsinstitut, företag och offentliga aktörer ska vara väl synliggjorda för ökat regionalt deltagande i Horizon 2020.

- Innovationer inom offentlig verksamhet vara väl tillgodosedda och möjliggöra deltagande i Horizon 2020 för regionens offentliga aktörer.
- SME-programmet inom Horizon 2020 göras tillgängligt för alla SME:s inklusive regionens många mikroföretag.
- Bereda mark för att i framtida forsknings- och innovationsprogram i EU få in regionens starka forskningsområden.

GENOMFÖRANDE:

- NS samarbetar inom det regionala forskningsnätverket ERRIN, där regionen och alla parter i NS är medlemmar genom North Sweden och de aktiviteter och relevanta arbetsgrupper inom nätverket som ger möjlighet till utbyte, projekt men också påverkan gentemot EU i och med att ERRIN är ett bollplank för EU-kommissionen i olika forskningsrelaterade policyfrågor.
- NS arbetar allt mer strategiskt och aktivt med olika regionala och internationella arbetsgrupper på Brysselarenan i förberedelserna för nya utlysningar och arbetsprogram inom H2020 och andra relaterade instrument som Smart Cities and Communities och tar en ökad roll i att medverka i forsknings- och innovationsinriktade arrangemang organiserade av ERRIN, VINNOVA och EU-kommissionen.
- Avseende det pågående arbetsprogrammet 2016-2017 för H2020 har North Sweden under 2016 i första hand arbetat med information och rådgivning till enskilda aktörer och fortsatt att utveckla länkarna till Grants Office vid såväl UmU som LTU mot bakgrund av aktuella forskningsutlysningar inom nuvarande H2020 arbetsprogram och bidra till att öka regionens medverkan med finansiering från EU.
- Utöver engagemanget i det virtuella EU-kontoret, VEUPO, använder NS också halvårsvisa dialoggruppsmöten med de politiska och administrativa aktörerna i regionen tillsammans med universiteten för att lyfta strategiska frågor om utvecklingen av och engagemanget i internationella projekt inom H2020.
- Dialogen med Grants Office på UmU och LTU har också utvecklats allt mer genom tätare kontakter, inte minst besök på NS från företrädare för universiteten under året, för att se vilka forskningsområden som kan utvecklas för att ytterligare stärkas med stöd av H2020 och ansatserna till att stärka forskningsprofilen inom utpekade områden på universiteten inför nya H2020-utlysningar och NS möjligheter att bistå.
- North Sweden har också kopplat till det informerats om pågående förberedelser för nästa programperiod från 2021 samt den nya nationella forsknings- och innovationsproposition som även kommer att vara styrande för Sveriges inspel inför programperioden från 2021.
- NS har ingått i Europaforum Norra Sveriges arbetsgrupp för FoI och medverkat vid och arrangerat EFNS informationsmöten samt arbetat inom NSPA med t ex Arctic/Barentssamverkan.
- NS tog till EFNS i Piteå fram en position för EFNS om att i EU också satsa på forskning kring landbaserad vindkraft i kalla klimat till gagn för sådana regionala satsningar utöver tidigare fokus i EU på stöd för forskning kring havsbaserad vindkraft, som därefter spreds till relevanta aktörer.
- North Sweden har därutöver fört fram och spridit de av EFNS tidigare antagna H2020-positionerna till olika aktörer i EU vid olika tillfällen via olika kanaler såsom Sveriges huvudaktör inom H2020, VINNOVA, samt Europaparlamentarikerna och aktörer i Bryssel samt regionalt och nationellt.

- NS har därtill för ren informationsspridning genom hemsidan och i direktkontakt med olika aktörer informerat om program, utlysningar, policy och strategier inom den sista arbetsprogramperioden 2018-2020 för H2020.
- NS har under året deltagit i olika möten på Brysselarenan med VINNOVA för att följa utvecklingen inom det kommande arbetsprogrammet 2018-20 för att bidra till att lyfta in regionens forskningsperspektiv.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Förberedelsearbetet har möjliggjort att aktörer har kunnat påverka kommande program och utlysningar som i sin tur ger möjlighet till ett ökat aktivt regionalt deltagande i EU:s forsknings- och innovationsprogram och ytterligare påverkan inför kommande nya arbetsprogram när det arbetet påbörjas.
- ✓ Genom medverkan i EIP:n Smart Cities och aktivt deltagande i olika strategiarbetsgruppsmöten genom VINNOVA, ERRIN och EU-kommissionen har North Sweden stärkt norra Sveriges synlighet på den Europeiska och internationella forsknings- och utvecklingsarenan och därmed även påverkan på framtida utlysningar och program.
- ✓ Kontakterna med Grants Office på LTU och UmU har bidragit till att NS bättre kan stödja universiteten utifrån kommande forskningsprogram i EU med NS som ett bollplank hemåt kring för framtiden relevanta forskningsområden för hemmauniversiteten och strategiarbetet runt det, inklusive att vice rektorn för LTU Birgitta Bergvall-Kåreborn exempelvis medverkade vid North Swedens anordnade seminarium under European Week of Regions and Cities, som förhoppningsvis kan ge utväxling för åren framåt.

Smart specialisering genom kreativa kluster och digitala agendan

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att North Sweden genom att lyfta fram de ledande innovationskluster och forskningsmiljöer av excellence som finns i regionen, ska verka för en förståelse i EU om att regional innovationsförmåga genom smart specialisering i konkurrenskraftiga kluster med spetskompetens är giltigt och av vikt att stödja från EU:s sida även för regioner som Övre Norrland. Rentav att NSPA i sin helhet kan vara föregångare och testbädd för innovationer för hela EU, inte minst genom det NSPA-baserade konsortiet inom EIP:n Smart Cities, samt kopplat till EU:s digitala agenda och nya ICT-lösningar och hemvist för exempelvis serverhallsetableringar inom ramen för EU:s molnstrategi för IT.

VERKSAMHETSPLAN:

- **European Innovation Partnership (EIP) inom Smart Cities för en Smart Region**
  - Målsättningar:
    - Få regionens aktörer inom forskning och innovation att se mervärde och potential i Europeisk samverkan i en EIP och ta aktiv del i det.
    - Kunna visa på regionala testbäddar för utveckling av nya lösningar inom energi, ICT och transport till gagn för hela Europa.
    - Etablera norra Sverige som en smart region i framkant och ett exempel för Europa också för smart stadsutveckling.
    - EIP:n användas som en plattform för utvidgad samverkan mellan regionens innovationscentra och Europeiska aktörer.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden har aktivt tillsammans med East and North Finland medverkat till en godkänd European Innovation Plattform (EIP) inom Smart Cities and Communities och från NS sida fått med Kiruna, Luleå, Piteå, Skellefteå och Umeå kommuner samt LTU och UmU att anmäla sitt intresse för att medverka i samverkan med Brysselkontoren och parter inom NSPA samt Spanien och sedermera även Nederländerna för att etablera ett utbyte och möjligt samarbete inom för regionen relevanta områden med möjlighet att också ta ett Europeiskt ledarskap inom dessa områden.
- Utifrån det kunde samverkan inom denna EIP Smart Cities inom ERRIN etablera en arbetsgrupp för Smart Cities under 2016 i samverkan mellan North Sweden, East and North Finland, Spanska Castilla y León och North Netherlands för att förbereda nästa utlysningar inom H2020 för Smart Cities and Communities och där NS därtill gick in som vice ordförande.
  - Fokus för arbetsgruppen är att särskilt lyfta det så kallade Smart City Lighthouse programme som bygger på samverkan mellan städer i frontlinjen inom områden såsom smarta hus, nätverk, energiförvaring och elektriska fordon respektive "följarestäder" som kan omsätta och pröva de lösningarna hos sig där ett för Övre Norrland framgångsrikt exempel under 2016 är konsortiet RUGGEDISED i vilket Umeå är koordinerande Lighthouse City och som lanserades i Umeå vid vilket även NS fanns med (15/11).
  - Arbetsgruppen för Smart Cities förbereder ett nytt Lighthouseprojekt inför kommande utlysning 2018 och arbetar för NS del i första hand med Skellefteå och Kiruna tillsammans med Groningen i Nederländerna, Oulu i Finland samt Salamanca i Spanien och som ett led i det för att hitta formerna för det arbetet har medverkan skett i olika forum och former under året.
  - Teamet från EU-kontoren och berörda städer medverkade vid och anordnade möte med andra Lighthousestäder i samband med det årliga General Assembly för Smart Cities i Eindhoven (24/5).
  - Medverkan skedde också med fler möten med Lighthousestäder i samband med EU-kommissionens stora Smart Regionskonferens i Bryssel (1-2/6).
  - Därtill arrangerade gruppen en egen studieresa till en framgångsrik Lighthouse City i form av Valladolid i Spanien (6-7/10).
- Utöver förberedelser för kommande Smart Cities Lighthouse samverkar NS också med Skellefteå, Umeå, Luleå och Kiruna kring ett möjligt projektförslag inom en annan del av Smart Cities-programmet 2018-2020, det så kallade "Nature-Based Solutions" som också är av intresse för regionen och dessa aktörer.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ I och med NS arbete genom NSPA och ERRIN som öppnat för mindre städer att medverka i EU-plattformen för Smart Cities and Communities och rentav också allt mer riktar sig till mindre städer genom den dialog NS har via ERRIN med EU-kommissionen, mot den från början avsedda gränsen på att riktas mot städer om över 250.000 invånare, försöker NS samverka med regionens aktörer för att öka deras möjligheter att komma med i framtida sådana Europeiska konsortier med möjlighet till finansiering från H2020 men också Interregprogram med flera och att kunna pröva nya lösningar i de samhällsutmaningar berörda städer står inför, där arbetet med Smart Cities kring naturbaserade lösningar är ett exempel på ett område som är särskilt intressant för norra Sverige att finnas med i och kunna dra nytta av.

- ✓ EIP:n Smart Cities med NSPA är fortfarande fortsatt i en formeringsfas inför kommande utlysningar 2018 och framåt, men har för North Swedens del kunnat fungera som den tänkta plattformen för att överlag hitta samarbeten och samarbetsparter bland andra regioner med liknande intressen som norra Sverige och nya vägar till exempelvis samverka i så kallade Lighthouseprojekt, som bland annat Umeå nu tagit steg in i, och andra konsortier mellan forskning, näringsliv och samhälle, att kunna arbeta vidare med.
- ✓ NS har under 2016 i enlighet med ambitionerna kunnat etablera närmare samarbete med framförallt Skellefteå och Kiruna, utifrån pågående konkret arbete i de städerna och tidigare insatser från NS runt exempelvis kompetenscentret som byggs upp i Kiruna runt stadsflytten, för att successivt kunna etablera konsortier med andra parter runtom i Europa med sikte mot konkreta ansökningar som bidrar till att möta framtidens utmaningar, kunna pröva nya lösningar men också, vilket de olika aktiviteterna med regionens aktörer med kunnat visa på, att de i sin tur har mycket att kunna erbjuda omvärlden att kunna dra nytta av för alla inblandade parter.

North Sweden genom Tony Scully (andra till vänster) och Skellefteås internationella kontor tillsammans med arbetsgruppen för Smart Cities inom det regionala nätverket för forskning, ERRIN, besökte Valladolid i Spanien för att lära mer om Smart Cities lighthouse-koncept (29-30/10).

Det innovationspartnerskap inom Smart Cities som NSPA etablerat för att ge rum för sina städer är under uppbyggnad. Arbetsgruppen i ERRIN med NS som vice ordförande är ett led i att bygga kunskap om och nätverk samt påverka på EU:s Smart Cities plattform. Här ett besök i ett underjordiskt femvånings smart parkeringshus mitt i Valladolid.

VERKSAMHETSPLAN:

- **ICT-baserade lösningar och plattformar inom Digitala Agendan**
  - Målsättningar:
    - Regionen kunna visa på övergripande strategier som ett ledande område avseende ICT och den digitala agendan inom EU.
    - Utifrån intresset i EU för molnstrategier bidra till ökad medvetenhet i EU om potentialen för serverhallar och motsvarande i Övre Norrland.

GENOMFÖRANDE:

- NS har fortsatt följa arbetet med serverhallsetableringar i regionen för att finnas till hands för EU-kopplingen och haft löpande dialog med CDT med flera på LTU både i Bryssel och på hemmaplan, för att hitta former för att gentemot EU kunna stärka det arbetet.
- Big Data är en av de H2020-positioner som NS tidigare arbetat fram för EFNS och NS har fortsatt att i olika sammanhang lyft in den nu antagna regionala datacenterstrategin som ett exempel på smart specialisering för regional utveckling samt vikten av att i EU följa upp den befintliga molnstrategin inom ICT med också

klimatanalyser och strategier för etablering av den fysiska infrastrukturen i form av serverhallar och deras placering och det var mot den bakgrunden som NS exempelvis tillsåg att chef och vice chef på EU-kommissionens regionala enhet i samband med medverkan på EFNS i Piteå också besökte testcentret för datacenter i Luleå, SICS (se OECD-studien).

- North Sweden medverkade i anordnandet av det årliga seminariet med informal Baltic Sea Group, iBSG, på för året temat "The Baltic Sea Area – frontrunner in digitalization!" och på seminariet som samlade 150 medverkande, som en av talarna tillsammans med EU-kommissionens ansvariga för digitalisering, var Anders Lundkvist från CDT vid LTU för att prata om innovativa regionala lösningar utifrån ren och energismarta molnlösningar genom etablering av datacenters i norr (16/11).
- Initiativet till Smart Regions som NS lyft fram inom EFNS och NSPA syftar till att etablera en plattform för EU-fokus på också mer glesbefolkade regioner än det starka urbana fokus som råder, med fokus på att också lyfta fram regionens unika ICT-potential och redan idag föregångare inom många sektorer och en möjlig "testbädd" för nya ICT-lösningar för hela Europa och därmed forskning och innovation med stöd av H2020, där EIP.n inom Smart Cities kan ge konkret stöd för det.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Många regioner visar spontant intresse för Smart Regions-initiativet som också kopplar till EIP:n Smart Cities för mindre urbana regioner som NSPA och andra som ingår i det konsortium NS är med i, med möjligheter att på EU-nivå lyfta fram ICT-koncept för de nordliga glesbefolkade områdena, inom exempelvis e-samhälle, Big Data och serverhallsetableringar samt så kallade seriösa spel.
- ✓ North Sweden har i olika sammanhang kunnat föra fram vikten av att i EU kopplat till den befintliga molnstrategin också ha en datacenterstrategi för den fysiska infrastruktur som krävs, så att den byggs ut på ett hållbart sätt i Europa, för att kunna bereda mark för ett mer strategiskt sådant arbete om det efterfrågas från hemmaaktörerna.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Programsynergier och Smart Specialiseringsstrategier (S³)**
  - Målsättningar:
    - Regionen etablera strategi för att optimera satsningar inom excellenta FoU-miljöer med stöd från EU:s instrument.
    - Regionen tillämpa S3 för att med stöd av EU stärka tillväxtområden och strategiska kluster i samverkan med akademi, industri och SME:s med regionens närhet mellan aktörerna som konkurrensfördel.
    - Förbättrat strategiskt arbete med att kombinera satsningar inom regionala och nationella struktur- och investeringsfonderna med sektors- och ramprogram som Horizon 2020.
    - Utökat regionalt innovationsutbyte och genomförande av smart specialisering med aktörer såväl inom som utom EU och Europa.

GENOMFÖRANDE:

- NS har följt och informerat om planeringen av H2020 programperioden för 2018-2020 inom bland annat NS dialoggrupp inom FoU som varit en aktiv arbetsgrupp med regelbundna möten för aktiviteter och strategiska diskussioner med fokus på synergier mellan strukturfonderna och H2020 för regional kapacitetsuppbyggnad för H2020 och till vars möten även andra aktörer bjudits in.

- Regionens aktörer arbetar intensivt med framgångsrika ansökningar gentemot H2020 inom många områden av relevans för regionerna utveckling och för att bidra till detta medverkar NS i möten med Universiteten och andra för att delge information och expertkunskap om H2020 och de utlysningar som varit inom ramen för det och vad som efterfrågas för framgångsrika ansökningar kopplat till respektive aktörs forskningsprioriteringar.
- NS för i alla sammanhang där så är relevant, såväl gentemot hemmaaktörerna vid deras möten med NS som gentemot EU:s aktörer och aktiviteter på Brysselarenan fram regionens unika möjligheter till smart innovationssystem och en "testbädd för hela Europa" utifrån närheten mellan aktörerna i samspel mellan akademi, näringsliv och samhälle och det var också ett av budskapen i samband med det seminarium NS anordnade under European Week of Regions and Cities som utgick från OECD:s arbete med NSPA.
- Överlag har under året North Swedens mer direkta koppling till smart specialisering varit arbetet med OECD-studien kring regionens framtida relevanta fokus för hållbar tillväxt samt därtill engagemanget i EIP:n Smart Cities för att fördjupa det regionala innovationsarbetet gentemot Europeisk nivå och kunna visa på regionens ledande innovationsmiljöer.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Intresset för Horizon 2020 och medverkan i det ökar i regionen inom hela "tripel helix", det vill säga hos olika aktörer inom offentliga aktörer, näringsliv och akademien, men är ett fortsatt utvecklingsområde då många saknar egna resurser och kompetens för t ex ansökningar och projektledning för sådana projekt.
- ✓ Genom positionerna i EFNS och träffar med regionens olika aktörer inklusive de offentliga företrädarna, har de regionala politiska aktörerna börjat diskutera forskningsfrågorna mer konkret och också resulterat i exempel på mer strukturerad samverkan mellan exempelvis Landsting och Universitet utifrån kraven i H2020.
- ✓ Intresset för medverkan i EIP:n Smart Cities är ett exempel på en ökad ambition hos fler regionala aktörer att ta steg in på EU-arenan för sitt utvecklingsarbete och med stöd av fler instrument än regionalfonden.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Ledande regionala innovationsmiljöer och kluster sammanlänkade på EU-nivå**
  - Målsättningar:
    - Ökande medverkan från regionens aktörer i EU:s olika plattformar för kunskapsutbyte och gemensam innovationskraft, såsom olika EIP.
    - Starka FoI-miljöer i regionen som på EU-nivå också är delaktiga inom relevanta Knowledge and Innovation Communities (KIC).
    - Regionens Biokluster delaktiga i EU:s innovationsprocesser inom bioekonomin.
    - Stärkt rymdkluster i Kiruna med synergier till andra FoI-områden och uppmärksammas som strategisk resurs för EU.
    - Övre Norrlands potential som testbädd för fullskalig vindkraft i kallt klimat kunna utvecklas med stöd från EU.

GENOMFÖRANDE:

- NS medverkade vid finska Laplands "Arctic Smartness Spring Café" i Bryssel med företrädare från EU-kommissionens forskningsenhet om klusterbyggande i norra Europa (17/3)

- Ett arbetsområde som ökat i betydelse och North Sweden arbetar med policypåverkan kring, men också med sikte att få in regionens forsknings- och innovationsaktörer på EU-arenan är Bioekonomi som fått allt mer tyngd på EU-arenan och inom ramen för bland annat skoglig biomassa har stor betydelse för Norra Sverige, där NS medverkat aktivt på olika sätt inom ramen för skogen som en viktig resurs för norra Sverige med relevanta aktörer inklusive forskning på universiteten inklusive SLU (*se under Skog som Råvara*).
- North Sweden finns med i ERRIN:s bioekonomiarbetsgrupp för att medverka i olika aktiviteter och föra in norra Europas syn på skoglig biomassa för att påverka EU:s syn på hur skog kan användas i klimatomställningen.
- Regionen är en stark aktör inom konsortiet "RawMatTERS" inom Råvaru-KIC:en med Luleå Tekniska Universitet som en av sex noder i Europa och NS har varit medverkande under processen med det och har fortsatt att följa det tillsammans med andra engagemang inom råvaruområdet (*se under Råvaror*).
- NS har också arbetat med att ta fram en position om vindkraft i kallt klimat som EFNS antog vid mötet i Piteå under februari för att ge politiskt stöd i syfte att i kommande arbetsprogram för H2020 inte fokusera lika hårt på vindkraft till havs, utan också potentialen och utmaningarna och därmed behovet av forskning kring vindkraft i områden som norra Sverige och i efterföljande kommunikation med EU-kommissionen fick positionen ett tydligt och konkret stöd för Generaldirektören för EU:s forskningsdirektorat.
- North Sweden har kopplat till rymdfrågorna fortsatt att på Brysselarenan fortsätta följa aktiviteter anordnade av nätverket för regioner med rymdintressen, NEREUS, och därtill träffat företrädare för Kiruna, Space Port Sweden samt rymdstyrelsen för att utveckla möjligheterna för att inför kommande programperiod på EU-nivå se hur rymdverksamheten i regionen samlat kan ta plats och synliggöras på EU-arenan.
- NS arbetar även med andra för regionen relevanta områden att kunna stärka sin medverkan inom de plattformar som finns i EU, såsom e-hälsa och aktivt åldrande (*se Attraktiv Livsmiljö*).

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Det tidigare arbetet med H2020-positioner inom Europaforum Norra Sverige och NSPA har kunnat konkretiseras i ansökningar och projekt inom såväl VINNOVA-utlysningar för Nationella H2020 påverkansplattformar som ansökningar inom H2020 och det har bidragit till att ge regionens aktörer stöd för att finnas med vid sidan om de "traditionella stora drakarna" och där har NS kunnat spela en roll och kan spela en större roll är avsikten och EIP:n Smart Cities är delvis en motor för det.
- ✓ Inom råvaruområdet har NS kunnat bidra till att gentemot EU bredda bilden och föra en dialog med relevanta aktörer som understött aktörernas eget arbete utöver den expertis som regionens aktörer besitter för att komma in i olika EU-plattformar utifrån de starka kluster som finns i regionen utifrån NS arbete med EU:s mineralstrategi respektive att få in skogsfrågorna i forskningsprogrammet för EU när det togs fram.
- ✓ Ett av regionens starka kluster i form av skoglig biomassa och EU:s pågående arbete med Bioekonomi även inom forskningsfältet gör att det också inom Innovationsunionen är ett område som NS börjat samla insatser runt och hitta partner på EU-arenan för att stärka och också föra in regionens regionala utvecklingsperspektiv på, då det finns många policyprocesser som annars kan begränsa pågående regionala satsningar inom utveckling av exempelvis biobränsle.

- ✓ North Sweden har fortsatt samla in regionala perspektiv kring rymdverksamheten och se hur de kan matcha relevant arbete inom EU för att kunna etablera nytta för regionens aktörer gentemot EU och bättre synliggöra denna regionala tillgång i EU.

INRE MARKNAD

Transport och infrastruktur för sammanlänkat Europa

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att North Sweden aktivt ska medverka till att Botniska korridoren med Luleå hamn tillsammans med Northern Axis förblir del av CEF, finansieringsmekanismen för TEN-T, samt bistå regionens aktörer i att i EU kunna visa på vikten av att knyta ihop Europas nordliga delar, inom ramen för exempelvis Östersjöstrategins målsättningar, såsom en fungerande färjetrafik över Kvarken och andra tvärförbindelser samt fortsatt bredbandsutbyggnad och etablerandet av sammanlänkade så kallade gröna korridorer i Europa inkluderande Övre Norrland. NS ska också medverka till att Botniska Korridoren kan bli en fullvärdig stomnätskorridor samt arbeta för att regionen tar del av och ansöker om finansiering från de utlysningar som kommer inom TEN-T/ CEF och andra EU-finansieringsinstrument samt i EU synliggöra dessa ansökningar.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Botniska korridoren (BK)**

- Målsättningar:

- Säkerställa Övre Norrlands intressen inom stomnätet för TEN-T.
- Botniska Korridoren (Botniabanan, Norrbotniabanan, Haparanda-banan och Malmbanan) med Luleå hamn finns med i TEN-T Core Network och ska vara tydliga objekt berättigade till stöd från EU:s fond för infrastruktursatsningar, Connecting Europe Facility (CEF).
- BK ska långsiktigt kunna bli en fullvärdig stomnätskorridor genom att jackas in i den befintliga stomnätskorridor som går från Skandinavien till Medelhavet.

Stark uppslutning i Luleå från hela Övre Norrlands politik, näringsliv och akademi samt nationell nivå och även Norge och Finland vid högnivåmöte med samordnaren för EU:s huvudkorridor Skandinavien-Medelhavet, Pat Cox, på besök i Luleå och Kiruna på inbjudan av NS (31/5).

På bilden syns bland andra Pat Cox och värdarna för besöket på bland annat Luleå Hamn; Erik Bergkvist, ordförande Region Västerbotten, och Sven-Erik Österberg, Landshövding Norrbotten. Pat Cox fick ta del av industrins behov och transportutmaningar under sina två dagar i regi av NS i regional samverkan, för att vilja stärka EU:s stomnät norrut.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden har agerat för att få EU:s institutioner, framförallt EU-kommissionen och även Europaparlamentet, att uppmärksamma Övre Norrlands behov av tillförlitlig transportinfrastruktur genom stornätet samt vikten av att knyta samman Europas nordliga områden mot världen genom aktiviteter som under 2016 framförallt kretsade kring frågan om förlängning av TEN-T stornätskorridor Skandinavien-Medelhavet (ScanMed) med en rad olika möten och positionspapper om halvtidsgenomförande av vitboken för transport i EU som antogs av EFNS i Piteå i februari med mera.
- NS har fört in det arktiska perspektivet utifrån skrivningarna i "Meddelandet om en integrerad EU politik för Arktis" som publicerades 26/4 från EU-kommissionen och EU:s utrikestjänst, samt de positioner som tagits fram inom regionen, EFNS, NSPA, CPMR med flera för att föra in den arktiska dimensionen i diskussionen, för att visa på förändrade handelsvägar och i EU skapa beredskap för framtida förändringar med fokus på våra regioner.
  - Det perspektivet utgjorde grund från NS sida vid diskussionerna om utveckling av transportinfrastrukturen i norra Sverige kopplat till norra Finland och norra Norge inom de olika samverkansplattformarna inklusive samverkan inom Botniska Korridoren, BK.
  - Utifrån det i dialogen med DG Move togs fram ett förslag i anslutning till att Europeiska Rådet antog sina slutsatser om den arktiska kommunikationen där vikten av en samordnad strategi för genomförande och finansiering av transportinfrastrukturen i den europeiska Arktis lyftes fram.
  - DG Move ställde sig också i det sammanhanget direkt positiv till att förlänga korridorerna norrut på svensk och finsk sida samt skissar för första gången på en tidplan samt tillvägagång för förlängning av stornätskorridorerna till förmån för våra nordliga delar.
  - NS medverkade under det nationella Järnvägsforum i Umeå med en presentation av EU:s meddelande om "En integrerad EU politik för Arktis" (28-29/11).
- NS ägnade merparten av första halvåret 2016 åt planering, genomförande och uppföljning av högnivåmötet i Luleå och Kiruna med Pat Cox, Europeisk samordnare för TEN-T-korridoren ScanMed, för vilket NS anförtroddes samordningsansvaret för bland annat Länsstyrelsen Norrbotten, Norrbottens Läns Landsting, Region Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten (30/5-1/6).
  - Syftet med besöket var att presentera regionen och att belysa möjligheterna till att infrastrukturen i norra Sverige, norra Norge och norra Finland länkas närmare TEN-T:s stornätskorridor ScanMed för att förbättra funktionen i det europeiska transportsystemet som helhet och vid besöket ingick påverkansaktiviteter och synliggörande av pågående CEF-projekt för Norrbotniabanan (NBB) och även Malmbanan.
  - NS förde i planeringen löpande dialog med tjänstemännen för berörda huvudmannorganisationer och med olika ad hoc-grupper såsom nationell nivå via transportministerier i SE, NO och FI, EU-kommissionens DG Move och Trafikverket Borlänge, samt Norrbotniabanan och Trafikverket Norra regionen avseende Malmbanan och projektet Botniska korridoren m fl.
  - En delegation med företrädare för lokal, regional och nationell nivå i Sverige, Finland och Norge samt basindustri och universitet medverkade i högnivåbesöket med Landshövding Sven-Erik Österberg och Regionordförande Erik Bergkvist som

- vårdar i Luleå samt Jan Moström, vd LKAB och Kristina Zakrisson, ordförande Kiruna, i Kiruna.
- Ett genomgående tema i diskussionerna var det nyligen publicerade meddelandet om Arktis, som sätter upp ramar för en EU-politik som ska syfta till att främja en hållbar utveckling i det europeiska Arktis i samverkan mellan EU, nationell nivå och regionerna.
  - Pat Cox-besöket var en uppföljning av högnivåmötet som hölls den 3 juni 2015 i Köpenhamn för företrädare för politiken och industrin från Norrbotten och Västerbotten samt Pat Cox och EU-kommissionens DG Move, som North Sweden anordnade för att inleda ett samtal om utveckling av transportinfrastrukturen i Norra Sverige kopplat till EU:s transportpolitik för TEN-T och hur EU skulle kunna länka våra transportstråk till ScanMed.
  - NS har följt upp EU-kommissionens arbete med halvtidsutvärdering av vitboken för transportområdet, "Vitbok för ett konkurrenskraftigt och resurseffektivt transportsystem" och fört samtal med EU-kommissionen om utvärderingen och regionens synpunkter i det av EFNS antagna positionspapper som NS arbetade fram med våra synpunkter och förslag om en förlängning av ScanMed och också fanns med under högnivåmötet som ett led i påverkansarbetet.
  - NS har även efter det fortsatt föra en dialog med EU-kommissionen om utformande av framtida TEN-T-korridorer och framföra regionens ståndpunkter under exempelvis konferensen "Shaping the future of the European Core Network Corridors – Improved dialogue for smart and sustainable transport" i Milano som anordnades av EU-kommissionen med möjlighet att samtala med inledningstalaren Pat Cox, samordnare för ScanMed, framtida korridorutformning och kring arbetet framöver (24/10).
  - Utlysning av samrådet för CEF-utvärderingen, översynen av EU:s finansiering till infrastruktur, försenades ett antal månader och öppnade först 28/11 men NS kunde tillsammans med samordnaren på Region Västerbotten för EFNS-transportgrupp ta fram en tids- och aktivitetsplan under slutet av 2016 med framtagande av positionspapper med norra Sveriges syn på översynen för antagande under EFNS i Skellefteå under 2017.
  - NS har bevakat arbetet kring genomförande av CEF och TEN-T både i dialog med EU:s institutioner och bevakat samt deltagit i pågående diskussioner i nätverk i Bryssel för att säkerställa och tillvarata Norrbottens och Västerbottens positioner avseende post-2020 och NS tillsåg för det att såväl Malmabanans som NBB:s pågående CEF-projekt fick framskjutande roll vid högnivåmötet för Pat Cox liksom vikten av Motorways of the Seas, MoS, för Övre Norrland och behovet av dess fortsatta existens har påtalats gentemot EU.
  - NS har varit samarbetspartner gentemot EU i Bryssel för de aktörer som aktivt företräder regionens intressen inom EU:s transportpolitik.
    - Bland annat kan nämnas underlag till Jens Nilsson på Europaparlamentets transportutkast kring betänkande om utformning av logistikkorridor i framtida TEN-T-korridorer med NS synpunkter och underlag inhämtade från företrädare för basindustrin.
    - NS tillsåg att Leo Huberts, rådgivare till Pat Cox, samordnaren för ScanMed, på EU-kommissionens DG Move medverkade via telefon under det nationella Järnvägsforum i Umeå för en presentation av aktuella frågor samt övergripande beröra framtida aktiviteter avseende TEN-T och CEF (28-29/11).
    - Utifrån Högnivåmötet med Pat Cox i regionen anordnade NS för kommunledningarna i Skellefteå och Kiruna en studieresa till Bryssel för att träffa relevanta aktörer i EU och visa på samverkan för att knyta ihop hela den norra delen i EU och Arktis med EU:s infrastrukturnät (*se mer under "Northern Axis"*).

- NS har genom kontakterna med EU och ställningstaganden från EU:s sida givit stöd åt de regionala aktörerna gentemot nationell nivå.
  - Även om NS fokuserar på EU är det en naturlig del i påverkansarbetet och ett mervärde för den nationella dialogen att tillföra EU-perspektivet i diskussionerna på hemmaplan i löpande dialog med Norrbotten och andra regionala infrastrukturstråk i de strategiska diskussionerna om påverkansarbetet.
  - NS deltog likaså i diskussionerna inom projektet Botniska korridoren i Sverige, via telefonmöten samt även fysiska möten när sådan hölls exempelvis förmöte för avstämning inför samt på hearingen som Anna Johansson, infrastrukturminister, bjöd in till om inriktning för transportinfrastrukturplaneringen med fokus på godstransporter (2/6).
- NS har bevakat och deltagit i andra Brysselbaserade organisationers arbete i transportinfrastrukturfrågor i syfte att säkerställa att Övre Norrlands intressen tillvaratas.
  - NS förde löpande dialog med CPMR:s grupperingar för transportfrågor med medverkan i deras möten och utbyte med CPMR:s Östersjösekretariat i det som berör Östersjöregionens infrastrukturprioriteringar och skrivelser för beslut i CPRM:s politiska grupperingar och deras arbete gentemot aktörer i EU.
  - NS har deltagit i möten för svenska och finska regionkontor vilka berörs av den Botniska korridoren på respektive sida och på NS initiativ hålls mötena mellan de svenska kontoren på roterande basis för att på så sätt säkerställa delaktighet och inkluderande för alla inblandade med också åter under hösten gemensamma möten för de svenska och finska regionkontoren.
  - NS medverkade på den inom järnvägsfrågor inflytelserika samverkansorganisationen FERRMED:s styrgruppsmöte i Berlin kring aktiviteter 2016 med fokus för diskussionerna om framtida TEN-T korridorutformning och interkontinental transportplanering för att tillvarata regionens intressen och främst säkerställa att utformning av korridorerna post-2020 och förlängning av ScanMed återfinns i det som FERRMED och även andra fora/lobbyorganisationer för fram (21/9).
- NS har medverkat i och tillsett att Övre Norrland samt BK varit representerade vid seminarier och diskussioner om EU:s politik för transportinfrastruktur, TEN-T och CEF.
  - NS deltog i samt tillsåg genom kontakter med EU-kommissionens DG Move, medverkan av Erik Bergkvist, ordförande Region Västerbotten och Europaforum Norra Sverige, som huvudtalare på invigningen av EU-kommissionens stora TEN-T Days 2016 i plenarsessionen 'Forerunners of a forward-looking European transport' i Rotterdam, för att kunna redovisa sin och regionens syn på vikten av infrastrukturens utveckling i Europa inklusive de arktiska regionerna (20-23/6).
  - NS medverkade i samt tillsåg medverkan av Trafikverket Region Norr med för FERRMED:s årliga konferens i Bryssel om interkontinentala transporter och förbättringar i infrastrukturen på de viktigaste euro-asiatiska järnvägsförbindelser och förde inför det i dialog med TRV in relevanta ståndpunkter kring flaskhalsar och åtgärdsbehov på transportsystemet i Norrbotten och Västerbotten inklusive Northern Axis och dess länk till den Botniska korridoren och en förlängning av ScanMed länkat till Asien i diskussioner som inbegrep talare som Herald Ruijters, tillförordnad direktör på EU-kommissionens DG Move, Li Xin, vice direktör China Railways, och Michael Cramer, ordförande transportutskottet, Europaparlamentet (10/11).

- NS har informerat om möjligheten att med stöd från EIB skraddarsy finansieringslösningar för att attrahera kapital från externa offentliga och privata investerare genom nyheter om utlysningar via vår hemsida och via avstämning med relevanta aktörer på hemmaplan såsom kring Vintertestbanan mellan Jörn i Skellefteå och Arvidsjaur och deltagande på diskussionsmöte i Almedalen som hölls av regionens huvudmän för pågående projekt med inbjudna intressenter från industrin.

Erik Bergkvist, Region Västerbotten, bjöds genom North Sweden in som inledningstalare vid det årliga stora TEN-T Days, för året i Rotterdam, anordnat av EU-kommissionen om EU:s transportpolitik (20/6).

Det gav möjlighet att i plenum leverera norra Sveriges och det Europeiska Arktis utmaningar och möjligheter i de globala transportflödena med behov av investeringar till gagn för hela EU. Det är ett exempel på där NS kan medverka till att med lite fotarbete ge utrymme för regionens företrädare att vara med i viktiga sammanhang på EU-arenan, särskilt som diskussionerna om nästa transportplaner i EU nu tar sin början.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ En milstolpe nåddes i vårt påverkansarbete för att få tillstånd en förlängning ScanMed till norra Sverige när DG Move för första gången tog fram en skrivning i vilken EU-kommissionen ställer sig positiv till en förlängning av ScanMed längst stornätet i norra Sverige och vidare via Malmbanan till Narvik i Norge respektive österut till den svensk-finska gränsen och att en sådan förlängning kan komma till stånd redan i kommande programperiod post-2020 då samtliga delar ingår i stornätet i CEF, under förutsättning att den svenska regeringen – och den finska avseende förlängningen av North Sea-Baltic på finsk sida – är med på banan.
- ✓ DG Move:s position antogs efter Pat Cox' besök i Luleå/Kiruna som avsåg uppföljning av dialogen som inleddes i det av North Swden initierade Köpenhamnsmötet 2015 och fortsatt dialog för att föra processen framåt också kopplat till den arktiska process som North Sweden drivit för regionen och som föranledde DG Move att med anledning av att Rådet antog slutsatser om det "Arktiska meddelandet" anta en skrivning i vilken den ställer sig positiv till en förlängning av ScanMed till norra delarna av Sverige.
- ✓ Det är en tydlig återkoppling av NS budskap när ansvariga i EU-kommissionen i olika sammanhang uppmärksammar vårt budskap om den nordliga delen av Skandinavien som den saknade länken i ScanMed och att korridorsamordnaren och DG Move väljer att vilja besöka regionen, utifrån de goda kontakter med de Europeiska institutionerna som NS har och därmed kan föra en kontinuerlig dialog för att till EU förmedla regionens utmaningar och möjligheter.

VERKSAMHETSPLAN:

• **Blue Growth i norra Östersjön**

○ Målsättning:

- Mer av Sjömotorvägar/Motorways of the Sea (MoS) för tillväxt i Östersjöregionen med en samlande öst-västlig länk i norra Östersjön.
- Bättre förutsättningar för regionens hamnar att ta del av EU:s stöd.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden har fört dialog med företrädare för Umeå och Vasa om den fortsatta processen för det avslutade TEN-T/MoS-projektet "Midway Alignment" för en uppgraderad färjeförbindelse mellan Västerbotten och Österbotten.
  - NS deltog på förmöte med företrädare för Umeå-Vasa för avstämning inför delegationens möte med företrädare för DG Move och ledamöter av Europarlamentet.
  - NS deltog på slutseminariet för TEN-T projektet Midway Alignment Umeå (19/1).
  - NS förde löpande dialog med företrädare för Midway Alignment kring möjligheter inom finansiering från CEF och andra möjliga instrument.
  - NS följde upp diskussioner hos EU:s institutioner om utformning av MoS framöver som ett betydelsefullt instrument för utveckling av stråket Mo i rana-Umeå-Vasa.
- NS har utifrån kunskap om och tidigare samverkan med Northern Dimension Partnership in Transport and Logistics, NDPTL fört dialog med företrädare för Luleå hamn samt Sjöfartsverket och NDPTL-sekretariatet i Helsingfors samt DG Move på EU-kommissionen avseende kontraktsskrivningen för NDPTL-ansökan som slutfördes under november 2016 och innebär att Luleå hamns NDPTL-ansökan för Malmporten i syfte att utöka tonnage från hamnen erhåller det största hittills beviljade finansiella stödet från NDPTL.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Projektet Malmporten, har genom NDPTL-finansieringen på c:a 780 000 EUR medel för fortsatt projektering och förberedelser inför nästa projekt fas som omfattar muddring och andra aktiviteter vid farleden för utökad utskippningskapacitet.
- ✓ Projektet Malmporten konsoliderar härmed sin ställning som EU:s arktiska hubb för maritima transporter och inom EU:s TEN-T och CEF och utöver de regionala aktörernas arbete har North Sweden kopplats in för strategiskt stöd på EU-arenan.
- ✓ Midway Alignment-projektet har medfört positiva effekter bl a i utökad besöksnäring Umeå-Vaasa och NS har med det i alla relevanta sammanhang för att visa på vikten av öst-västliga förbindelser och genom NS insatser utifrån att uppmärksamma möjligheterna med exempelvis finansiering från NDPTL kunnat få finansiering för investeringar i Umeå/E12.

VERKSAMHETSPLAN:

• **Northern Axis med Malmbanan (NA)**

○ Målsättning:

- NA och dess koppling mot BK förbli integrerade delar för konkurrenskraftigt EU.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden tillsåg att Malmbanan och Northern Axis fick en framskjutande plats under högnivåmötet med Pat Cox, samordnaren för ScanMed, i både Luleå och Kiruna (30/5-1/6).

- Med fanns svenska och norska intressenter, företrädare för transportministeriet och Jernbaneverket i Norge, näringsdepartementet och Trafikverket, LKAB samt regionala företrädare och industrin från Sverige, Norge och Finland, med såväl Jan Moström, vd på LKAB, som Per Bondemark på Näringslivets transportråd, samt Kristina Zakrisson, kommunstyrelsens ordförande i Kiruna med flera.
- Från norsk sida levererades i Kiruna ett brev signerat Norges transportminister till Pat Cox och med kopia till infrastrukturministern i Sverige och EU-kommissionens DG Move om att den norska regeringen gav sitt stöd till den svenska regeringen vad gäller att utvidga TEN-T:s stamnätsskorridor ScanMed att inbegripa den Botniska korridoren längs norrlandskusten och Luleå hamn och vidare på Malmbanan till svensk-norska gränsen och Narviks hamn.
- NS anordnade utifrån önskemål efter aktiviteterna med Pat Cox i regionen och i Almedalen VIP-möte i Bryssel för de politiska ledningarna från Kiruna och Skellefteå för samtal om Malmbanan och Norrbottenbanan med företrädare för EU:s institutioner (30/11-1/12).
  - Delegationen träffade svenska ledamöter i den socialdemokratiska gruppen i Europaparlamentet, representant för EU-kommissionens DG Move, vice ambassadör på Sveriges ständiga representation i Bryssel samt den svenska EU-kommissionären.
  - Vid mötet med DG Move kretsade diskussionerna kring EU:s politik inom transeuropeiska transportnätverken TEN-T och CEF och om den förestående revideringen av förordningarna kommande år inför programperioden post-2020 och i synnerhet de delar med bäring på och relevans för transportplanering och utveckling av infrastrukturen i Norrbotten och Västerbotten och de diskussioner som förs med regeringen för byggnationer av samt om pågående CEF-projekt för Malmbanan och Norrbottenbanan.
  - Lorents Burman, Skellefteå, och Niklas Sirén, Kiruna, medverkade också i den Arctic Futures-konferens som NS var med om att anordna i Bryssel samtidigt med besöket, för att berätta om Botniska Korridoren och flytten av Kiruna som exempel på framtidsinvesteringar i det europeiska Arktis.
- NS tillsåg att Trafikverket Region Norr medverkade på FERRMED:s årliga konferens om interkontinentala transporter och förbättringar i infrastrukturen på de viktigaste euro-asiatiska järnvägsförbindelser i Bryssel och för vilket NS förde dialog med TRV för att i presentationen beröra frågor om flaskhalsar och åtgärdsbehov på transportsystemet i Norrbotten och Västerbotten (14/11).
- NS har regelbundet besökt regionen för dialog med tjänstemännen i NS dialoggrupp transportpolitik, politiken på lokal och regional nivå samt andra berörda om nuläge i Bryssel/aktuellt i regionen samt planering av aktiviteter och stöd med att bidra med Brysselperspektiv i bland annat Barentsregionen.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ En milstolpe har nåtts vad det gäller sammankoppling av systemet i de nordliga delarna av Sverige, Norge och Finland till stamnätsskorridoren TEN-T och från DG Move att vilja sätta en tidplan för förlängning av ScanMed längs norrlandskusten och vidare via Malmbanan till Narvik i Norge i det som från NS sida och regionens diskussioner numer omnämns inom det samlade begreppet "The Bothnian extension of ScanMed" i och med att frågan om uppgradering av BK nu tagit steg vidare i skarpt läge från EU:s sida mot bakgrund av NS strategiska arbete.

- ✓ NS har goda kontakter med aktörer på hemmaplan samt på europeiska institutionerna och för dialog om utmaningar och möjligheter i Northern Axis, inklusive finansiering av olika projekt, med genom NS arbete ett uttalat direkt intresse från EU:s relevanta aktörer som ger fördelar och genvägar för regionens aktörer och även andra aktörer på Brysselarenan och nationellt som i samspel med hemmaaktörerna i Övre Norrland visar på North Swedens relevans som dörröppnare och processledare.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Comprehensive network, gröna korridorer och övriga delar inom TEN-T**
  - Målsättningar:
    - E10 och E12 samt övriga delar av det övergripande nätet (comprehensive network) i Övre Norrland ska kunna dra nytta av EU:s infrastrukturfinansiering.
    - Fler hamnar kunna kvala in till Comprehensive Network.
    - Fler terminaler kunna kvala in till Comprehensive Network.
    - Övre Norrlands huvudstråk samt satsningar på intermodalitet mellan olika trafikslag kunna få stöd länkat till EU:s koncept gröna korridorer.

GENOMFÖRANDE:

- NS har fört dialog med NS transportpolitiska dialoggrupp och regionens infrastruktur tjänstemän om nuläge och aktuellt i Bryssel och i regionen i nära dialog med våra huvudmannorganisationer via fysiska möten, telefon och e-mail och NS bistår samt genomför därutöver aktiviteter med delar av eller enskilda huvudmannorganisationer när så efterfrågas och är relevant.
  - NS genomförde löpande dialog i North Sweden dialoggrupp Transportpolitik med infrastruktur tjänstemän i regionen för uppdatering, avstämning, förankring, planering, genomförande och uppföljning av aktiviteter, via dialoggruppsmöte, telefonmöten och sammankomster vid olika arrangemang där NS har lyft fram frågor kring samråd för inspel kring till exempel regeringens förslag om införande av flygskatt, EU-kommissionens samråd angående revidering av Gruppundantagsförordningen för de delar som berör statsstöd för flygplatser och hamnar, samt betänkande från Europaparlamentet om utformning av en logistikkorridor i framtida TEN-T med mera.
  - NS bistod Handelskammarna vid planering och genomförande av aktiviteter för dels Flygseminariet som anordnades av Handelskammaren Västerbotten i Stockholm och Framtidens Sjöfart i Luleå 2016 som anordnades av Handelskammaren Norrbotten till vilket NS anordnade medverkan av Jens Nilsson, ledamot i transportutskottet i Europaparlamentet (29/1, 31/5).
  - NS medverkade på Norrbottens logistikrådsmöte på Ferruforum i Luleå, tillsammans med Per Eriksson från Expertcenter/statistikenheten, Trafikverket, på inbjudan av Norrbottens Handelskammaren för att informera om vår verksamhet samt aktuella frågor med möjlighet till dialog med Logistikrådet som är en träffpunkt för Norrbottens mest framträdande industrier med stort behov av godstransporter och höga krav på välfungerande och tillförlitliga transporter (9/2).
- En fråga av vikt för det övergripande nätet är även andra fonder än CEF och det av North Sweden anordnade seminarium hösten 2015 i Oslo om fonden inom Northern Dimension transport and Logistics, NDPTL, i samverkan mellan EU och ett antal länder i norra Europa, där NS mobiliserade aktörer för att påtala vikten av en

fortsättning av fonden och dess betydelse för utveckling av transportinfrastruktursystemet, renderade i ett positivt beslut under 2016 om ett fortsatt och förnyat samarbetsavtal för NDPTL-fonden.

- NS har också fört diskussioner med hamnföreträdare om möjligheter för finansiering från EU för investeringar och bland annat renderade NS arbete med NDPTL möjligheter för bidrag till Umeå hamn för Kvarckenförbindelsen/E12.

Mona Mansour berättar om North Sweden och pågående processer i EU vid Norrbottens Logistiskrådsmöte på Ferruforum i Luleå, som samlar de mest framträdande industrierna med stora transportbehov (9/2).

Det är viktigt för NS att för regionens olika aktörer kunna berätta om det som pågår i EU. Inbjudan från Norrbottens Handelskammare att medverka vid Logistiskrådsmötet är ett exempel på sådan samverkan. Att EU exempelvis nu förordar en förlängning av sina huvudkorridorer till att inbegripa norra Sverige beror i mycket på NS förmåga att kunna mobilisera politik och industri på hemmaplan i dialogen med EU.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Det är för tidigt i processen att säga hur strukturen för framtida TEN-T och CEF kommer att se ut eftersom EU-kommissionen ännu inte påbörjat revideringsförslaget, men inte desto mindre visar det på vikten av ett intensivt arbete från North Sweden för att förlänga ScanMed till stomnätet i norra Sverige för arbetet med botniska korridoren som helhet men också för att det ger positiva effekter för viljan till investeringar även i omkringliggande övergripande nätet inklusive finansiering från NDPTL för utveckling av delar inom Övre Norrlands transportnät.
- ✓ EU-kommissionen och NDPTL-fondgivareländerna antog beslut om en förlängning av fortsättning för NDPTL-samarbete efter det att NS tillsammans med North Norway anordnade sitt NDPTL-seminarium hösten 2015 i Oslo och för det kunde mobiliserade aktörer från de nordliga delarna av Sverige, Norge och Finland vilket spelade en uttalad roll enligt kommentarerna efteråt för det antagna beslutet då det lyckades få NDPTL-länderna att inse det starka stödet som finns på regional nivå för en fortlevnad av NDPTL-fonden och den betydelse fonden har för utveckling av transportinfrastruktursystemet i området.
- ✓ Beslutet om fortsatt samverkan inom NDPTL är betydelsefull då NDPTL-kartan omfattar även sträckor utanför TEN-T finansiering och därmed utgör NDPTL en viktig katalysator för utveckling av systemet i Barentsregionen.

VERKSAMHETSPLAN:

- **EU:s olika direktiv för övergång till mindre miljöbelastande bränslen**
  - Målsättningar:
    - Svaveldirektivet genomförs så att sjöfarten i Norra Östersjön har konkurrensneutrala förutsättningar mot övrig Europisk sjöfart.
    - Förslaget om NO_x-utsläppsområdet inte medför konkurrensnackdelar för sjöfarten i Norra Östersjön
    - Kunskap om stödmöjligheter från EU för utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel på Östersjön.
    - Kännedom om finansieringsmöjligheter från EU för utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel i Övre Norrland.

GENOMFÖRANDE:

- NS deltog i slutseminariet i Umeå för Midway Alignments TEN-T-projekt där avslutade aktiviteter och framåtblickar var på agendans för en hållbar sjömotorväg mellan Västerbotten och Österbotten med många innovativa inslag för investeringar i hamnarna och en ny färja och även med bäring på ett flertal transportslag och där arbetet har bedrivits i offentlig-privat samverkan (19/1).
- NS bevakade processen vid IMO med att föra fram förslaget om NO_x-utsläppsområdet samt lade upp nyhet på hemsidan för att informera om det hemåt.
- NS bistod Handelskammaren Norrbotten med framtagande av program och talare för seminariet "Framtidens Sjöfart 2016" i Luleå samt tillsåg medverkan i panelen av Jens Nilsson, ledamot i transportutskottet i Europaparlamentet, med nyckelpersoner från offentlig förvaltning och industrin för att diskutera hur beslutsfattare i EU och de nordiska länderna agerar för att stärka sjöfarten i norra Skandinavien (31/5).

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ NS har kunnat bidra till att öka kunskapsnivån hos aktörerna i regionen om stödmöjligheter från EU för utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel på Östersjön.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Bredbandsinfrastruktur för digitala tjänster**
  - Målsättning:
    - Stöd från EU för bredbandsinsatser och IT inom CEF och andra verktyg i Övre Norrland.

GENOMFÖRANDE:

- NS har på hemsidan och i nyhetsbrevet publicerat relevanta nyheter samt bevakat informationsdagar om ansökningsdagar inom EU:s större program och andra lagstiftningsförslag inom ICT-området och IT-relaterade investeringar.
- NS har även skickat specifik information och fört en dialog med Norrbottens och Västerbottens IT-utbyggnadsstrategier om i EU aktuella initiativ och frågor kopplat till bredbandsutbyggnaden i regionerna och för att bereda mark för fortsatt möjlighet att använda EU:s regionalstöd för sådant, som NS bidrog till att göra möjligt inför denna programperiod.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ NS har kunnat informera hemåt om relevanta utlysningar, pågående processer samt viktiga samråd inklusive att skicka det direkt till relevanta aktörer att bedöma vikten av att ta del av det.

Råvarutillgångar och utveckling: Mineraler, metaller, skog & energiproduktion

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att North Sweden i samverkan med regionens aktörer ska etablera budskapet om regionens betydelse för hela EU och aktiva deltagande i EU:s olika initiativ för att stärka innovationsförmågan i råvaruindustrin och en hållbar tillgång på råvaror för EU. Därtill att även skogsbrukets betydelse uppmärksammas i EU:s policyarbete vid sidan om befintliga strategier för mineraler och energi inom råvaruområdet, med fokus på norra Sveriges gentemot EU potentiella ledande position inom skoglig bioenergi och biomassa. De i sammanhanget regionala relevanta kopplingarna till EU:s etablerade Energiunion ska också utvecklas. North Sweden ska därtill kunna bistå avseende de plattformar som regionens aktörer arbetar med avseende EIP respektive KIC råvaror gentemot EU och samtidigt agera för att behovet av och möjligheterna till hållbar regional utveckling förs in som en integrerad del av EU:s arbete med råvaru- och energifrågorna i EU:s nordliga områden.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Regional utveckling kombinerat med råvarutillgångar**
  - Målsättningar:
    - EU:s råvaruinitiativ (RMI) också inbegripa hållbar jämställd lokal och regional utveckling.
    - Regionens viktiga roll för EU:s interna råvarutillgång och tillväxt görs känt inklusive den regionala kompetens som finns, manifesterat i pågående KIC RawMatters.
    - Skapa kunskap om best practice på EU-nivå avseende hållbar råvaruproduktion och förädling från regionens råvarutillgångar.

GENOMFÖRANDE:

- NS har bedrivit en rad aktiviteter i syfte att stärka samverkan och dialogen med grupper från industri, offentlig förvaltning och andra relevanta spelare för gruv och mineral för även det EU-inriktade arbetet samt har bedrivit bevaknings- och påverkansaktiviteter i samarbete med andra nordiska och europeiska regionkontor i Bryssel.
  - NS initierade hösten 2015 en artikelserie om råvaror i Norrbotten och Västerbotten där den fjärde och sista delen i serien publicerades i januari 2016 och i den uppmärksammade vi råvaror av avgörande betydelse/kritiska råvaror enligt EU-kommissionens förteckning samt gruvdriften och i synnerhet fluoritfyndigheten i Storuman, vilket har rönt uppskattning och uppmärksammas positivt i Bryssel och på hemmaplan.
  - NS anordnade och deltog i möte i Bryssel med en delegation för EIT RawMaterials och industrin representerad av Atlas Copco hos Kommissionär Cecilia Malmström, där gruppen lyfte fram råvaruindustrins innovationskapacitet, konkurrenskraft samt handelsvillkor samt berättade om arbetet med att utveckla former för att förbättra stödmöjligheter för SME:s (13/6).
  - NS förde dialog med Länsstyrelsen Norrbotten samt Region Västerbotten om ansökan för bildande av ett nytt åtagande inom Europeiska innovationspartnerskapet för råvaror EIP Raw Materials (EIP RM) i syfte att samverka med andra gruvregioner och synliggöra dessa samt påtala vikten av råvaror för EU där NS bistod Region Västerbotten, som valde att ingå i konsortiet,

- med framtagande av aktivitetsbeskrivning för sin medverkan och den ansökan om MIRIEU-åtagande inom EIP RM som inlämnades mars 2016 och beviljades i juni 2016.
- NS medverkade å Region Västerbottens räkning, på kick-off och arbetsmöte i Burgos i Spanien för planering av aktiviteter 2017 för MIRIEU-åtagandet för gruv- och metallurgiska regioner i EU och från Övre Norrland är även Luleå Tekniska Universitet partner i åtagandet vilket totalt samlar 25 partners från 11 EU-medlemsstater med synergier, med EIP:s strategiska genomförandeplan och möjliga gemensamma projekt för finansiering från EU:s program och fonder på agendan för mötet (26/10).
  - NS deltog även i arbetsmöten som EIP RM konsortiet "MIRIEU-konsortiet" anordnade för förberedelser av ansökan om finansiering för EU-projekt och då konsortiet var mån om att omfatta så många relevanta gruvregioner som möjligt ställde NS även under december 2016 förfrågan till Norrbottens Läns Landsting/Region Norrbotten om intresse av deltagande i ansökan.
  - NS har förmedlat kunskap om Mineralstrategi för Norrbotten och Västerbotten samt arbetet med hållbar regional utveckling och bland annat deltog NS på högnivåkonferensen i Burgos i Spanien om europeiska regioner i råvarustrategier och cirkulär ekonomi (27/10).
    - NS höll där ett anförande om den regionala mineralstrategin för Norrbotten och Västerbotten och om cirkulär ekonomi samt medverkade i panelsamtal och Q&A tillsammans med övriga talare i konferensens andra session på temat "Erfarenheter och framgångsrika exempel och tillvägagångssätt samt utmaningar vid etablering av gruvor på regional nivå".
    - Bland övriga talare och panelister fanns vice Head of Unit på enheten "Resurseffektivitet och råvaror" på EU-kommissionens DG Grow, tillsammans med regionala företrädare för politik och offentlig förvaltning samt industri från ett 10-tal EU-medlemsstater.

Högnivåkonferens om råvaror i Burgos i Spanien om EU:s Knowledge and Innovation Community Raw Materials med företrädare från Europeiska regioner och råvarukonsortier med för svensk del Mona Mansour, NS, som representant för Region Västerbotten (27/10).

NS kunde i dialog med hemmaplan följa upp tidigare initiativ på EU-nivå för att stärka regionens roll i EU och möjliga utvecklingsstöd på råvaruområdet med att Region Västerbotten gick in i ett konsortium inom European Innovation Partnership Raw Materials för att stärka samverkan med EU om regionens roll för hållbar råvaruförsörjning.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ Regionens betydelse för EU:s interna råvarutillgång och tillväxt är välkänt, inte minst efter tidigare års aktiva arbete från NS inom ramen för EU:s etablerade råvaruinitiativ, och strategi och konsolideras genom medverkan i åtagande MIREU samt projektansökan

- för genomförande av gemensamma projekt för att ta fram gemensamma guidelines för "social license to operate" och även bedriva aktiviteter för att sprida kunskap i EU.
- ✓ North Sweden medverkade till att Region Västerbotten blivit medlem i Europeiska Innovationspartnerskapet för råvaror EIP Raw Materials Commitment samt i deltagande i konsortiet för EU-ansökan som åtagandets medlemmar förberett.
  - ✓ NS har kunnat öka kännedomen om EFSI som en möjlighet att med stöd från EIB skraddasydda finansieringslösningar för att attrahera kapital från externa offentliga och privata investerare.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Norra Sveriges skogliga råvara som resurs för hela Europa**
  - Målsättningar:
    - EU:s politik för tillgång till och förädling av råvaror på samhälleligt hållbara villkor ska också inbegripa skog och energiutvinning.
    - Tillförsäkra att skoglig biomassa är en del av EU:s omställning till en icke-fossilberoende ekonomi och inbegripen i EU:s Energiunion.
    - De regionala Bioenergiklustren samlas och stärkas för att kunna lyftas som exempel för Europas klimatomställning med stöd från EU.

GENOMFÖRANDE:

- NS har fört dialog med EU-kommissionens DG Grow och DG Agri om målsättningarna för EU:s råvarustrategier och Energiunionen samt EU:s skogsstrategi och i de sammanhangen pekat på skogsindustrins betydelse för att uppnå EU:s mål om en utvecklad bioekonomi utifrån regionala förutsättningar
- NS har gentemot EU belyst skogsindustrins betydelse som viktig råvarukälla för framväxande biobaserade industrier och för utvecklingen av nya produkter, t ex biobaserat plast, textilier och flygbränsle samt energiutvinning.
- NS har fört konstruktiva diskussioner med aktörer om etablerande av dialog- och referensgrupp från industri, offentlig förvaltning och andra relevanta spelare för skog- och energifrågor i regionen för även det EU-inriktade arbetet, men av tidsskäl har den processens fullgörande förskjutits till 2017.
- NS samverkade med skogsindustrins företrädare i Bryssel för en inom policyfrågorna i huvudsak gemensam hållning gentemot EU med fortsatt fokus från NS på regionala utvecklingsperspektiv.
- NS bistod aktörer i Sverige med genomförande av seminarier i Bryssel för att belysa regionens betydelse inom bioenergiområdet, bland annat bistod NS till SLU under diskussioner om ett seminarium för branschen som hölls under våren.
- NS har följt upp och i samarbete med NS Dialoggrupp Näringsliv utvärderat behovet av samt framtagande av positionspapper i kommande förslag inom energiunionen för genomförande av paketet för förnybar energi ("Förnybarhetsdirektivet" och "Uppdaterad EU hållbarhetspolicy för bioenergi").
- NS ingår i EFNS FoIoN-grupp och har uppdaterat handlingsplanen med fokus på skogsfrågor och energiproduktion i syfte att säkerställa Norra Sveriges intressen på Brysselarenan samt för beslut vid EFNS i Piteå arbetat fram en position om den så kallade kaskadprincipen inom bioenergiområdet.
  - NS har förmedlat information om pågående EU-initiativ och arbeten via agerande vid Europaforums näringslivsgruppering och andra relaterade arbetsgrupper.
  - NS fick 2015 i uppdrag av rapportörerna FoIoN-gruppen att ta fram positionspapper om Kaskadanvändning av skogsråvara inför EFNS i Piteå 2016.
  - NS tog fram i samverkan med företrädare för offentlig förvaltning, industri och akademi i de fyra nordligaste länen, ett utkast till positionspapper om

- ”Kaskadanvändning av skogsråvara”, i syfte att motverka tendenser som finns EU om införande av en obligatorisk kaskadanvändning av biomassa, d v s för hur biomassaresurser används enligt en bestämd prioritetsordning för skoglig råvara och hur det kan bli hinder för hållbar bioenergiutveckling av nya biobaserade material och produkter.
- NS arbete med kaskadpappret diskuterades inom EFNS FoLoN-gruppen samt därefter presenterades av rapportörer på mini-seminariet om Skog som anordnades för avstämning med intressenter och inhämtande av synpunkter före antagande i plenum vid EFNS i Piteå (26/2).
  - Positionen har sedan spridits till ansvariga på EU-kommissionen samt till ledamöter i Europaparlamentet.
  - NS ingår i det informella nätverket för skog- och energifrågor med representanter från skogsindustrin, skogsägarna, universitet, myndigheter m fl från hela Sverige för diskussion och planering av EU-inriktat påverkansarbete och under året fördes diskussioner om strukturer för samt tillvägagångssätt för att föra arbetet framåt.
  - NS har fört dialog med EU-parlamentet samt andra Europeiska institutioner och aktörer i Bryssel kring hållbar råvaruproduktion och förädling inom skogsnärings- och energinärings-
    - NS deltog på Högnivåkonferensen BioEconomyUtrecht2016 i Utrecht som samlade över 400 deltagare i diskussioner om genomförande hittills samt framåtblickar och synergier med Energiunionen och paketet om cirkulär ekonomi, som input till översynen av bioekonomistrategin från 2012, inom ramen för det nederländska ordförandeskapet i samarbete med EU-kommissionen (13/4).
    - NS deltog på uppföljningsmöten om pågående arbete inom den av EU-kommissionen utsedda referensgruppen, den s k bioekonomipanelen, för framtagande av synpunkter till bioekonomimanifestet som presenterades av det holländska ordförandeskapet i Utrecht (13/4).
  - NS har följt upp EU-kommissionens arbete med Energiunionen och främst de delar som berör förnybar energi, för genomförande av paketet för förnybar energi samt vid behov förbereda underlag för inspel för att säkerställa att regionens intressen tillvaratas.
    - NS mappade i januari paketet Energiunionen och identifierade områden av särskild relevans för vårt arbete.
    - NS följde upp arbetet som bedrivs i den av EU-kommissionen bildade referensgrupp utifrån det regionala forskningsnätverket ERRIN som NS är medlem i för återkoppling till om Bioeconomy Manifesto som presenterades av det holländska ordförandeskapet under Bioeconomy Utrecht 2016.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ North Sweden medverkade till att ytterligare, utifrån inledande arbete 2015, mobilisera hemmaaktörerna och svensk skogsindustri för att synliggöra samt konsolidera betydelsen av skogsnärings- och det svenska skogsbruket för regional tillväxt samt näringens betydelse för tillväxten i hela EU.
- ✓ NS har genom sitt arbete under året och även föregående år, bidrag till att mobilisera aktörerna på hemmaplan inom skogs- och energinätverket och de svenska perspektiven har en plattform att arbeta utifrån som tidigare i det närmaste helt saknades i debatten om skog och bioekonomi inom EU samtidigt som många viktiga förslag med direkt påverkan på svenskt skogsbruk och uppbyggnad av bioekonomi är på gång i EU.

- ✓ NS har också på egen hand kunnat föra fram och ta med regionens synpunkter in i direkt dialog med EU:s aktörer i olika sammanhang genom aktiv medverkan i olika relevanta evenemang och nätverk.

Marknads- och näringslivsutveckling för konkurrenskraftiga småföretag

VERKSAMHETSDIREKTIV:

***Målsättningen** är att North Sweden ska kunna bidra till bättre ny- och småföretagandetillväxt i Övre Norrland genom att kunna informera om de möjliga stöd och upphandlingsregler som finns i EU samt bevaka EU:s statsstödsregler till gagn för regionens näringsliv och vid behov uppmärksamma EU på de gränshinder och ojämlika konkurrensvillkor som finns i strid mot intentionerna med EU:s inre marknad.*

VERKSAMHETSPLAN:

- **Småföretagandetillväxt (SME growth)**
  - Målsättningar:
    - Fler företag inom fler näringar kunna växa kopplat till EU-målen.
    - Särskilt de små företagen i regionen i högre grad kunna ta del av EU:s instrument för att växa och komma ut på internationella marknader.

GENOMFÖRANDE:

- I och med EU-kommissionens nya fond för strategiska investeringar, EFSI, i grunden ett riskkapitalinstrument för att växla upp investeringstakten i EU, och att den allt mer kopplas också till struktur- och investeringsfonderna har North Sweden agerat för att uppmärksamma hemåt om såväl möjligheter som nödvändigheten av att kunna dra nytta av det kapitalet, och Norrlandsfondens skrev under 2016 ett avtal om sammantaget 250 miljoner kronor med EIB för lån till SME i norra Sverige.
- NS har fortsatt delta i olika sammankomster som anordnats av Europeiska kommissionens DG Grow och DG Move samt Regionkommittén och i Europaparlamentets för diskussioner om finansieringsupplägg samt för deltagandekriterier för bland annat näringslivsaktörer inom ramen för EFSI för projekt inom områdena transportinfrastruktur, råvaror både gruv- och biomassa samt energiprojekt.
- NS har informerat NS Dialoggrupp Näringsliv samt diskuterat med andra bland NS huvudmannanorganisationer om finansieringsmöjligheter från EFSI.
- North Sweden har informerat om SME-program och utlysningar inom H2020, strukturfonderna och från VINNOVA gentemot aktörer på hemmaplan.

MÅLUPPFYLLELSE

- ✓ North Sweden har bidragit till ökad kunskap om EU-stöd till företag hos olika regionala aktörer och vikten av att få med småföretagen i de regionala och internationella projekt regionen genomför och det var särskilt roligt att Norrlandsfonden som första svensk aktör tog tillvara möjligheten att samverka med EIB om medlen i den nya fonden för riskvilligt kapital, EFSI.
- ✓ Det har tidigare varit ett svagt deltagande från regionens SME och är därmed ett område att fortsätta arbeta med och se var svårigheterna finns för att bidra med bättre anpassade regelverk för SME till kommande revideringar/programperiod, för även med många olika kanaler är det svårt att för en verksamhet som NS nå enskilda SME och få upp dem på banan utan ett mer strategiskt samordnat stöd mellan regional nivå, nationellt och EU vilket är en strategisk fråga att föra till EU i hur SME-

stöden i framtiden ska byggas upp, särskilt i regioner med mikroföretag som norra Sverige.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Fungerande inre marknad över gränserna med konkurrensneutrala EU-regler**
  - Målsättningar:
    - Regionens företag kunna arbeta gränsöverskridande.
    - Norra Sveriges företag ha konkurrensneutrala förutsättningar mot övriga Europa och Europisk industri inom flygskatter och transporter.
    - Regionens aktörer kunna dra nytta av såväl nya upphandlingsregler som offentlig upphandling av innovationer.
    - Regionens aktörer vara införstådda med hur EU:s statsstödsregler fungerar och hur översyn av dem sker.

GENOMFÖRANDE:

- NS följde implementeringen av de uppdaterade statsstödsreglerna och de särskilda undantag som norra Sverige fick i den process som var och NS var engagerad i för de specifika undantag som gavs till regionen, samt förde dialog med aktörerna på hemmaplan om riktlinjernas genomförande.
- NS har hållit sig informerad via främst handelskammaren Västerbotten samt inom EFNS om notifieringsprocessen för flygplatserna Skellefteå och Sundsvall för att kunna bistå med EU-relevant information vid behov.
- NS bistod i dialog med Handelskammaren Västerbotten med planering och genomförande av seminarium om flygsektorn inom ramen för Västerbotten på Grand i Stockholm (21/1).
  - NS tillsåg medverkan av handläggare på EU-kommissionens DG Konkurrens på seminariet med en intervention om EU:s riktlinjer om statsstöd till regionala flygplatser samt den glädjande nyheten om EU-kommissionens beslut dagarna innan, 19/1, om att godkänna stöd till flygplatserna Skellefteå och Sundsvall.
  - Under flygseminariet belystes vikten av luftfartssektorn för glest befolkade områden i EU och av pålitliga flygtransporter till och från norra Sverige med övriga Sverige och Europa och även i världen.
  - Bland deltagare fanns representanter för Region Västerbotten, åtta flygplatser, två av de större flygbolagen, Trafikverket samt turismnäringen såsom Åke Nilsson, kommunstyrelsens ordförande i Vilhelmina, som presenterade South Laplandsatsningen på besöksnäring kopplat till investeringar i en ny landningsbana.
- NS deltog på inbjudan av utredaren på Finansdepartementet till dialogmöte om Flygskatt i Stockholm och NS efterfrågade underlag från NS dialoggrupp Transportpolitik och fick underlag från Handelskammaren Norrbotten för att framföra de negativa effekterna och konsekvenserna en flygskatt skulle medföra på regionala tillväxten i norra Sverige och bland annat satsningar för att närmare binda samman Tromsö-Luleå-Uleåborg norra Sverige samt vikten av satsningar på alternativa styrmedel för exempelvis skogligt biobränsle (14/3).

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ EU-kommissionens beslut om förändrade regler för statsstöd ger fortsatta möjligheter till stöd i glesbygd utifrån NS arbete, men med tydligare krav på analyser och argumentation för det, vilket NS kunnat bidra till att förmedla kunskap om.

- ✓ North Sweden medverkade till att regionens små flygplatser fick undantag från förbudet mot statsstöd, dock att några flygplatser låg i en gränsszon för den notifieringsprocess som infördes med de nya statsstödsreglerna och NS har kunnat berätta om processen och EU-kommissionens bedömningsgrunder för att bistå näringslivets företrädare med intresse i berörda flygplatsers fortlevnad och dialogen med EU-kommissionen om tolkningen av de för norra Sverige positiva besluten.

ATTRAKTIV LIVSMILJÖ

Miljöriktig, hälsosam och klimatsmart tillväxt

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att från North Swedens sida fortsatt utveckla ett arbetsfält inom klimat, hälsa och miljö och uppmärksamma Norra Sveriges utvecklingskraft på dessa områden i EU samt upplysa i regionen om de möjligheter som EU erbjuder för utveckling, samarbeten och stöd inom klimat, hälsa och miljö inklusive EU:s pågående arbete med en cirkulär ekonomi och etablerandet av en bioekonomi. North Sweden ska i samverkan med regionens aktörer verka för ett aktivt deltagande i EU:s olika initiativ för CO₂-minskande åtgärder respektive de hälsofrämjande utmaningar som den demografiska utmaningen med allt fler äldre och långa avstånd i glesbefolkade områden medför. De möjligheter EIP:n Smart Cities ger för att utbyte kring utvecklingsarbete med fokus på de testbäddar i form av större om- och nybyggnationsprojekt samt satsningar på klimatsmarta och distansöverbyggande utvecklingsprojekt som finns i regionen kan särskilt lyftas fram.

Norra Sverige hamnar i topp i många rankingar och belönas, såsom Umeå som Lighthouse City inom EU:s smart cities och att Norrbotten prisades som referenssite för e-hälsa (6/12).

Agneta Granström, Landstinget Norrbotten, tog emot utmärkelsen i Bryssel för regionens arbete med distansöverbyggande hälsovård. Det är exempel på att norra Sverige i EU blir uppmärksammat. NS har givetvis inte del i allt, det beror av duktiga aktörer på hemmaplan i arbetet med att skapa en attraktiv region, men NS finns ofta med på något eller flera hörn i att göra regionen uppmärksam av EU, även inom det som inte är NS huvudfokus.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Klimatsmart hälsobefrämjande regional tillväxt genom ökat EU-engagemang**
  - Målsättningar:
    - Regional EU-kunskap inom hälsoområdet och miljöskydd, såsom vatten, skogar, avfall och biodiversitet samt EU:s handlingsplan för klimat och energi inklusive cirkulär ekonomi.
    - Skapa samlad kunskap om regionens e-hälsoinsatser att kunna presentera som Europeisk förebild.

- Skapa kunskaps- och erfarenhetsutbyte på EU-nivå kring gröna lösningar som finns i Norra Sverige.
- Regionens aktörer ska vara införstådda med möjligheter inom EU:s fonder och program samt övriga instrument inom miljö och klimat.

GENOMFÖRANDE:

- North Sweden har medverkat i miljönätverk i Bryssel för nordiska aktörer för att skapa en plattform för kunskapsinhämtning, skapa dialog och belysa gemensamma frågor gentemot EU och medverkan av relevanta företrädare, såsom;
  - Pierre Schellekens, kabinettschef hos Miguel Arias Cañete, EU:s energikommissionär (23/6).
  - Europaparlamentariker Jytte Guteland som sitter i ENVI-utskottet (26/4).
  - Joakim Bogdanoff, Svensk Energi, och Truls Borgström, energiråd på Svenska representationen i EU (17/3).
- NS har tillsammans med EFNS medverkat aktivt för att ta fram ett positionspapper om EU:s cirkulära ekonomi och bioenergi.
- NS har under en heldag ordnat studiebesöksprogram för tjänstepersoner och rapportörer i arbetsgruppen för miljö/klimat/energi i Stockholm inom Europaforum Norra Sveriges i syfte träffa relevanta aktörer som jobbar inom området och lyfta norra Sveriges synpunkter inom klimatarbetet och positionspapper, såsom Johan Wullt, chef för press- och kommunikationsavdelningen på EU-kommissionen i Stockholm, representanter från EFNS i Riksdagens Trafikutskott, Miljö och jordbruksutskott och Energikommissionen samt Svenska Bioenergiföreningen (12/5).
- NS har deltagit i Europaforum Norra Sveriges arbetsgrupp samt som tillfällig samordnare i klimat/energi/miljö med två fysiska arbetsmöten i Stockholm (20/1) och i Umeå (5/12).
- NS har vid flertal tillfällen träffat aktörer som jobbar med klimat, energi och miljö samt deltagit på konferenser och seminarium i temat både i Bryssel och i regionen i syfte att etablera kontakter och nätverk.
- NS har engagerat sig i ett hälsönätverk tillsammans med andra svenska regionkontor och har under året träffat hälsorådet Sara Johansson, svenska representationen (7/3) och Katarzyna Glowacka-Rochebonne, DG Sante (8/4).
- North Sweden har via hemsidan informerat om relevanta utlysningar och förändringar inom klimat och miljöområdet rörande klimat och energipaketet, klimatförhandlingarna i Paris, Cirkulär ekonomi, Life-programmet, 7:e miljöhandlingsprogrammet och aktuella konferenser kring miljö, klimat och alternativa energikällor.
- NS har bevakat hälsorelaterade frågor och informerat om EU:s olika program och utlysningar.
- NS har också stöttat Norrbottens Landsting med information i deras deltagande i EIP för aktivt och hälsosamt åldrande för vilket de också blev tilldelade pris av EU-kommissionen med North Sweden med vid prisceremonin i Bryssel då Agneta Granström från Norrbottens Läns Landsting mottog priset för Norrbottens ledande arbete med distansöverbyggande teknik i vården till inspiration för andra (6/12).
- NS dialoggrupp för klimat/energi/miljö har vid flertalet tillfällen informerats via riktade informationsinsatser.

- North Sweden informerar via nyhetsbrev och direkt informationsförmedling om landsbygdsfond, socialfond och Erasmus+ som verktyg för utbyten och utveckling kring inte minst kompetensförsörjning.
- För att höja regionens synlighet inom det gröna området har utifrån skogen som en viktig resurs för regionen och pågående lagstiftningsarbete inom klimat- och energiområdet samt cirkulär ekonomi i EU, fokus för 2015 och 2016 legat i mycket på bioekonomi och biomassa för att från North Swedens sida bidra till att aktivera hemmaaktörerna på också EU-arenan och visa de möjligheter som norra Sverige kan erbjuda övriga Europa och världen för grön omställning (*se under skogsdelen i "Råvaror" ovan*).

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ North Sweden har under året börjat etablera arbetsområdet inom Attraktiv Livsmiljö och aktivt deltagit miljonätverk på Brysselarenan och i det sammanhanget arbetat nära Europaforums arbetsgrupp för miljö, klimat och energi och kanaler för informationsförmedling av det som händer i EU.
- ✓ NS har kunnat bistå hemmaaktörerna vid förfrågningar inom olika relaterade frågor kring hälsa och miljö samt också tillsammans med hemmaaktörerna gjort insatser i samband med Green Week och klimatkonferenser som några aktiviteter för att höja aktiviteten på området hos regionens aktörer gentemot EU.

Kreativ kompetensutveckling med lockande upplevelser

VERKSAMHETSDIREKTIV:

Målsättningen är att från North Swedens sida dels ge underlag för hur EU:s strategier samt fonder och program kan stödja behovet av kompetensutvecklingsinsatser, inte minst i glesbygd, och till EU:s företrädare kunna kommunicera det och de regionala goda exempel genom nyttjande av ny teknik som finns, dels i dialog med regionens turismnäring se hur en möjlig samlad utveckling av regionens turism- och upplevelsenäringar kan samspela med EU:s strategier. Den samiska kulturen är ett specifikt perspektiv att inom ramen för EU:s arktiska dialog även från North Sweden medverka till, för att i EU föra in Övre Norrlands samlade regionala perspektiv. North Sweden ska också fortsatt använda "varumärket" Umeå2014 som ett verktyg för en långsiktig ambition att gentemot EU kunna lyfta fram, att Övre Norrlands framväxande kreativa näringar och kluster och innovationsförmåga har relevans för hela EU och EU:s tillväxtstrategier, inte minst inom exempelvis designområdet.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Övre Norrland ses som en i EU relevant partner för kreativa näringar**
  - Målsättningar:
    - På Brysselarenan kunna dra fortsatt nytta av Umeå2014 som en symbol för en region med kreativa näringar och kulturdriven tillväxt.
    - Inom EU etablera insikt om den innovationsförmåga och kreativa potential som med rätt stöd finns i de nordliga delarna av EU.
    - Ökad kunskap och intresse för samverkan med norra Sverige inom olika framtidsområden såsom design från EU och aktörer i Europa.
    - Ökat nyttjande hos regionens aktörer av EU:s stöd för kulturell verksamhet och internationellt utbyte.

GENOMFÖRANDE:

- NS har vid ett flertal tillfällen träffat aktörer på hemmaplan och i EU som jobbar med kultur och kreativa näringar inom regional utveckling samt deltagit på konferenser och seminarium på temat både i Bryssel och i regionen i syfte att etablera kontakter och nätverk, såsom:
  - NS har vid flertalet möten i regionen och genom riktade insatser rapporterat om den politiska utvecklingen och om viktiga lagstiftningsprocesser och från relevanta seminarier och möten inom kulturområdet.
  - NS har deltagit i plattformar för utbyte kring tillväxt genom kultur och kreativa näringar för innovation gentemot EU-kommissionen, såsom inom det regionala forskningsnätverket ERRIN.
  - NS var också under 2016 med i arbetet med det årliga Design Days som arrangeras av ERRIN:s arbetsgrupp för kreativa näringar och är en mötesplats för designföreträdare från hela Europa med de ledande designregioner i framförallt Frankrike, Italien, Danmark och Finland i ledningen (20/9).
  - NS anordnade ett möte mellan företrädare från Cornwall som avser att söka om kulturhuvudstad med företrädare från Umeå för att berätta om Umeå2014 (10/10).

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ North Sweden medverkar vid aktiviteter kopplat till kultur och framförallt kreativa näringar i Bryssel och för dialog med aktörer på hemmaplan i syfte att hitta formerna för arbetet med detta med rätt aktörer att arbeta med på hemmaplan.
- ✓ Det fortsatta engagemanget i Design Days och ERRIN:s arbetsgrupp för kreativa näringar och design är ett led i att upprätthålla och följa upp Umeå2014 med möjligheter till direkt dialog med EU-kommissionen i samverkan med andra ledande designregioner, inte minst utifrån Designhögskolan på Umeå Universitet med sin höga globala ranking.

VERKSAMHETSPLAN:

- **Inlands-, urfolks- och landsbygdsutveckling kopplas till EU:s processer**
  - Målsättningar:
    - Etablera kontakter och nätverk för regional EU-kunskap om kompetensutveckling, landsbygdsutveckling och turism.
    - De samiska perspektiven och förutsättningarna för utveckling av samiska näringar ska vara en integrerad del av NS arbete.
    - EU se och vilja stödja regionens utvecklingsmöjligheter som en framtida smart glesbygdsregion.
    - Regionens aktörer vara införstådda med möjligheter inom EU:s fonder och program för kompetensutveckling och upplevelsenäringar.

GENOMFÖRANDE:

- NS medverkar tillsammans med övriga NSPA vid EU-kommissionens arktiska urfolksdialog i Bryssel som de årligen anordnar med medverkan av bland annat samiska företrädare (22/1).
- NS har vid ett flertal tillfällen träffat aktörer på hemmaplan och i EU som jobbar med kultur och turism inom regional utveckling samt deltagit på konferenser och seminarium på temat både på hemmaplan och i Bryssel.

- Genom arbetet i nätverket för NSPA och Europaforum Norra Sverige har Norra Sveriges potential och särskilda behov av kompetensutvecklingsinsatser för att kunna möta den demografiska utmaningen synliggjorts i EU.
  - NS har fortsatt att etablerat flera nya kontakter framförallt mot relevanta personer i EU:s organisationer och aktörer i EU inom framförallt landsbygdsutveckling, kompetensutveckling och turism.
  - North Sweden informerar via nyhetsbrev och direkt informationsförmedling om landsbygdsfond, socialfond och Erasmus+ som verktyg för utbyten och utveckling kring inte minst kompetensförsörjning och det var också en stor del av NS EU-forum under slutet av 2014 att visa på vikten av att titta på även de finansieringsmöjligheterna från regionens aktörer utöver regionalfonden som följs upp i det löpande arbetet från NS i den fortsatta dialogen med hemmaaktörerna.
- Glesbygdsfrågorna utifrån arbete på EU-nivån har i huvudsak kopplats till arbetet med OECD-studien och den arktiska processen samt det övergripande arbete NS gör inom ramen för den position om "Smart Region" som NS arbetade fram för beslut i EFNS för att utmana rådande urbana fokus i EU, som framgår av insatser under tidigare fokusområden.

MÅLUPPFYLLELSE:

- ✓ North Sweden medverkar i ökande grad strategiskt vid aktiviteter kopplat till turism i Bryssel och att vid besök av relevanta aktörer ha med turismfrågorna som en väsentlig tillväxtindustri, i syfte att hitta formerna för arbetet med detta arbetsområde samt rätt aktörer att arbeta vidare med.
- ✓ Att OECD och i sin tur EU lyfter det regionala "ekosystemet" bortanför storstadsfrågorna med mer fokus på samspelet stad-land och olika typer av landsbygd inklusive utmaningar och möjligheter för tillväxt i glesbygd är givetvis inte ett resultat av enbart North Swedens arbete, men de aktiviteter som under en rad år kopplat till OECD-studien, Arktis och "Smart Regions" skett med NS som initiativtagare och motor har utan tvekan varit en del bidragande del för det.

Frukostmöte i Europaparlamentet med NSPA om EU:s arktiska policy inför parlamentets beslut, med för NSPA fokus på regional utveckling i de glesbefolkade nordligaste områdena i Europa (19/10).

Regionkontoren för NSPA med bland andra Mikael Janson från NS i dialog med relevanta parlamentsrapportörer från olika berörda utskott och norska Stortingets på besök inför parlamentets arktiska position. Det är ett exempel på sammanhang där NSPA:s unika gleshet men också potential som en innovativ "testbädd" för hela Europa, att tas in i EU:s policys och regionalstöd, lyfts fram och också ger resultat för besluten i EU.

Kommunikation

WEBB:

North Sweden har via sin hemsida, <http://www.northsweden.eu>, löpande förmedlat nyheter med EU-perspektiv i syfte att informera och uppdatera regionala intressenter om det som sker i EU och regionen med EU-perspektiv. Trenden visar att fler besökare tar del av North Swedens information genom sociala media, främst Facebook, där både nyhetsbrev och andra aktuella händelser aviseras. Totala antal besökare till hemsidan har under året minskat något liksom antalet unika besökare medan andelen nya besökare ökat.

Antal besök kan innehålla flera besök från samma person. Nya besök är personer som aldrig tidigare besökt webbplatsen. Ett högt antal nya besökare tyder på att man är bra på att leda trafik till webbplatsen, medan ett högt antal återkommande besökare är ett tecken på att webbplatsens innehåll är tillräckligt lockande för att besökarna ska komma tillbaka. Hemsidan hade totalt 19 879 (21 936) besök under 2016 med ett snitt på 55 besök varje dag.

Nyckeltal för 2016 (med jämförelsesiffror för 2015 inom parentes):

	1 jan - 31 dec 2016 (2015)
Antal besök per dag	55 (61)
Antal unika besökare	11 486 (12 580)
Genomsnittlig tid på webbplatsen	2 min 27 sek (2 min 34 sek)
Genomsnittligt antal sidor per besök	2,51 sidor (2,55 sidor)
Andel nya besök	55,71 (54,34 %)
Direkt trafik	23 % (22,5 %)
Hänvisning från Nyhetsbrevet	3,6 % (4,64 %)
Hänvisning från Facebook	9,2 % (4,35 %)

Det går att se att den totala trafiken från Västerbotten och Norrbotten har ökat, men att trafik från andra europeiska länder har minskat. Fler trafikanter mot tidigare har kommit till NS hemsida från olika söksiter, såsom Google, med främst sökord som "North Sweden" eller "North Sweden EU". Mest populära innehållet är Startsidan, Om oss, Kontakta oss, fokusområdessidorna följt av partnersök.

De tio mest populära nyheterna var:

1. Regionen toppar EU:s index
2. Stort tack till Aida och Michele!
3. "SoP": BRexit har påbörjats!
4. Välkommen höstens praktikanter Aida och Michele!
5. Gymnasielever från Skellefteå tar tempen på EU-samarbetet
6. Umeå blir Smart City
7. Ny EU-politik för Arktis
8. Övre Norrland topprankad inom innovation i EU
9. Pat Cox-högnivåmöte i Luleå och Kiruna
9. EU miljoner till Luleå hamn
10. OECD-studien godkänd

Besöken på är hemsidan är jämnt fördelade över året med undantag för juli och augusti samt under juledigheten när besöken blir betydligt färre både på hemsidan och på

Facebook. Utifrån statistiken ökar antalet besökare på sidan de dagar som nyhetsbrevet publiceras.

Flest unika besökare under en dag (22 mars) hade North Swedens hemsida med 250 personer som kan jämföras med 264 förra året. Validerat.se är en tjänst som testar webbplatser för tillgänglighet och vår webb har haft 99–100% passerade tester under hela året. North Sweden har sedan februari 2010 en Facebook-sida som i slutet av 2016 hade 632 följare (d v s ”gilla-markeringar”) vilket är 115 fler personer än förra året. Vid varje statusuppdatering nås i snitt c:a 300 personer. Räckvidden varierar dock och flera av inläggen når närmare 500 personer och som flest nådes 6.200 personer.

NYHETSMBREV:

Under året har North Sweden skickar ut 21 nyhetsbrev och haft ca 1 000 prenumeranter som varannan vecka får det. Därutöver har 450 läst nyhetsbrevet via webben under året.

Totalt skickades 21 nyhetsbrev ut 2016	
2016-01-21	EU:s framtida regionalpolitik, Råvaror i Norr - Kritiska råvaror och fluoritfyndigheter i Storuman, Stort tack till våra praktikanter Alexandra och Oskar!, OECD-besök i regionen med seminarium 25/2
2016-02-04	Flygplatser i norr får fortsatt statsstöd, Tredje Arktiska dialogmötet i EU, Vi välkomnar våra nya praktikanter till kontoret
2016-02-18	Midway Alignment ett steg närmare målet, Pengar till företag i Norra Sverige via EU-fond och North Sweden med på Norrbottens logistikråd
2016-03-03	OECD på studieresa genom norra Sverige, EU-kommissionen på besök, Europaforum i Piteå och NSPA-seminarium med OECD
2016-03-17	Möte med EU-kommissionen om OECD-studien, EU:s energiunion – ett år senare och North Sweden söker praktikanter ht 2016
2016-03-31	En sorglig dag i Bryssel, Regeringens prioriteringar för EU-arbetet 2016, Ta chansen och sök praktik hos oss på North Sweden
2016-04-14	200 miljoner euro till gränsöverskridande energinät, State of play, Sista chansen att söka praktik på North Sweden
2016-04-28	Regional kraftsamling i Bryssel inför nästa programperiod, Ny arktisk strategi och Ungdomsgrupp från Boden på besök
2016-05-12	Umeå kommun på besök i Bryssel, Anmäl dig till NSPA- forum i Mikkeli och Umeå i final om att bli Europas miljöhuvudstad 2018
2016-05-26	Norra Sverige ges möjlighet att påverka EU:s klimatpolitik, North Swedens inriktning beslutad och Ledarna inom offentlig sektor på besök i Bryssel
2016-06-09	Pat Cox besök i norra Sverige, Arktiskt seminarium i Bryssel, North Sweden och Skellefteå kommun på plats vid EIP konferens för Smart Cities
2016-06-23	NSPA forum i Mikkeli antog position om EU:s regionalpolitik, Europas framtida infrastruktur på TEN-T dagar i Rotterdam och Övre Norrland får 142 miljoner i EU-stöd till utvecklingsprojekt
2016-07-07	Flyktingfrågan, regionerna och EU på agendan, State of Play: BRexit har påbörjats och Skön sommar önskar vi på North Sweden!
2016-09-08	Anmäl dig till NSPA event under europeiska veckan för regioner och städer, Övre Norrland är innovationsledare i EU och Höstens nya praktikanter
2016-09-22	EU-kommissionens ordförande höll ”State of the Union” tal, Norrbotten får EU-utmärkelse i aktivt och hälsosamt åldrande och EU-budgetens halvtidsöversyn påverkar EU:s regionala fonder
2016-10-06	Regionerna i EU manifesterar för en fortsatt stark regionalpolitik, North Sweden med i Nationell dialog om EU:s Regionalpolitik, Ta chansen att praktisera hos oss på North Sweden!

2016-10-20	Norra Europas erbjuder unika utvecklingsmöjligheter, Arktiskt frukostmöte i Europaparlamentet och Norra Europas smarta städer gör studiebesök i Spanien
2016-11-06	North Sweden medverkade på råvarudagar i Spanien, Övre Norrland toppar EU:s index för regional social utveckling
2016-11-17	OECD-studien för NSPA godkänd, Framtidens digitala lösningar finns i Östersjöregionen, Förbättrad infrastruktur för ökad handel och tillväxt i EU
2016-12-01	Europaforum Norra Sverige tar plats i Europahuset i Stockholm, Gymnasieelever från Skellefteå tar tempen på EU-samarbetet och Skellefteå i framkant inom tillgänglighetsarbetet i EU
2016-12-15	Arctic Futures om hållbara regioner, EU:s strategi för hur Agenda 2030 ska genomföras, EU-pris till Norrbotten inom aktivt och hälsosamt åldrande och North Sweden önskar God Jul

En tredjedel av mottagarna öppnade nyhetsbrevet och av dessa klickade 35 %¹ på minst en länk i nyhetsbrevet. Detta innebär att andelen aktiva prenumeranter (de som klickade av alla som fick e-post) är 12 % (c:a 125 personer). Både i öppningsfrekvens och aktiva prenumeranter ligger North Sweden över medel för organisationer enligt branschstatistiken.

NSPA KOMMUNIKATION OCH HEMSIDA:

North Sweden har under det senaste året tagit över samordningen av NSPA-nätverkets kommunikation. Kommunikationen sker främst genom NSPA:s hemsida och genom nyhetsutskick.

BESÖKSVERKSAMHET:

Besöksverksamheten är en viktig del av North Sweden då den ökar informationsspridning och delaktighet. När det är möjligt skriver vi nyhetsartiklar om besöksgruppernas program och intryck av Bryssel. Dessa artiklar är ofta populära i nyhetsbrevet och bidrar förhoppningsvis till att uppmuntra till fler besök.

Under 2016 har besöksgrupperna varit fler än tidigare år. Därtill har en delegation från Norrbotten och Västerbotten deltagit i konferenser såsom European Week for Regions and Cities (f d Open Days) och en Sveregkonferens tillsammans med andra svenska regioner. Det är aktiviteter som tar mycket tid i anspråk att arrangera då de också innebär kopplade aktiviteter för de nedresande och överlag tar förberedelser och genomförande av studiebesök mycket resurser i anspråk, men är samtidigt en oerhört värdefull och viktig del av NS arbete för regionens aktörer. North Swedens fokus ligger i att bistå med expertkompetens som efterfrågas av besöksgrupper från regionen snarare än allmänna EU-upplysningsresor, särskilt när det gäller aktörer som inte räknas till huvudmannaorganisationerna.

NS har vid olika tillfälle anordnat studiebesöksprogram som ofta sträcker sig under två dagar, där grupperna vanligtvis får träffa representanter från EU-kommissionen, Sveriges ständiga representation till EU och Europaparlamentet samt andra relevanta aktörer i Bryssel. NS har också fått många andra mer eller mindre formella besök samt praktiskt assisterat regionens företrädare när de besökt Bryssel. På grund av det höjda säkerhetsläget i Bryssel efter terrorattacken i mars var det två besök som var tvungna att boka om sina resor till ett senare tillfälle respektive besöksgrupper från Landstinget i Västerbotten och

¹ Öppningsfrekvensen är ofta fem procent högre än vad statistiken säger. Ett nyhetsbrev räknas nämligen bara som öppnat om mottagaren har laddat bilderna som finns i brevet, vilket många inte gör.

från Sveriges Byggindustrier i samverkan med Norrbottens Byggmästareförening som valde att tyvärr ställa in sina besök helt.

Organiserade besök för North Sweden i Bryssel från regionala aktörer under 2016:

- Arrangera fullt besöksprogram för en grupp från ungdomsfullmäktige från Bodens kommun och berätta om NS arbete för dem (7–9/5) samt medverkat vid Bodens ungdomsfullmäktige för att berätta om NS (17/11).
- Arrangerat besöksprogram för EFNS arbetsgrupp för miljö, klimat och energi i Stockholm (12/5).
- Planerat besöksprogram för Sveriges Byggindustrier i samverkan med Norrbottens Byggmästareförening (*inställt på grund av terrorattack*).
- Planerat besöksprogram för Landstinget Västerbotten (*inställt på grund av terrorattack*).
- Arrangerat besöksprogram för Umeå kommun inom arbetsrätt samt pratat om NS (10–11/5).
- Arrangerat besöksprogram för Styrelsen för branschföreningen Ledarna inom offentlig sektor som besökte Bryssel under två dagar och presentation av NS (12–13/5)
- Arrangerat fullt besöksprogram för lärare i Västerbotten och Norrbotten tillsammans med Europa Direkt (6–8/9).
- Arrangerat fullt besöksprogram för kommunledningskontorets HR-strateger Skellefteå kommun (8–9/9).
- Berätta om NS för Luleå kommun på besök (15/9).
- Arrangerat fullt besöksprogram för gymnasielever från Skellefteå kommun (27–29/9).
- Besöksprogram för Studieförbundet Vuxenskolan i Västerbotten (5–6/10).
- Arrangerat fullt besöksprogram för gymnasielever från Pajala kommun (12–14/10).
- Arrangerat fullt besöksprogram för två gymnasieelever från Skellefteå som en del av projektet "EU på riktigt" (21–25/11).
- Arrangerat fullt besöksprogram för kommunalråd från Skellefteå och Kiruna (29–30/11).

"EU på riktigt" är en samverkan mellan Skellefteå, Europa Direkt och NS för att göra EU mer relevant för elever vid Anderstorpsgymnasiet och under en vecka "skuggade" Isabell Söderström och Rickard Smed verksamheten på NS.

Det är ett exempel på engagemang som ligger lite utanför North Swedens egentliga uppdrag, men NS när så är möjligt försöker bidra till ökad kunskap om hur regionens och EU hänger ihop. Oftast i form av att ta emot studiebesök, men som i detta fall i samverkan med hemmaplan lägga upp besök i Bryssel inom ramen för ett projekt att engagera Skellefteås gymnasieelever för EU.

Projektet "EU på riktigt"

Pilotprojektet "EU på riktigt" initierades av Skellefteå Kommun tillsammans med Anderstorps gymnasiet, Europaforum Norra Sverige och North Sweden European Office. Detta mot bakgrund av SOU-utredningen "EU på hemmaplan" som visar på att aktörer i Sverige har en låg EU-kunskap och därför efterlyste mer konkreta kopplingar mellan EU-nivån och den lokala nivån. Projektet syfte är att öka intresset och kunskapen om EU-samarbetet genom att involvera Anderstorps gymnasiet.

Under en vecka hade North Sweden besök av två gymnasieelever från Anderstorps gymnasium i Bryssel. De var utvalda att "jobbskugga" oss på kontoret för att lära sig mer om hur vi jobbar med att påverka och bevaka viktiga frågor för norra Sveriges på plats i Bryssel. De fick bland annat träffa flera olika aktörer som arbetar i Bryssel och delta på Europaforum Norra Sveriges utökade rapportörsmötet i Stockholm. Hela klassen fick sedan möjlighet att delta på Europaforum i Skellefteå februari 2017.

Utvärderingen visar att både lärare och elever som deltagit i projektet har ökat både sitt intresse och kunskap i EU-frågor.